

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ για την ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

41

Η ΓΥΝΑΙΚΑ πρέπει ΝΑ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ όταν ΠΡΟΣΕΥΧΕΤΑΙ;

❖ Υπάρχουν θέματα μέσα στην Αγία Γραφή, που οι υπεύθυνοι των διαφόρων ομολογιών, οι πιστοί και οι Βιβλικοί μελετητές δεν τα αντιμετωπίζουν ενιαία, αλλά με διαφορετικό τρόπο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι άλλοι δέχονται και ερμηνεύουν το Λόγο του Θεού «κατά γράμμα», επιφανειακά, όπως ακριβώς αναφέρεται και άλλοι με «αποκαλυπτικό Λόγο» από το Πνεύμα του Θεού, μπαίνοντας μέσα στην ουσία του λόγου. Αυτό είναι κάτι που το επισημαίνει ο απ. Παύλος, λέγοντας ότι «*το γράμμα θανατώνει, ενώ το Πνεύμα ζωοποιεί*» (Β' Κορινθίους Γ3:6). Ο Λόγος του Θεού πνευματικώς ανακρίνεται και όλα τα θέματα θα πρέπει να τα ερμηνεύουμε με την αποκάλυψη του Πνεύματος του Θεού.

Ένα τέτοιο θέμα, που έχει φέρει μεταξύ των πιστών πνευματική ακαταστασία, χωρισμούς και εντάσεις είναι «*εάν η γυναίκα, όταν προσεύχεται ή όταν προφητεύει, πρέπει να καλύπτεται ή όχι με κάποιο μαντήλι*», όπως σήμερα εφαρμόζεται από μια μεγάλη μερίδα πιστών στη χώρα μας, το οποίο το έχουν κάνει «σημαία» τους και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση των δεσμών αγάπης μεταξύ των πιστών και τη δημιουργία ενός ακόμα εμποδίου για να έρθει η αληθινή και προθητή ενότητα του σώματος του Ιησού στην Ελλάδα.

❖ Στο βιβλίο αυτό γίνεται ανάλυση της επιστολής Α' Κορινθίους ΙΑ/11:1-16, όπου κατά βάση θίγεται το θέμα για την **πνευματική εξουσία** που ο Θεός θέσπισε από την αρχή της δημιουργίας του ανθρώπου και με βάση το νόμο αυτό ο απ. Παύλος αναφέρεται στον εάν πρέπει ή όχι η γυναίκα να καλύπτεται στην προσευχή. Για να είναι αξιόπιστη και αντικειμενική η μελέτη μας θα ακολουθήσουμε συγκεκριμένους ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ της Βίβλου, οι οποίοι θα μας οδηγήσουν στο σωστό συμπέρασμα. Επισημαίνεται ότι ένας βασικός κανόνας που δεν εφαρμόζεται πάντοτε και οδηγεί σε εντελώς αντίθετα συμπεράσματα είναι να παραλείπεται από τους μελετητές, διδασκάλους, κλπ. το **θεόπνευστο αρχαίο κείμενο** και να λαμβάνουν υπόψη τους μόνο τις **μεταφράσεις**, οι οποίες δεν αποδίδουν πιστά το αρχικό κείμενο, όπως συμβαίνει και στη μελέτη μας αυτή.

❖ Μερικά από τα περιεχόμενα του βιβλίου είναι:

- Ποιος είναι ο νόμος του Θεού για την πνευματική εξουσία;
- Τι ήταν το «κατακάλυμμα» και το «περιβόλαιο»;
- Ιστορική αναδρομή για την ενδυμασία - Ήθη και έθιμα.
- Ποια είναι η επίσημη θέση της ΕΑΕΠ, που καθιέρωσε το «μαντήλι»;
- Τι κόμη έδωσε ο Θεός στον Αδάμ και την Εύα, όταν τους έπλασε;
- Ο Ιησούς Χριστός είχε κοντά ή μακριά μαλλιά και γιατί;

Για επικοινωνία: ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ ("ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ")
SITE: www.AlkiviadisFiladelfos.com
Τηλ. κινητό: 694 - 49 21 318 # E-MAIL: filadelfos02@hotmail.com
FACEBOOK: [Alkiviadis Tzelepis \(Groups/Filadelfos\)](https://www.facebook.com/AlkiviadisTzelepis)

ISBN: 978 - 960 - 6783 - 33 - 3

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΟΤΑΝ ΠΡΟΣΕΥΧΕΤΑΙ ;

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
για την
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΟΤΑΝ ΠΡΟΣΕΥΧΕΤΑΙ;

Ο νόμος του Θεού για την "πνευματική εξουσία"

Ανάλυση και ερμηνεία στην
Α΄ Κορινθίους ΙΑ/11:1-16

«ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ - FILADELFOS»

© COPYRIGHT 2019

για την Ελλάδα και όλο τον κόσμο:
ALKIVIADIS TZELEPIS

ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΩΤΗ: 11/2019
ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ: 03/2024

Επιμέλεια έκδοσης, κειμένων
ΗΥ, Μοντάζ, Εξώφυλλο:
ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ
Τηλ. επικοινωνίας: 694 - 49 21 318

SITE: www.AlkiviadisFiladelfos.com

FACEBOOK

Alkiviadis Tzelepis (Filadelfos)
Groups 1: «ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ - FILADELFOS»
Groups 2: «Vivliothiki FILADELFOS»

E - MAIL

filadelfos02@hotmail.com
AlkiviadisTzelepis@yahoo.gr

YOUTUBE (5 κανάλια):
Filadelfos Channel 1 & Channel 2
FiladelfosTV - music, Filadelfos FILMS
Filadelfos Holy Bible

Επιτρέπεται

η αναδημοσίευση αποσπασμάτων μόνον
του παρόντος βιβλίου,
χωρίς αλλοίωση ή μεταβολή του κειμένου,
και με την αναγραφή του ονόματος
του συγγραφέα ή του εκδότη
(Ν.2121/1993, άρθρο 18, παρ.1-2)

ISBN: 978 - 960 - 6783 - 33 - 3

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

■	Α' ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΙΑ/11:1-16 (κείμενο Ν.Β. & αρχαίο) ..	05
01.	ΠΡΟΛΟΓΟΣ: ΤΟ ΞΕΣΚΕΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΠΛΑΝΗΣ	07
02.	ΑΠΟΦΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ	09
03.	Η ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	12
04.	ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ	14
05.	ΚΑΤΑΚΑΛΥΜΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΟΛΑΙΟ	19
06.	ΜΟΡΦΕΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟ	22
	(1) 1 ^η εξουσία: Ο ΘΕΟΣ (ανώτατη)	22
	(2) 2 ^η εξουσία: Ο ΧΡΙΣΤΟΣ (ανώτερη)	24
	(3) 3 ^η εξουσία: Ο ΑΝΔΡΑΣ (κατώτερη)	27
	(4) Ο άνδρας ως εξουσία μέσα στη Βίβλο	29
07.	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ Α' ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΙΑ/11:1-16	35
	Εδάφιο 3	35
	Εδάφιο 4	36
	Εδάφιο 5 - 6	37
	Εδάφιο 7	40
	Εδάφιο 8 - 9	41
	Εδάφιο 10	44
	Εδάφιο 11-12	49
	Εδάφιο 13-15	50
	- Εδάφιο 1 - 2	54
	- Εδάφιο 16	55

08.	ΚΟΡΙΝΘΟΣ, Η ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΑΠΟΛΑΥΣΕΩΝ	56
09.	ΠΩΣ ΚΑΘΙΕΡΩΘΗΚΕ ΤΟ ΜΑΝΤΗΛΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ..	62
10.	Η ΔΙΔΑΧΗ ΤΗΣ “Ε.Α.Ε.Π.” ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΝΤΗΛΙ	66
11.	ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	77
	(α) Τι κόμη έδωσε ο Θεός στον Αδάμ & στην Εύα; ...	77
	(β) Ο Ιησούς είχε κοντά ή μακριά μαλλιά;	79
12.	ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	83
■	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ & ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ	89

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το κείμενο της Αγίας Γραφής που χρησιμοποιούμε είναι από τις παρακάτω πηγές:		
1.	ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ, έκδοση U.B. S.	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ (αρχ. κείμ.)
2.	Μετάφραση ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ Αρχιμανδρίτη Νεόφυτου Βάμβα.	(κείμ. ΝΒ)
3.	ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ Κείμενο των Εβδομήκοντα (Ο')	(κείμ. Ο')
Όσα εδάφια βρίσκονται σε παρένθεση, δεν υπάρχουν στο αρχαίο (Ελληνικό) κείμενο. Τα κεφάλαια αναγράφονται και με γράμματα (Α,Β,Γ, κλπ) και με αριθμούς (1,2,3, κλπ). Όπου για παράδειγμα ΚΕ/25:32, σημαίνει κεφ.ΚΕ/25 και εδάφιο 32		

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Α' Κορινθίους ΙΑ/11:1-16

- εδ. **Κείμενο N.BAMBA** **Αρχαίο Ελληνικό κείμενο (UBS)**
01. Μιμηταί μου γίνεσθε, καθώς και εγώ του Χριστού. Μιμηταί μου γίνεσθε, καθώς καγώ Χριστού.
02. Σας επαινώ δε, αδελφοί, ότι εις πάντα με ενθυμείσθε, και κρατείτε τας παραδόσεις, καθώς παρέδωκα εις εσάς. επαινώ δε υμάς ότι πάντα μου μέμνησθε και καθώς καρέδωκα υμίν τας παραδόσεις **κατέχετε**.
03. Θέλω δε να εξεύρητε, ότι η κεφαλή παντός ανδρός είναι ο **ΧΡΙΣΤΟΣ**, κεφαλή δε της γυναικός ο **ΑΝΗΡ**, κεφαλή δε του Χριστού ο **ΘΕΟΣ**. θέλω δε υμάς ειδέναι ότι παντός ανδρός η κεφαλή ο **ΧΡΙΣΤΟΣ** έστιν, κεφαλή δε γυναικός ο **ΑΝΗΡ**, κεφαλή δε του Χριστού ο **ΘΕΟΣ**.
04. Πας ΑΝΗΡ προσευχόμενος ή προφητεύων, εάν έχη κεκαλυμμένην την κεφαλήν, καταισχύνει την κεφαλήν αυτού. πας ΑΝΗΡ προσευχόμενος ή προφητεύων κατά κεφαλής έχων, καταισχύνει την κεφαλήν αυτού.
05. Πάσα δε ΓΥΝΗ προσευχομένη ή προφητεύουσα με την κεφαλήν ασκεπή καταισχύνει την κεφαλήν εαυτής· διότι έν και το αυτό είναι με την εξυρισμένην. πάσα δε ΓΥΝΗ προσευχομένη ή προφητεύουσα ακατακαλύπτω τη κεφαλή, καταισχύνει την κεφαλήν αυτής, έν γάρ έστιν και το αυτό τη εξυρισμένη.
06. Επειδή αν δεν καλύπτεται η γυνή, ας κουρεύση και τα μαλλία αυτής· αλλ' εάν (ήναι) αισχρόν εις γυναίκα να κουρεύη τα μαλλία αυτής ή να ξυρίζηται, ας καλύπτεται.
- ει γαρ ου **κατακαλύπτεται** γυνή, και κειράσθω, ει δε αισχρόν γυναικί το κειράσθαι ή ξυράσθαι, **κατακαλύπτέσθω**.

07. Διότι ο μεν ανήρ δεν χρεωστεί να καλύπτη την κεφαλήν αυτού, επειδή είναι εικών και δόξα του Θεού· η δε γυνή είναι δόξα του ανδρός. ανήρ μεν γαρ ουκ οφείλει **κατακαλύπτεσθαι** την κεφαλήν, εικών και δόξα Θεού υπάρχων, η γυνή δε δόξα ανδρός έστιν.
08. Διότι ο ανήρ δεν είναι εκ της γυναικός, αλλ' η γυνή (είναι) εκ του ανδρός· ου γαρ έστιν ανήρ εκ γυναικός, αλλά γυνή εξ ανδρός,
09. επειδή δεν εκτίσθη ο ανήρ διά την γυναίκα, αλλ' η γυνή διά τον άνδρα. και γαρ ουκ εκτίσθη ανήρ διά την γυναίκα, αλλά γυνή διά τον 'ανδρα.
10. Διά τούτο η γυνή χρεωστεί να έχη εξουσίαν επί της κεφαλής (αυτής) διά τους αγγέλους. διά τούτο οφείλει η γυνή εξουσίαν έχειν επί της κεφαλής διά τους αγγέλους.
11. Πλην ούτε ο ανήρ χωρίς της γυναικός ούτε η γυνή χωρίς του ανδρός υπάρχει εν Κυρίω, πλην ούτε γυνή χωρίς ανδρός, ούτε ανήρ χωρίς γυναικός εν Κυρίω,
12. διότι καθώς η γυνή είναι εκ του ανδρός, ούτω και ο ανήρ είναι διά της γυναικός, τα πάντα δε εκ του Θεού. ώσπερ γαρ η γυνή εκ του ανδρός, ούτως και ο ανήρ διά της γυναικός, τα δε πάντα εκ του Θεού.
13. Κρίνατε σεις καθ' εαυτούς· είναι πρόπον γυνή να προσεύχεται εις τον Θεόν ασκεπής; εν υμίν αυτοίς κρίνατε, πρόπον εστίν γυναίκα **ακατακάλυπτον** τω Θεώ προσεύχεσθαι;
14. 'Η ουδέ αυτή Η ΦΥΣΙΣ ΔΕΝ ΣΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΙ, ότι ανήρ μεν εάν έχη κόμην είναι εις αυτόν ατιμία, Ουδέ η φύσις αυτή διδάσκει υμάς ότι ανήρ μεν εάν κομά ατιμία αυτώ έστιν,
15. γυνή δε εάν έχη κόμην, είναι δόξα εις αυτήν; ΔΙΟΤΙ η κόμη εδόθη εις αυτήν αντί καλύμματος. Γυνή δε εάν κομά δόξα αυτή έστιν; ότι η η κόμη αντί **περιβολαίου** δέδοται {αυτή}.
16. Εάν τις όμως φαίνεται ότι είναι **φιλόνεικος**, ημείς τοιαύτην συνήθειαν δεν έχομεν, ουδέ αι εκκλησίαι του Θεού. Ει δε τις δοκεί φιλόνεικος είναι, ημείς τοιαύτην συνήθειαν ουκ έχομεν, ουδέ αι εκκλησίαι του Θεού.

01. ΠΡΟΛΟΓΟΣ: ΤΟ ΞΕΣΚΕΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΠΛΑΝΗΣ

Ζούμε σε μια εποχή, που ο άνθρωπος απορρίπτει τον αληθινό Θεό από τη ζωή του, στρέφεται ενάντια στο άγιο θέλημά Του και βαδίζει σ' ένα δρόμο που οδηγεί στην αιώνια απώλεια. Η μόνη του σκέψη είναι πως θα μπορέσει να καλλιεργήσει οικονομικά τη ζωή του και πως θα την απολαύσει χωρίς να έχει πολλά προβλήματα. Ο απόστολος Παύλος την πνευματική κατάπτωση, την ηθική διαφθορά και την έλλειψη της ζωντανής πίστης στον Κύριο Ιησού των ανθρώπων των εσχάτων καιρών, την παρουσιάζει με γλαφυρά χρώματα και αποκαλεί το φαινόμενο αυτό με μία λέξη αποστασία: *«Το δε Πνεύμα ρητώς λέγει ότι εν υστέροις καιροίς θέλουσιν αποστατήσιν τινές (μερικοί) από της πίστεως, προσέχοντες εις πνεύματα πλάνης και εις διδασκαλίας δαιμονίων»* (Α' Τιμόθεου Δ/4:1). Ο άνθρωπος θα ακολουθεί πνεύματα πλάνης και διδασκαλίες δαιμονίων και ταυτόχρονα θα διακηρύττει την «πίστη» του στον Θεό, αλλά η Βίβλος μας αποκαλύπτει ότι αυτό θα είναι το φαινόμενο, θα έχει μεν *«μορφή ευσεβείας, αλλά θα αρνείται τη δύναμη αυτής»* (βλ. Β' Τιμόθεου Γ/3:1-5).

Τα παραπάνω από πρώτη επιφανειακή άποψη δείχνουν ότι αφορούν ανθρώπους που δεν έχουν γνωρίσει προσωπικά τον Ιησού Χριστό και δεν Τον έχουν κάνει κύριο της ζωής τους, δεν πρέπει όμως να μας διαφεύγει μια ουσιώδης λεπτομέρεια, που είναι η λέξη **«αποστάτης»** και τα λόγια *«αποστατήσιν τινές από της πίστεως»*. Η αποστασία δεν αφορά αυτούς, που ποτέ τους δεν γνώρισαν προσωπικά τον Θεό, αλλά αφορά αυτούς, που σε κάποια περίοδο της ζωής τους δέχτηκαν τον Ιησού Χριστό ως προσωπικό τους σωτήρα και λυτρωτή και έγινε ο κυβερνήτης της ζωής τους, ζώντας μέσα στο άγιο θέλημά Του. Στην πορεία όμως η καρδιά τους άρχισε να παγώνει πνευματικά και να επιθυμούν τη ματαιότητα του κόσμου, μέχρι που ξέφυγαν από τον άγιο Λόγο Του.

Η Αγία Γραφή διδάσκει ότι ο Διάβολος *«θα πλανήσει ακόμα και τους εκλεκτούς»* (Ματθαίος ΚΔ/24:24) και σήμερα υπάρχουν πιστοί με υπεύθυνες θέσεις μέσα στο σώμα του Χριστού, που δεν παρουσιάζουν στο ποίμνιο *«την πίστη, η οποία ΑΠΑΞ παρεδόθη εις τους αγίους»* (βλ. επιστολή Ιούδα ερ.3, Β' Πέτρου Β/2:1 και Γ/3:3) και αυτό συμβαίνει σε πολλές διδασκαλίες της Γραφής, όπως: **Πως** σώζεται ο

άνθρωπος, **πως** πρέπει να γίνεται το βάπτισμα στο νερό, **πως** πρέπει να γίνεται ο Δείπνος του Κυρίου, **τι** είναι και γιατί πρέπει ο πιστός να βαπτίζεται με το άγιο Πνεύμα του Θεού, **εάν** η γυναίκα πρέπει να καλύπτεται την ώρα της προσευχής ή της προφητείας, **ποια** είναι η Θεότητα του Κυρίου Ιησού, **ποια** είναι τα αρχικά στοιχεία της πίστης και πολλά άλλα θέματα.

Υπάρχει όμως και ένα παρήγορο μήνυμα του Λόγου του Θεού. Ο Κύριος Ιησούς που θέλει ο λαός Του να βαδίζει στο δικό Του άγιο δρόμο και να είναι μέσα στο θέλημά Του, ρίχνει άφθονο πνευματικό φως, όπου υπάρχει σκοτάδι και ξεσκεπάζει τις πλάνες, τις ψευδοδιδασκαλίες και τις μεθοδείες του Διαβόλου και μας δίνει αποκαλύψεις του Λόγου Του, παρουσιάζοντας το μέγεθος της δόξας Του και του μεγαλείου Του. Ο Κύριος Ιησούς, παραμερίζοντας τους εργάτες που συνεχίζουν να έχουν κλειστά τα πνευματικά τους μάτια και να μη βλέπουν αυτές τις αποκαλύψεις, για να επιτελέσει το έργο Του στις έσχατες ημέρες σηκώνει ανθρώπους με καθαρή καρδιά και με υπακοή στο Λόγο Του και γεμάτους από το άγιο Πνεύμα Του, εργάτες που έχουν «επίγνωση» τι σημαίνει **πνευματική εξουσία**, *γιατί αυτό είναι το κεντρικό θέμα που θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια*, εξετάζοντας εάν πρέπει ή όχι η γυναίκα να καλύπτεται προσευχόμενη.

Όταν ο Ιησούς θα έρθει στο μεσουράνημα για να παραλάβει τη νύμφη εκκλησία Του, όπως το υποσχέθηκε (Α' Θεσσαλονικείς Δ/4:15-18, Α' Κορινθίους ΙΕ/15:51-56, κλπ), θα είναι μία, αγία, καθαρή και αμόλυντη, θα είναι νύμφη στολισμένη με τις αλήθειες του Λόγου Του και όχι με ψευδοδιδασκαλίες πλάνης: *«...Διά να παραστήση αυτήν εις εαυτόν ένδοξον εκκλησίαν, μη έχουσαν κηλίδα ή ρυτίδα ή τι των τοιούτων, αλλά διά να ήναι αγία και άμωμος»* (Εφεσίους Ε/5:27). Ο Κύριος Ιησούς στις ημέρες μας καθαρίζει και αποκαθιστά το λαό Του, η εκκλησία θα πάρει τη μάχαιρα του Πνεύματός Του και θα υψώσει τη σημαία της αλήθειας και όταν γίνει αυτό οι δυνάμεις της κόλασης θα σειστούν και η δόξα του Κυρίου θα φανερωθεί σε όλο το πρόσωπο της γης. Ο προφήτης Ιερεμίας φωνάζει *«Ω γη, γη, γη, άκουε τον λόγον του Κυρίου»* (ΚΒ/22:29) και όταν ο Λόγος του Θεού ξεχυθεί με δύναμη, οι πλάνες και οι ψευδοδιδασκαλίες του Πονηρού θα καταποντισθούν και θα υψωθεί το «κέρασ της Αλήθειας» του Κυρίου Ιησού.

02. ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Το θέμα λοιπόν που θα μας απασχολήσει στη μελέτη αυτή είναι **εάν γυναίκα**, κατά την ώρα της προσευχής ή της προφητείας, **πρέπει να καλύπτεται ή όχι με κάποιο μαντήλι**, όπως εφαρμόζουν σήμερα διάφορες χριστιανικές ομολογίες και ομάδες. Είναι ένα θέμα που έχει φέρει ακαταστασία, χωρισμούς και διχόνοιες μεταξύ των πιστών και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να φέρει μείωση της αδελφικής αγάπης, αλλά και ένα εμπόδιο για την αληθινή ενότητα της σώματος του Χριστού στην Ελλάδα. Αυτό βέβαια συμβαίνει και σε όλες τις περιπτώσεις που οι διάφορες ομάδες και ομολογίες ακολουθούν διαφορετικές διδασκαλίες σε κάποιο θέμα της Αγίας Γραφής και το έχουν κάνει «σημαία» τους. Η κάθε πλευρά υπερασπίζεται τη δική της διδασκαλία και θεολογική γραμμή και ισχυρίζεται ότι είναι σύμφωνη με το Λόγο του Θεού, ότι αυτή είναι η αληθινή αποκάλυψη της Βίβλου. Το ερώτημα πλέον είναι: «Ποιος έχει **την** αλήθεια, γιατί η αλήθεια είναι μόνο **μία** και όχι πολλές;»

Επειδή, ο αναγνώστης θα ισχυριστεί ότι και εμείς στη μελέτη μας αυτή το ίδιο κάνουμε, ότι δηλαδή πιστεύουμε πως έχουμε την «αλήθεια» και ότι την «στηρίζουμε» μέσα στη Βίβλο, θα αναφέρουμε όλες τις υπάρχουσες απόψεις για το θιγόμενο θέμα, **και των δύο πλευρών** (αρνητικές και θετικές) και θα ακολουθήσουμε συγκεκριμένους **ερμηνευτικούς κανόνες**, οι οποίοι θα μας οδηγήσουν στο σωστό αποτέλεσμα. Έτσι η μελέτη μας θα είναι αξιόπιστη και αντικειμενική και δεν θα στηρίζεται σε υποκειμενικές απόψεις και θέσεις και αυτό θα μπορεί να το διαπιστώσει ο καθένας πολύ εύκολα, φθάνοντας στο τέλος του βιβλίου.

Ο απόστολος Παύλος στην Α΄ Κορινθίους, που θίγει το θέμα αυτό, κάνει ένα διαχωρισμό ανάμεσα στον άνδρα και στη γυναίκα, γράφοντας ότι ο **μεν ΑΝΔΡΑΣ** δεν πρέπει να καλύπτεται, η **δε ΓΥΝΑΙΚΑ** το αντίθετο, πρέπει να καλύπτεται, γιατί, εάν δεν το εφαρμόζουν αυτό και οι δύο, ο καθένας από τη δική του πλευρά, καταισχύουν (ντροπιάζουν) την κεφαλή τους: *«Πας ΑΝΗΡ προσευχόμενος ή προφητεύων, εάν έχη κεκαλυμμένην την κεφαλήν, καταισχύνει την κεφαλήν αυτού. Πάσα δε ΓΥΝΗ προσευχομένη ή προφητεύουσα με την κεφαλήν ασκεπή, καταισχύνει την κεφαλήν εαυτής»* (ΙΑ/11:4-5). Τι εννοεί

εδώ ο Παύλος, όταν στη συνέχεια, στο εδάφιο 15, αναφερόμενος στην κόμη της γυναίκας, το ακυρώνει αυτό, καθόσον καταλήγει στο συμπέρασμα ότι *«η κόμη εδόθη εις αυτήν αντί καλύμματος (αρχ. «περιβολαίου»);»*

Μέσα στην Αγία Γραφή αναφέρονται διάφορα **είδη προσευχής** και διάφοροι **τρόποι προσευχής** που πρέπει να εφαρμόζουμε, ανάλογα με την περίπτωση: Προσευχόμαστε **σιωπηλά, χαμηλόφωνα**, τόσο στη συνάθροιση της τοπικής εκκλησίας, όσο και στο δικό μας ιδιαίτερο χώρο, στο «ταμείο» μας (Ματθαίος 5/6:6). Προσευχόμαστε **ξεχωριστά, ένας - ένας και μεγαλόφωνα**, ώστε οι άλλοι που συμπροσεύχονται μαζί μας, στο τέλος συμφωνώντας να λένουν **«αμήν»** (βλ. Α΄ Κορινθίους ΙΔ/14:16, κλπ). Προσευχόμαστε **ομοθυμαδόν (όλοι μαζί) μεγαλόφωνα** και η προσευχή μας υψώνεται ενώπιον του Θεού σαν *«ήχος υδάτων πολλών»* (βλ. Πράξεις Δ/4:24, Λουκάς Ι΄/10:10, Ψαλμός 93:3-4, κλπ). Προσευχόμαστε με **αλαλαγμό**, που είναι το ίδιο με την «ομοθυμαδόν» προσευχή, αλλά κύριο χαρακτηριστικό της είναι ότι γίνεται **πολύ δυνατά** και υπάρχει πολεμική ατμόσφαιρα στην προσευχή, γνωστή ως **«πολεμική προσευχή»** με την οποία συντρίβονται τα οχυρά του Διαβόλου (βλ. Ψαλμός ΜΖΙ/47:1, 98:4-5, κλπ). Προσευχόμαστε σε **διάφορες θέσεις ή στάσεις**, δηλαδή όρθιοι ή καθιστοί, ή γονατιστοί, κλπ (βλ. Ψαλμός 95:6, Α΄ Βασιλέων Η/8:54-55, Πράξεις Β/2:2, Γ/3:8). Προσευχόμαστε για **διάφορους λόγους**, υπάρχουν προσευχές ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ, προσευχές ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ, προσευχές ΔΟΞΟΛΟΓΙΑΣ, κλπ. Προσευχόμαστε, όταν βαπτισθούμε με το άγιο Πνεύμα του Θεού **και με το ΠΝΕΥΜΑ**, δηλ. σε ξένα για μας γλώσσα και **με το ΝΟΥ**, δηλ. στη μητρική μας γλώσσα ή σε κάποια άλλη κατανοητή για μας γλώσσα (Α΄ Κορινθίους ΙΔ/14:15).

Όλα τα είδη των παραπάνω προσευχών αναφέρονται περισσότερο από μία φορά στα διάφορα βιβλία της Βίβλου, γεγονός που φανερώνει ότι υπάρχει συμμαρτυρία. Προσευχή όμως, που να αναφέρεται ότι η γυναίκα «πρέπει» να καλύπτεται ή ο άνδρας να μην καλύπτεται, το βλέπουμε να αναφέρεται μόνο **μία φορά** και αυτό είναι στο ΙΑ/11 κεφάλαιο της επιστολής Α΄ Κορινθίους. Αυτό θα πρέπει να μας προβληματίσει για το ποια θα είναι η σωστή ερμηνεία, που θα δοθεί, καθόσον δεν έχουμε καμιά άλλη συμμαρτυρία μέσα στη Βίβλο.

Για να δώσουμε λοιπόν σωστή και αντικειμενική απάντηση και για να μην καταλήξουμε σε λάθος συμπέρασμα, θα ερμηνεύσουμε τα εδάφια αυτά σύμφωνα με τους βασικούς **ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ** της Βίβλου, όπως:

- (1) Το εδάφιο που μας ενδιαφέρει και το εξετάζουμε **δεν το απομονώνουμε** από τα συμφραζόμενα εδάφια, που είναι, πριν και μετά από αυτό.
- (2) Το εδάφιο πρέπει να έρχεται **σε πλήρη συμφωνία** με την υπόλοιπη Βίβλο, γιατί ο Λόγος του Θεού δεν αντιφάσκει.
- (3) Ερμηνεύουμε το εδάφιο **«πνευματικά»**, με αποκαλυπτικό λόγο και όχι «κατά γράμμα».
- (4) Δεχόμαστε την ερμηνεία, που μας δίνει **η ίδια η Βίβλος**, μέσα από τις τυπολογίες και τους συμβολισμούς.
- (5) Εξετάζουμε **τι ίσχυε** την εποχή που γράφτηκε το κείμενο, μέσα στο οποίο αναφέρεται το εδάφιο που εξετάζουμε.
- (6) Δεν δεχόμαστε τις **μεταφράσεις** της Βίβλου ως θεόπνευστες, γι' αυτό **πάντα** καταφεύγουμε στο αρχικό θεόπνευστο αρχαίο κείμενο.

Πιστεύω ότι με τη μελέτη αυτή, άλλη μια μεθοδία του Διαβόλου και των πονηρών του δυνάμεων ξεσκεπάζεται από τις αποκαλύψεις του Λόγου του Θεού και πιστεύω επίσης ότι βρισκόμαστε πολύ κοντά, πάρα πολύ κοντά, στην εποχή εκείνη όπου ο λαός του Θεού, η εκλεκτή νύμφη του Αρνίου θα ακολουθεί την υγιαίνουσα διδασκαλία της Γραφής, θα είναι ντυμένη με την πνευματική της πανοπλία, θα προχωρεί από νίκη σε νίκη και θα έχει στραμμένη την προσοχή της στον ουρανό, για να «αντικρύσει» τον Κύριο της δόξας να έρχεται να φέρει την απολύτρωση: *«Όταν δε ταύτα αρχίσωσι να γίνονται, ανακύψατε και σηκώσατε τας κεφαλάς σας, διότι πλησιάζει η απολύτρωσίς σας»* (Λουκάς ΚΑ/21:28).

03. **Η ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ**

Με βάση τους παραπάνω κανόνες θα προχωρήσουμε στην ερμηνεία της Α' Κορινθίου ΙΑ/11:1-16. Ο Παύλος στο εδ.3 γράφει: *«Θέλω δε να εξεύρητε, ότι η κεφαλή παντός ανδρός είναι ο ΧΡΙΣΤΟΣ, κεφαλή δε της γυναικός (είναι) ο ΑΝΗΡ, κεφαλή δε του Χριστού (είναι) ο ΘΕΟΣ»*. «Κεφαλή» σημαίνει «εξουσία» και εδώ μας παρουσιάζει το τρίπτυχο της πνευματικής εξουσίας:

- (α) **Την εξουσία του ΘΕΟΥ** Πατέρα επάνω στον Ιησού Χριστό, ως προς την ανθρώπινη φύση Του, το «κατά σάρκα».
- (β) **Την εξουσία του ΧΡΙΣΤΟΥ** επάνω στον άνδρα.
- (γ) **Την εξουσία του ΑΝΔΡΑ** επάνω στη γυναίκα.

Εδώ, δεν αναφέρεται ότι η ΓΥΝΑΙΚΑ έχει κάποια πνευματική εξουσία, ακόμα και επάνω στα παιδιά της, καθόσον αυτό ανήκει στον άνδρα, ο οποίος είναι η πνευματική εξουσία όλης της οικογένειας. Άλλωστε, η γυναίκα είναι τύπος της **νύμφης εκκλησίας**, ενώ ο άνδρας είναι τύπος του **νυμφίου Χριστού** και η «εκκλησία», η γυναίκα, υποτάσσεται στον Χριστό (Εφεσίους Ε/5:22-32).

Το γεγονός αυτό δεν σημαίνει ότι η γυναίκα είναι κατώτερη από τον άνδρα. Ενώπιον του Θεού είναι όλοι **ίσοι** μπροστά στην αγιότητα Του, ο Ιησούς έχυσε το πολύτιμο αίμα Του για όλους και για τον άνδρα και για τη γυναίκα, δεν υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ των μελών, **διαφέρουν όμως ως προς τη θέση ευθύνης**: *«Διότι πάντες είσθε υιοί Θεού διά της πίστεως της εν Χριστώ Ιησού· επειδή όσοι εβαπτίσθητε εις Χριστόν, Χριστόν ενεδύθητε. Δεν είναι πλέον Ιουδαίος ουδέ Έλλην, δεν είναι δούλος ουδέ ελεύθερος, δεν είναι άρσεν και θήλυ· διότι πάντες σεις είσθε είς (ένα) εν Χριστώ Ιησού»* (Γαλάτας Γ/3:26-28).

Το ίδιο αναφέρει ο Παύλος και στους πιστούς της εκκλησίας της Εφέσου, όπου γράφει ότι οι άνδρες πρέπει να αγαπούν τις γυναίκες τους, όπως αγαπούν τα δικά τους σώματα, γιατί κανένας ποτέ δεν μίσησε το δικό του σώμα. Εάν το κάνει αυτό είναι παράλογο. Οφείλει να περιθάλλει τη γυναίκα του, όπως ο Χριστός την εκκλησία και το επισφραγίζει αυτό λέγοντας: *«Επειδή μέλη είμεθα του σώματος αυτού, εκ της σαρκός αυτού και εκ των οστέων αυτού»* (βλ. Εφεσίους Ε/5:22-31). Άνδρες και γυναίκες είμαστε μέλη του ενός σώματος, του Χριστού και μέσα στο σώμα αυτό είμαστε ίσοι ως προς τη σχέση μας

με το Θεό. Η διαφορά, όπως θα δούμε είναι ως προς τη θέση μας.

Αυτό αναφέρει ο Παύλος και στην Α' Κορινθίους ΙΑ/11:11, όπου γράφει: *«Πλην ούτε ο ανήρ χωρίς της γυναικός, ούτε η γυνή χωρίς του ανδρός υπάρχει εν Κυρίω»*. Ο Θεός βλέπει το λαό Του σαν μια ολότητα, σαν ένα ενιαίο σώμα και δεν κάνει διάκριση σε άνδρες και γυναίκες, η πνευματική εξουσία διαφέρει μεταξύ τους.

Κατά συνέπεια το βασικό μήνυμα της περικοπής Α' Κορινθίους ΙΑ/11:3-15 έχει ΑΜΕΣΗ ΣΧΕΣΗ με την **άσκηση της πνευματικής εξουσίας** και με βάση αυτό δίνει τις εντολές και τις οδηγίες ο Παύλος, ΤΙ και ΠΩΣ ο άνδρας, ή η γυναίκα θα πρέπει να συμπεριφέρονται κατά τη διάρκεια της προσευχής και με βάση αυτό εξετάζουμε την ακριβή έννοια των λόγων του Παύλου ότι η γυναίκα εάν δεν καλύπτεται ντροπιάζει την «κεφαλή» της και όταν λέγει την «κεφαλή» της, δεν εννοεί το φυσικό της κεφάλι, αλλά την πνευματική «εξουσία» που βρίσκεται πάνω από το κεφάλι της, που είναι ο άνδρας της: *«Διά τούτο η γυνή χρεωστεί να έχη εξουσίαν επί της κεφαλής αυτής διά τους αγγέλους»* (ΙΑ:10). Στην πορεία της μελέτης μας, θα εξηγήσουμε τι εννοεί «δια τους αγγέλους».

Δεν υπάρχει κανένας που να μην έχει κάποια εξουσία πάνω απ' αυτόν. **Ο μόνος που δεν έχει εξουσία είναι ο Θεός**, γιατί αυτός είναι ο δημιουργός και ο κυρίαρχος των πάντων. Κάθε ύπαρξη στον κόσμο, άνθρωπος ή ζώο, πρέπει να είναι υποταγμένη με τη σειρά που ο Θεός έχει θέσει απ' αρχής. **Ο Ιησούς είναι εξουσία (κεφαλή) πάνω απ' όλο το ανθρώπινο γένος**, είναι η εικόνα του αόρατου Θεού και πρωτότοκος όλης της κτίσης, είναι ο πρωτότοκος από τους νεκρούς, γιατί είναι ο πρώτος που αναστήθηκε με το νέο σώμα το αθάνατο, το οποίο μια ημέρα θα λάβουν και όλοι οι πιστοί. Ο Παύλος, μέσα σ' ένα εδάφιο αναφέρει 4 πράγματα για τον Ιησού: *«Και αυτός είναι (1) η κεφαλή του σώματος, της εκκλησίας· (2) όστις είναι αρχή, (3) πρωτότοκος εκ των νεκρών, (4) διά να γείνη αυτός πρωτεύων εις τα πάντα»* (Κολοσσαείς Α/1:18).

Για τις **μορφές της πνευματικής εξουσίας**, όπως ο Θεός τις έθεσε απ' αρχής, θα αναφερθούμε με περισσότερες λεπτομέρειες στη συνέχεια, όταν θα εξετάζουμε το νόμο του Θεού για την **«πνευματική εξουσία»**, που έχει θέσει σε όλη τη δημιουργία Του.

04. **ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ**

Για να γνωρίζουμε τι ακριβώς θέλει να μας διδάξει ο απόστολος Παύλος στο 11^ο κεφάλαιο της Α' Κορινθίους, θα κάνουμε μια ιστορική αναδρομή στις περιγραφές της Βίβλου σχετικά με την ενδυμασία της γυναίκας και τα ήθη που επικρατούσαν στην κάθε εποχή και αυτό είναι ένας από τους βασικούς ερμηνευτικούς κανόνες ολόκληρης της Αγία Γραφής, Παλαιάς και Καινής Διαθήκης. Θα δούμε περιπτώσεις, όπου ο Θεός δεν επέβαλε στη γυναίκα να κατακαλύπτεται και περιπτώσεις που η γυναίκα κατακαλυπτόταν, σύμφωνα με τα επικρατούντα ήθη και έθιμα της κάθε εποχής.

(1) **ΑΔΑΜ & ΕΥΑ:** Όταν ο Θεός δημιούργησε αρχικά τον Αδάμ και μετά από την πλευρά του έπλασε την Εύα, δεν φορούσαν τίποτα ήσαν **και οι δύο γυμνοί** και δεν ντρέπονταν (Γένεση Β/2:25). Αυτό σημαίνει ότι κατά την ώρα της επικοινωνίας με το Θεό ούτε στο κεφάλι τους φορούσαν κάτι. Ο ίδιος ο Θεός αργότερα τους προμήθευσε *«χιτώνας δερματίνους»* για να σκεπάσουν τη γυμνότητά τους, όταν παράκουσαν στην εντολή Του, ενώ οι ίδιοι έραψαν **φύλλα συκής** για να σκεπαστούν (βλ. Γένεση Γ/3:7,21). Ούτε και εδώ βλέπουμε ο Θεός να τους έδωσε κάποιο ένδυμα που να σκεπάζει ειδικά και το κεφάλι τους, γιατί ο χιτώνας, γενικά σε όλες τις εποχές, είναι ένα ρούχο που φοριέται κατάσαρκα και αυτό εύκολα μπορεί να το διαπιστώσει κάποιος από την ερμηνεία των διαφόρων λεξικών.

Υπάρχει βέβαια και ο αντίλογος, που λέγει ότι ο Θεός στους πρωτόπλαστους, όταν αμάρτησαν, τους προμήθευσε **«χιτώνες»** δερματίνους και ότι οι χιτώνες ήταν ένα ένδυμα που θα μπορούσε να χρησιμεύσει και σαν κάλυμμα ολόκληρου του σώματος. Αυτή η ερμηνεία είναι αυθαίρετη και άστοχη, καθόσον απορρίπτεται από όλα τα έγκυρα λεξικά, τα οποία αναφέρουν ότι ο χιτώνας σαν ένδυμα **δεν κάλυπτε όλο το σώμα**. Κατά συνέπεια, δε μπορούμε να στηρίξουμε μία λάθος ερμηνεία ότι η Εύα όταν ερχόταν σε επικοινωνία και λατρεία με το Θεό κάλυπτε το πρόσωπό της. Το «Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής γλώσσας» του Ιωάννου Σταματάκου (σελ. 1112) γράφει ότι ο χιτώνας είναι:

«Ένδυμα (ανδρών και γυναικών) φορούμενον εσωτερικώς, μάλλινον υποκάμισον φορούμενον κατάσαρκα, λατινικά ονομαζόμενον "TUNICA". Όταν επρόκειτο να εξέλθουν της

οικίας των έριπτον επάνω από τον χιτώνα ένα ευρύν μανδύαν (ευρύχωρον επανοφώριον), όστις εκαλείτο “φάρος” ή “ιμάτιον” ή “χλαίνα”. Ενίστε ο χιτών έφθανε μέχρι των ποδών και τότε εκαλείτο “χιτών ποδήρης”, οσάκις δε έφερε και χειρίδας (μανίκια) εκαλείτο “χειριδωτός χιτών”....»

(2) **ΘΥΣΙΑ & ΛΑΤΡΕΙΑ ΣΤΟ ΘΕΟ:** Όταν ο Αδάμ και η Εύα διώχτηκαν από τον κήπο της Εδέμ ο Θεός τους δίδαξε πως θα έρχονται σε επικοινωνία μαζί Του. Βλέπουμε αργότερα τον **Άβελ** να θυσιάζει ζώο στο Θεό, που συμβόλιζε τη θυσία του Ιησού Χριστού ως το αρνίο το εσφαγμένο «προ καταβολής κόσμου» (Α΄ Πέτρου Α/1:18-20, Τίτος Α/1:2-3, Εβραίους Θ/9:26). Αιώνες αργότερα και μετά τον κατακλυσμό, ο **Νώε** επάνω στο όρος Αραράτ θυσιάζει ζώα, σαν ένδειξη ευχαριστίας και ευγνωμοσύνης προς το Θεό (Γένεση Η/8:18-22).

Όλα αυτά που αναφέραμε σαν παραδείγματα, δείχνουν ότι ο Θεός είχε διδάξει τον άνθρωπο για τον τρόπο λατρείας με το οποίο ευαρεστείτο, αλλά δεν βλέπουμε πουθενά να αναφέρεται κάπου μέσα στο Λόγο του Θεού για κάλυμμα της γυναίκας όταν ερχόταν μπροστά στο Θεό σε λατρεία και προσευχή. Το συμπέρασμα που βγαίνει αβίαστα είναι ότι μέχρι τον κατακλυσμό ο Θεός δεν είχε δώσει καμιά εντολή να καλύπτεται η γυναίκα στην προσευχή.

(3) **ΡΕΒΕΚΚΑ & ΙΣΑΑΚ:** Πολλούς αιώνες αργότερα συναντάμε μέσα στην Παλαιά Διαθήκη περιπτώσεις, όπου η γυναίκα καλύπτεται σε διάφορα περιστατικά της καθημερινότητας, σύμφωνα με τα ήθη και τα έθιμα της εποχής εκείνης. Τέτοια περίπτωση έχουμε με τη **Ρεβέκκα**, η οποία όταν είδε από μακριά τον Ισαάκ, το μέλλοντα σύζυγό της «*λαβούσα την καλύπτραν εσκεπάσθη*» (Γένεση ΚΔ/24:65). Η μετάφραση των Εβδομήκοντα (Ο΄) γράφει «*το θέριστρον περιεβάλετο*» και το θέριστρο ήταν ένα ένδυμα που κάλυπτε τη γυναίκα από το κεφάλι μέχρι κάτω. Ήταν μια συνήθεια της εποχής εκείνης η γυναίκα κατά την ώρα του γάμου της να καλύπτεται με το θέριστρο και αυτό το γεγονός δεν έχει καμιά απολύτως σχέση με το εάν πρέπει ή όχι να καλύπτεται η γυναίκα όταν προσεύχεται.

(4) **ΡΟΥΘ & ΒΟΟΖ:** Σε μια άλλη περίπτωση βλέπουμε τον Βοόζ να λέγει στη Ρουθ «*φέρε το περικάλυμμα το επάνω σου και κράτει αυτό*», και αυτό της το ζήτησε για να της βάλει μέσα 6 μέτρα κριθής

(Ρουθ Γ/3:15). Η μετάφραση των Εβδομήκοντα (Ο΄) γράφει «*το περίζωμα*», που σημαίνει ότι το ένδυμα που φορούσε η Ρουθ ήταν αρκετά μεγάλο για να μπορέσει να χωρέσει μέσα μια τόσο μεγάλη ποσότητα κριθαριού.

(5) **ΙΑΚΩΒ & ΛΕΙΑ:** Για τους μελετητές της Βίβλου είναι γνωστή η περίπτωση πως ο **Λάβαν** εξαπάτησε τον **Ιακώβ** και του έδωσε για γυναίκα τη μεγαλύτερη κόρη του τη **Λεία** και όχι τη μικρότερη τη **Ραχήλ**, όπως του είχε υποσχεθεί. Αυτό συνέβηκε, γιατί σύμφωνα με τα ήθη και τα έθιμα της εποχής εκείνης η νύφη κατά τη διάρκεια της τελετής του γάμου είχε καλυμμένο τελείως το πρόσωπό της. Το περιστατικό αυτό αναφέρεται στη Γένεση ΚΘ/29:15-28, αλλά εκεί δεν γίνεται καμιά μνεία ότι είχε καλυμμένο το πρόσωπό της, καθόσον ήταν δεδομένο και αναφερόταν σε άλλα παρόμοια περιστατικά, όπως στην περίπτωση της Ρεβέκκας.

(6) **ΘΑΜΑΡ & ΙΟΥΔΑΣ:** Στο ΛΗ/38 κεφάλαιο της Γένεσης αναφέρεται η περίπτωση της Θάμαρ, η οποία έμεινε δύο φορές χήρα από τους γιους του Ιούδα, χωρίς να έχει τεκνοποιήσει. Όταν ο πεθερός της δεν της έδωσε για σύζυγο τον άλλο του γιο, τον Σηλά, με το πρόσχημα ότι ήταν μικρός, αυτή ένα βράδυ μεταμφιέστηκε σε πόρνη για να τον εξαπατήσει και να αποκτήσει παιδί μαζί του: «*Η δε απεκδυθείσα τα ενδύματα της χηρείας αυτής, εσκεπάσθη με κάλυμμα και ΠΕΡΙΕΤΥΛΙΧΘΗ και εκάθισε κατά την δίοδον την εν τη οδώ της Θαμνά*» (Γένεση ΛΗ/38:14). Το κείμενο των Εβδομήκοντα (Ο΄) γράφει «*περιεβάλετο θέριστρο*». Ο Ιούδας δεν την γνώρισε, γιατί είχε **κατακαλύψει** το πρόσωπό της, όπως ήταν η συνήθεια να ντύνονται οι πόρνες της εποχής εκείνης: «*Και ότε είδεν αυτήν ο Ιούδας, ενόμισεν αυτήν πόρνην· διότι είχε κεκαλυμμένον (αρχ. «κατεκαλύψατο») το πρόσωπον αυτής*» (εδ. 15). Ήταν όλο το πρόσωπό της Θάμαρ καλυμμένο με το θέριστρο και όχι μόνο μέρος αυτού.

(7) **ΑΝΝΑ & ΗΛΕΙ:** Στο βιβλίο Α΄ Σαμουήλ Α/1:9-16 διαβάζουμε για την Άννα, τη μητέρα του Σαμουήλ, η οποία πήγε στο ναό για να προσευχηθεί και να ζητήσει από το Θεό να της δώσει ένα γιο. Ο αρχιερέας Ηλεί είδε **να κουνάει τα χείλη της**, καθώς προσευχόταν, που σημαίνει ότι το κεφάλι της δεν ήταν σκεπασμένο, ή εάν ήταν σκεπασμένο, το πρόσωπό της τουλάχιστον δεν είχε καλυφθεί, γι΄

αυτό την είδε ο Ηλεί να προσεύχεται.

(8) **ΜΩΥΣΗΣ:** Όταν ο Μωυσής κατέβηκε από το όρος Σινά με τις δύο πλάκες των 10 εντολών που του είχε δώσει ο Θεός, οι Ισραηλίτες φοβήθηκαν να τον πλησιάσουν επειδή το πρόσωπό του έλαμπε. Για το λόγο αυτό ο Μωυσής τους μιλούσε **έχοντας καλυμμένο το πρόσωπό του**, όταν όμως *«εισήρχετο ενώπιον του Κυρίου διά να λαλήσῃ μετ' αυτού, εσήκονε (έβγαζε) το κάλυμμα, εωσού εξέλθῃ»* (βλ. Έξοδος ΛΔ/34:30-35). Εδώ βλέπουμε το Μωυσή να προσεύχεται χωρίς να καλύπτει το κεφάλι του.

(9) **Εποχή του ΗΣΑΪΑ:** Η συνηθισμένη ενδυμασία των γυναικών, πριν την εποχή του Ησαΐα, ήταν να φορούν ένα είδος **επανωφορίου**, που κάλυπτε ολόκληρο το σώμα τους και εφόσον ήθελαν κάλυπτε και το πρόσωπό τους. Ήταν μια κόσμια περιβολή για τα τότε ήθη και έθιμα. Στην εποχή του Ησαΐα διαβάζουμε μέσα στη Βίβλο ότι τα ήθη και τα έθιμα είχαν αλλάξει, όσον αφορά την εμφάνιση της γυναίκας και να έχουν μπει νεωτερισμοί, γεγονός που προξένησε την οργή του Θεού. Οι γυναίκες δεν φορούσαν το κόσμιο επανωφόρι, αλλά φορούσαν “καλύπτρες”, “κεφαλόδεσμα”, “επενδύματα”, “περικαλύμματα”, “λινά”, “μίτρες”, “θέριστρα” και πολλά άλλα ενδύματα και στολίδια. Ο Ησαΐας αναφέρει παρακάτω 20 ονομασίες:

«16/ Και λέγει Κύριος, Επειδή αι θυγατέρες της Σιών υπερηφανεύθησαν και περιπατούσι με υψωμένον τράχηλον και με όμματα άσεμνα, περιπατούσαι τρυφηλά και τρίζουσαι με τους πόδας αυτών, 17/ διά τούτο ο Κύριος θέλει φαλακρώσει την κορυφήν της κεφαλής των θυγατέρων της Σιών, και ο Κύριος θέλει εκκαλύψει την αισχύνην αυτών.

18/ Εν εκείνη τη ημέρα ο Κύριος θέλει αφαιρέσει την δόξαν των τριζόντων στολισμών και τα ΕΜΠΛΟΚΙΑ (=περιπλέγματα) και τους ΜΗΝΙΣΚΟΥΣ, 19/ τα ΠΕΡΙΔΕΡΑΙΑ και τα ΒΡΑΧΙΟΛΙΑ και τας ΚΑΛΥΠΤΡΑΣ, 20/ τους ΚΕΚΡΥΦΑΛΟΥΣ (=διχτυωτά επιθέματα κεφαλής) και τας ΠΕΡΙΣΚΕΛΙΔΑΣ και τα ΚΕΦΑΛΟΔΕΣΜΑ και τας ΜΥΡΟΘΗΚΑΣ και τα ΕΝΩΤΙΑ (=σκουλαρίκια), 21/ τα ΔΑΚΤΥΛΙΔΙΑ και τα ΕΡΡΙΝΑ (=χαλκάδες μύτης), 22/ τας ποικίλας ΣΤΟΛΑΣ και τα ΕΠΕΝΔΥΜΑΤΑ και τα ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑΤΑ και τα ΘΥΛΑΚΙΑ, 23/ τα ΚΑΤΟΠΤΡΑ και τα λεπτά ΛΙΝΑ και τας ΜΙΤΡΑΣ και τα ΘΕΡΙΣΤΡΑ»

24/ Και αντί της γλυκείας οσμής θέλει εισθαι δυσωδία, και αντί ζώνης σχοινίον, και αντί καλλικομίας φαλάκρωμα, και αντί επιστομαχίου περίζωμα σάκκινον, και αντί ηλιόκαυμα ωραιότητος» (Ησαΐας Γ/3:16-24).

Η οργή του Θεού δεν ήταν για τα χρησιμοποιούμενα ενδύματα και στολίδια, ο Θεός δεν είχε δώσει εντολές τι ενδύματα πρέπει να φορούν και τι ενδύματα να μη φορούν, αλλά η οργή του ήταν γιατί «οι θυγατέρες της Σιών», οι γυναίκες του λαού Του, το έκαναν αυτό για επίδειξη, γεμάτες υπερηφάνεια και *«περπατούσαν με υψωμένο τον τράχηλο και άσεμνα μάτια»*.

❖ Από όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, είναι φανερό ότι προ Χριστού, αλλά και στην εποχή του Χριστού οι γυναίκες κυκλοφορούσαν **με καλυμμένο το κεφάλι** και αυτή η περιβολή ήταν μέσα στα ηθικά πλαίσια της εποχής τους. Κάθε άλλη περιβολή θεωρείτο ότι γινόταν με ελατήρια υπερηφάνειας και επίδειξης. Ο τρόπος αυτός της ενδυμασίας των γυναικών δεν είχε επιβληθεί από το Θεό, ώστε η μη τήρησής του να θεωρείτο παρακοή στις εντολές Του, αλλά ήταν αποδεκτός ως ηθικός από τις τότε κοινωνικές συνθήκες και τα ήθη της εποχής τους. Με την πάροδο των χρόνων οι κοινωνικές συνθήκες και τα ήθη αλλάζουν, με αποτέλεσμα αυτό που πριν ήταν ηθικό, σε μεταγενέστερη εποχή να θεωρείται άσεμνο και μη κόσμιο. Για παράδειγμα, στην εποχή του Αβραάμ παρατηρούμε ότι η Ρεβέκκα κυκλοφορούσε με ακάλυπτο πρόσωπο και αυτό ήταν αποδεκτό και κόσμιο για την εποχή της. Αργότερα, στην εποχή του Ησαΐα μια τέτοια ενέργεια ήταν απαράδεκτη και προκαλούσε σκάνδαλο.

Κλείνοντας το θέμα για την εποχή του Ησαΐα θα ήθελα να αναφερθώ για το **«θέριστρο»**. Αυτό ήταν ένα λεπτό, αλλά φαρδύ επένδυμα που φορούσαν οι γυναίκες και είχε μια ξεχωριστή σημασία, γιατί τότε ήταν που οι γυναίκες άρχισαν να καλύπτουν το πρόσωπό τους όταν έκαναν δημόσια εμφάνιση και ήταν ανεπίτρεπτο και ασυγχώρητο για μια γυναίκα να κυκλοφορεί χωρίς το θέριστρό της. Η λέξη «θέριστρο» στα Εβραϊκά είναι «ρεδιδίμ» και ετυμολογικά έχει και την έννοια του «υποτάσσω» και με αυτή την έννοια αναφέρεται και στον Ψαλμό ΡΜΔ/144:2. Το θέριστρο ήταν σύμβολο υποταγής της γυναίκας στο Θεό και τους νόμους, χωρίς αυτό να το έχει θέσει ο Θεός.

05. ΚΑΤΑΚΑΛΥΜΜΑ και ΠΕΡΙΒΟΛΑΙΟ (λάθος μετάφραση)

Ο Παύλος στην περικοπή που εξετάζουμε αναφέρεται για «κατακάλυμμα» και «περιβόλαιο» και όχι για απλό «κάλυμμα», όπως αναγράφεται στο κείμενο του Βάμβα, ο οποίος έχει μεταφράσει λάθος το αρχικό θεόπνευστο Ελληνικό κείμενο. Στη χώρα μας, συγκεκριμένη χριστιανική κίνηση (για την οποία αναφερόμαστε *αναλυτικά παρακάτω*, βλ. σελίδες 62-76), ερμηνεύοντας τις λέξεις κατακάλυμμα και περιβόλαιο, έχει δημιουργήσει μια τελείως διαφορετική θεολογική θέση για το κεφάλαιο ΙΑ΄/11^ο της Α΄ Κορινθίους επιστολής απ' όλες τις άλλες ομάδες και ομολογίες και η επίσημη διδαχή της είναι ότι οι γυναίκες όταν προσεύχονται ή προφητεύουν, πρέπει να καλύπτονται με «μαντήλι», γιατί αυτός είναι ο νόμος του Θεού.

Θα δούμε λοιπόν ποιες είναι οι έννοιες των λέξεων κατακάλυμμα και περιβόλαιο και για να είναι καθ' όλα αξιόπιστη και αντικειμενική η μελέτη μας, θα αναφέρουμε και την **επίσημη άποψη** της εν λόγω κίνησης, ώστε να υπάρχουν καταγεγραμμένες και οι 2 απόψεις και ο αναγνώστης να μπορεί να αποκτήσει τη δική του αντικειμενική γνώμη, χωρίς να επηρεάζεται μονομερώς μόνο από τη μία άποψη.

(α) ΚΑΤΑΚΑΛΥΜΜΑ: Στο αρχαίο κείμενο της Α΄ Κορινθίους, κεφ. ΙΑ, συναντούμε τα ρήματα «κατακαλύπτω» και «ακατακαλύπτω». ΚΑΤΑΚΑΛΥΠΤΩ σημαίνει ότι σκεπάζω/καλύπτω κάποιον ολοκληρωτικά από πάνω μέχρι κάτω, ενώ ΑΚΑΤΑΚΑΛΥΠΤΩ (με το στερητικό «α» στην αρχή) σημαίνει το εντελώς αντίθετο, ότι δεν καλύπτεται καθόλου. Στην εποχή του Παύλου οι γυναίκες συνήθιζαν να φορούν ένα επανωφόρι που κάλυπτε όλο το σώμα τους, είτε πήγαιναν στην εκκλησία, στην αγορά, στους αγρούς, είτε πήγαιναν οπουδήποτε αλλού. Αυτή ήταν η κόσμια ενδυμασία της εποχής εκείνης και το απαιτούσε το έθιμο.

Ήταν κάτι το ανεπίτρεπτο για μια πιστή γυναίκα της εποχής εκείνης να πηγαίνει στην εκκλησία **χωρίς αυτό το κατακάλυμμα** και ακόμα ήταν σκάνδαλο **χωρίς αυτό, να προσεύχεται και να προφητεύει**. Το ένδυμα αυτό (το κατακάλυμμα), σύμφωνα με τα τότε έθιμα, συμβόλιζε την υποταγή και το σεβασμό της γυναίκας προς τον άνδρα της και όχι ιδιαίτερα προς το Θεό, γιατί δεν ήταν μια ενδυμασία που την είχε επιβάλλει ο Θεός.

Δεχόμαστε ότι «*όλη η Γραφή είναι θεόπνευστος*» (Β΄ Τιμόθεου Γ/3:16), που σημαίνει ότι **κάθε λέξη** που χρησιμοποιεί είναι εμπνευσμένη από το Πνεύμα του Θεού, γι' αυτό όταν ο Παύλος χρησιμοποιεί τη λέξη «**ακατακαλύπτω**», έχει οδηγηθεί από το Πνεύμα του Θεού για να αποδώσει το ακριβές νόημα που θέλει (βλ. Β΄ Πέτρου Α/1:21). Εάν ο Παύλος δεν χρησιμοποιούσε τις λέξεις «κατακάλυμμα» ή «περιβόλαιο» και εννοούσε οποιοδήποτε άλλο κάλυμμα για τη γυναίκα, τότε το θεόπνευστο κείμενο θα έγραφε «*πάσα δε γυνή προσευχομένη ή προφητεύουσα ΑΚΑΛΥΠΤΩ (και όχι «ακατακαλύπτω») την κεφαλήν, καταισχύνη την κεφαλήν αυτής*». Ο Παύλος γράφει «ακατακαλύπτω», γιατί αναφέρεται στο ιδιαίτερο φόρεμα της εποχής εκείνης, το οποίο ήταν σύμβολο της εξουσίας του άνδρα επάνω στη γυναίκα.

(β) ΠΕΡΙΒΟΛΑΙΟ: Μία άλλη λέξη κλειδί που αναφέρει ο απόστολος Παύλος είναι «**περιβόλαιο**», την οποία ο Βάμβας μεταφράζει **ως κάλυμμα**, γράφοντας ότι «*η κόμη εδόθη εις αυτήν αντί καλύμματος*» (εδ.ΙΑ:15). Σύμφωνα με το Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας του Ι.Σταματάκου «Περιβόλαιον, το» σημαίνει «το βαλλόμενον περίετινός, το δι' ού περιβάλλεται τις (δι' ού καλύπτεται), το κάλυμμα, περικάλυμμα, ένδυμα». Το περιβόλαιο κάλυπτε όλο το σώμα της γυναίκας, από το κεφάλι μέχρι κάτω και το χαρακτηριστικό ήταν ότι σαν λεπτό ύφασμα που ήταν, οι γυναίκες το φορούσαν περισσότερο στο σπίτι και επάνω σ' αυτό έραβαν με χρυσή ή αργυρή κλωστή χρυσά νομίσματα, ώστε αυτά να φαίνονται επάνω στο μέτωπό τους, σαν κοσμήματα. Σύμφωνα με τα επικρατούντα έθιμα της εποχής, αυτό γινόταν, ώστε εάν τους έδινε διαζύγιο ο άνδρας τους, είχαν δικαίωμα να πάρουν μαζί τους μόνο ότι φορούσαν επάνω τους. Για το λόγο αυτό, τα κοσμήματα και τα στολίδια που είχαν ράψει επάνω στο περιβόλαιο ήταν πολύ ακριβά.

Μια παρόμοια περίπτωση βλέπουμε στην παραβολή του Ιησού για τη «**χαμένη δραχμή**», όπου η γυναίκα που είχε δέκα δραχμές, έχασε τη μία και αναστάτωσε το σπίτι ολόκληρο μέχρι να την βρει. Όταν τη βρήκε, από τη μεγάλη της χαρά, κάλεσε τις φίλες της για να την συγχαρούν (Λουκάς ΙΕ/15:8-10). Η γυναίκα δεν είχε τοποθετήσει σε κάποιο ασφαλές μέρος του σπιτιού τις δέκα δραχμές και μετά ξέχασε που τις είχε βάλει, γιατί τότε, όπως είναι φυσικό, θα είχε χάσει και τις δέκα, αλλά τις είχε ράψει επάνω στο περιβόλαιό της, όπως συνηθιζό-

ταν τότε και έχασε μόνο τη μία.

Εάν λοιπόν ο θεόπνευστος Παύλος δεν εννοούσε το συγκεκριμένο **περιβόλαιο**, που κατακάλυπτε όλο σώμα, θα μπορούσε να αναφερθεί γενικά σε κάλυμμα της γυναίκας, για το οποίο η γυναίκα της εποχής εκείνης είχε πολλές επιλογές, όπως πέπλο, μαντήλι, καπέλο της εποχής, καλύπτρες, επενδύματα, θέριστρα, κλπ

❖ Ένας λοιπόν από τους βασικούς ερμηνευτικούς κανόνες είναι να χρησιμοποιούμε τις λέξεις του πρωτότυπου **αρχαίου κειμένου** και να εξηγούμε τι σημαίνουν οι λέξεις αυτές σύμφωνα με **τα ήθη και τα έθιμα** της εποχής, που γράφτηκε το κείμενο που εξετάζουμε.

Όταν λοιπόν ο Παύλος στην Α' Κορινθίους ΙΑ/11:5-6 γράφει ότι **η γυναίκα πρέπει «να κατακαλύπτεται»**, αναφέρεται στη γυναίκα της εποχής του, για την οποία το συγκεκριμένο ένδυμα αντιπροσώπευε τα ηθικά πλαίσια της εποχής του και πολύ περισσότερο αναφέρεται στην πιστή αναγεννημένη γυναίκα, την οποία δίδασκε να μην προσεύχεται **«ακατακαλύπτω»** την κεφαλή, καθόσον αυτό ερχόταν σε αντίθεση με τα χρηστά και κόσμια ήθη της εποχής εκείνης.

Το ίδιο γίνεται και σήμερα, που όταν παρουσιάζονται νέες μόδες, που σε μερικές περιπτώσεις θεωρούνται και ακραίες, αναγκάζομαστε να βάζουμε «νόμους» που θα μας συγκρατούν από πνευματικά ατοπήματα, ολισθήματα και σκάνδαλα. Όπως ήδη αναφέρθηκε, επειδή αλλάζουν οι κοινωνικές συνθήκες και τα έθιμα, αυτό που πριν ήταν απαγορευμένο, τώρα είναι επιτρεπτό και κόσμιο. Για παράδειγμα, στη δεκαετία του 50 και πριν, μία πιστή γυναίκα το να φορεί παντελόνια (*ανδρική ενδυμασία για την εποχή εκείνη*) ήταν απαράδεκτο και ανάρμοστο για την ηθική της. Σήμερα, 2^η δεκαετία του 21^{ου} αιώνα, όχι μόνο είναι επιτρεπτή η ενδυμασία αυτή, αλλά θεωρείται και πιο σεμνή από άλλους νεωτερισμούς που ήδη έχουν εμφανιστεί.

Για πιο κατανοητό παράδειγμα, θα χρησιμοποιήσουμε την κλασική ενδυμασία της εποχής του Ιησού. Εάν σήμερα μια γυναίκα ερχόταν στην εκκλησία με την ενδυμασία αυτή, θα ήταν παραφωνία στο γενικό σύνολο και θα γινόταν αντικείμενο πολλών δυσμενών σχολίων και επικρίσεων.

Μια νέα τάση που επικρατεί στις ημέρες μας είναι να φορούν άνδρες και γυναίκες, κυρίως νεαρής ηλικίας, παντελόνια με σκισίμα-

τα μπροστά και με τρύπες, μικρές ή μεγάλες. Οι πιστοί γονείς, προσπαθούν να προφυλάξουν τα παιδιά τους από τη μόδα αυτή, ή τουλάχιστον σε όσες περιπτώσεις δεν το καταφέρνουν, προσπαθούν να τα προφυλάξουν από ακραίες εμφανίσεις (υπερβολικά σκισίματα, μεγάλες τρύπες, κλπ), γιατί ο Ιησούς δεν θα είχε μια τέτοια εμφάνιση.

06. ΜΟΡΦΕΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΙΒΛΟ

Ο Παύλος στην Α' Κορινθίους ΙΑ/11 κάνει **σαφή διαχωρισμό των εξουσιών**, ώστε οι γυναίκες που έβγαζαν το κατακάλυμμα μέσα στην εκκλησία, μιμούμενες τις κοσμικές γυναίκες, να γνωρίζουν γιατί πρέπει να καλύπτονται και ποιος είναι ο συμβολισμός της κάλυψης που έχουν πάνω στο κεφάλι τους και ως **φυσικό κάλυμμα** (ένδυμα) και ως **πνευματικό κάλυμμα** (εξουσία). Τρεις είναι οι μορφές της εξουσίας, από πάνω προς τα κάτω: ΘΕΟΣ - ΧΡΙΣΤΟΣ - ΑΝΔΡΑΣ: **«Θέλω δε να εξεύρητε, ότι η κεφαλή παντός ανδρός είναι ο ΧΡΙΣΤΟΣ, κεφαλή δε της γυναικός (είναι) ο ΑΝΗΡ, κεφαλή δε του Χριστού (είναι) ο ΘΕΟΣ»** (ΙΑ/11:3).

1η εξουσία: Ο ΘΕΟΣ (ανώτατη)

Ανώτατη μορφή εξουσίας είναι ο Πατέρας Θεός, είναι πάνω απ' όλα και όλα απορρέουν απ' Αυτόν. Οι ιδιότητές Του αποδεικνύουν την παντοδυναμία Του, τη μεγαλοσύνη Του και τη μοναδικότητά Του:

- Είναι **ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ** του σύμπαντος (**βλ.** Γένεση Α/1:1, Ησαΐας Μ/40:28, Νεεμίας Θ/9:6, Ψαλμός ΡΒ/102:25-27, κλπ).
- Είναι **ΑΙΩΝΙΟΣ** (**βλ.** Γένεση Α/1:1, Δευτερονόμιο ΛΓ/32:27, Α' Τιμόθεου Α/1:17, Ησαΐας ΝΖ/57:15, κλπ).
- Είναι **ΑΘΑΝΑΤΟΣ** (**βλ.** Α' Τιμόθεου Α/1:17 & ζ'/6:16, Δευτερονόμιο ΛΒ/32:40, κλπ).
- Είναι **ΠΑΝΤΟΔΥΝΑΜΟΣ** (**βλ.** Ιώβ ΛΖ/37:23, Ησαΐας ΜΓ/43:13, Ματθαίος ΙΘ/19:26, Λουκάς Α/1:37, Αποκάλυψη ΙΘ/19:6, κλπ).
- Είναι **ΑΝΑΛΛΟΙΩΤΟΣ** (**βλ.** Μαλαχίας Γ/3:6, Ψαλμός ΡΒ/102:25-27, Ιάκωβος Α/1:7, Εβραίους ζ'/6:17, κλπ).
- Είναι **ΑΝΕΞΙΧΝΙΑΣΤΟΣ** (**βλ.** Ιώβ Ε/5:8-9 & ΙΑ/11:7, Ησαΐας Μ/40:28, Εκκλησιαστής Γ/3:11, Ρωμαίους ΙΑ/11:33-36, κλπ).
- Είναι **ΑΓΙΟΣ** (**βλ.** Λευιτικό ΙΑ/11:44-45, Ησαΐας ΝΖ/57:15 & ζ'/6:6,

Ψαλμός ΚΒ/22:3, Ιωάννης ΙΖ/17:11, Αποκάλυψη Δ/4:8, κλπ).

- Είναι ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ - ΕΙΣ/ΕΝΑΣ (βλ. Δευτερονόμιο Δ/4:35, ς'/6:4, ΛΒ/32:39, Β' Σαμουήλ Ζ/7:22, Ησαΐας ΜΒ/42:8, ΜΓ/43:3,10-11, ΜΔ/44: 6-8, Μαλαχίας Β/2:10, Μάρκος ΙΒ/12:28-19, Γαλάτας Γ/3:20, Α' Τιμόθεου Β/2:5, Ιάκωβος Β/2:19, κλπ).

Τα πάντα αρχίζουν και ξεκινούν από τον Θεό Πατέρα και δεν υπάρχει άλλη ανώτερη εξουσία από Αυτόν. Είναι Αυτός που ελέγχει τα πάντα, είναι Αυτός που συντηρεί το σύμπαν και είναι Αυτός που έχει τον τελικό λόγο πάνω σε όλα: «*Επειδή και ο ΑΓΙΑΖΩΝ (ο Ιησούς) και οι ΑΓΙΑΖΟΜΕΝΟΙ (οι πιστοί) εξ' ΕΝΟΣ (από τον Πατέρα) είναι πάντες....*» (Εβραίους Β/2:11). Ο ίδιος ο Ιησούς το είπε αυτό πολύ καθαρά: «*Ο Πατήρ μου, όστις μοι έδωκεν αυτά, είναι ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΟΣ ΠΑΝΤΩΝ*» (Ιωάννης Ι'/10:29) και δεν μένει στον χαρακτηρισμό «μεγαλύτερος πάντων», αλλά προχωρά και στον εαυτό Του, λέγοντας: «*Εάν με ηγαπάτε, ηθέλετε χαρή ότι είπον, Υπάγω προς τον Πατέρα· διότι ο Πατήρ μου είναι ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΟΣ Μου*» (Ιωάννης ΙΔ/14:28). Ο Πατέρας Θεός είναι εξουσία ΠΑΝΩ από όλους ("μεγαλύτερος πάντων") και ΠΑΝΩ από τον Ιησού ("μεγαλύτερός Μου").

Ο θεόπνευστος συγγραφέας της επιστολής προς Εβραίους, κάνει μια αναφορά στον Ψαλμό Η/8, ο οποίος παρουσιάζει τη μεγαλειότητα του Θεού στη δημιουργία και στην τάξη που έθεσε μέσα στη δημιουργία: «*Τι είναι ο άνθρωπος, ώστε να ενθυμήσαι αυτόν, ή ο υιός του ανθρώπου, ώστε να επισκέπτησαι αυτόν; Έκαμες αυτόν ολίγον τι κατώτερον των αγγέλων, με δόξαν και τιμήν εστεφάνωσας αυτόν και κατέστησας αυτόν επί τα έργα των χειρών σου· Πάντα υπέταξας υποκάτω των ποδών αυτού....*» (Εβραίους Β/2:6-8). Εδώ ο Λόγος του Θεού αναφέρεται γενικά στον **άνθρωπο**, τον οποίο ο Θεός κατέστησε κύριο επάνω στη δημιουργία Του, αλλά αναφέρεται και προφητικά στον **Ιησού Χριστό**, ο οποίος ως προς την ανθρώπινη φύση Του είναι «**ο Υιός του Ανθρώπου**», ενώ ως προς τη θεία Του φύση είναι «**ο Υιός του Θεού**».

Η διαφορά είναι ότι ο μεν Ψαλμωδός Δαβίδ συνεχίζει στα επόμενα εδάφια να αναφέρεται για την εξουσία του ανθρώπου επάνω στη δημιουργία του Θεού (Ψαλμός Η/8:7-8), ο δε συγγραφέας της προς Εβραίους επιστολής στα επόμενα εδάφια αναφέρεται για τον

Υιό του Ανθρώπου, λέγοντας: «*....Διότι υποτάξας εις αυτόν τα πάντα, δεν αφήκεν ουδέν ανυπότακτον εις αυτόν. Τώρα όμως δεν βλέπομεν έτι τα πάντα υποτεταγμένα εις αυτόν, τον δε ολίγον τι παρά τους αγγέλους ηλαττωμένον Ιησούν βλέπομεν διά το πάθημα του θανάτου με δόξαν και τιμήν εστεφανωμένον....*» (Εβραίους Β/2:8-9).

Γράφει για τον «*ηλαττωμένον Ιησούν*» σε σχέση με τους αγγέλους και αυτό αναφέρεται στην ανθρώπινη φύση Του, γιατί ως άνθρωπος ήταν κατώτερος από τους αγγέλους **εξαιτίας** του παθήματος του θανάτου, ήταν θνητός και υπόκειτο σε φυσικό θάνατο. Ο Ιησούς, ως άνθρωπος είχε υποταχθεί στον Πατέρα, γιατί ο Πατέρας ήταν ανώτερη εξουσία πάνω από τον Ιησού και ανώτατη εξουσία επάνω σε κάθε τι σε ολόκληρο το σύμπαν: «*Διά τούτο κάμπτω τα γόνατά μου προς τον Πατέρα (του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού), εκ του οποίου (Πατέρα) πάσα πατριά εν ουρανοίς και επί γης ονομάζεται*» (Εφεσίους Γ/3:14-15). Ο λόγος είναι καθαρός «...από τον οποίο Πατέρα κάθε πατριά στον ουρανό και στη γη ονομάζεται». Ο Θεός είναι ο δημιουργός του σύμπαντος και ο κύριος των πάντων, Αυτός είναι η μόνη κυρίαρχη εξουσία, είναι η κορυφή όλων των εξουσιών.

2η εξουσία: Ο ΧΡΙΣΤΟΣ (ανώτερη)

1. Η ΘΕΪΚΗ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ: Ο Ιησούς Χριστός, όσον αφορά τη θεότητα Του δεν είναι «Θεός», αλλά ΕΙΝΑΙ «ο Θεός» (με οριστικό άρθρο):

- **ΕΙΝΑΙ** «*η (ορατή) ΕΙΚΩΝ του Θεού του αοράτου*» (Κολοσσαείς Α/1:15), που σημαίνει ότι έχουν την ίδια εικόνα. Άρα είτε βλέπουμε τον Πατέρα, είτε βλέπουμε τον Υιό, βλέπουμε την ίδια εικόνα, γιατί είναι «**ο Πατήρ εν (μέσα) τω Υιώ**».
- **ΕΙΝΑΙ** ο Θεός, ο οποίος «*εφανέρωθη εν σαρκί*» (Α' Τιμόθεου Γ/3:16). Ο ένας και μόνος Θεός που υπάρχει, ο Πατέρας, που είναι ο «Γιάχβε», φανερώθηκε στο πρόσωπο του Υιού Του, για να Τον γνωρίσουμε και για να δούμε τη δόξα Του.
- **ΕΙΝΑΙ** ο Λόγος του ενός και μόνου Θεού και αυτός ο Λόγος έγινε σάρκα, «*και ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημιν*» (Ιωάννης Α/1:14, αρχ.), έγινε δηλαδή άνθρωπος και έστησε τη σκηνή του μέσα μας, γι' αυτό και ο Ιωάννης στο ομώνυμο

Ευαγγελίου του γράφει «και Θεός ἦν ὁ Λόγος» (Ιωάννης Α/1:1, αρχ.) Αυτή την περίτρανη διακήρυξη έκανε ο ίδιος ο Ιησούς, λέγοντας: «Ὅστις εἶδεν ἙΜΕ, εἶδε τὸν ΠΑΤΕΡΑ» (Ιωάννης ΙΔ/14:9).

- **ΕΙΝΑΙ** «ο Θεός (ο ένας και μόνος που υπάρχει) εν Χριστώ» (Β΄ Κορινθίους Ε/5:19).
- **ΕΙΝΑΙ** «ο Θεός (ο “ΗΛ”) μεθ’ ἡμῶν: ο ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ» (Ματθαίος Α/1:23). «ΗΛ» ή «ΕΛ» είναι ο ενικός αριθμός του «ΕΛΟΧΙΜ». Άρα ο Ιησούς Χριστός είναι η φανέρωση του «Ελοχίμ». Κατά γράμμα «ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ» σημαίνει «ο ΗΛ μεθ’ ἡμῶν».
- **ΕΙΝΑΙ** «ο αἰώνιος ΠΑΤΗΡ» (Ησαΐας Θ/9:6)). Ο Ιησούς αποκαλείται «αἰώνιος Πατέρας», γνωρίζουμε όμως ότι ΠΑΤΕΡΑΣ είναι μόνον ένας, ο ΘΕΟΣ. Άρα ο Ιησούς είναι η φανέρωση του Πατέρα Θεού (ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στο κείμενο της μετάφρασης του Νεόφυτου Βάμβα αναφέρεται λάθος «ΠΑΤΗΡ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΑΙΩΝΟΣ»).
- **ΕΙΝΑΙ** «ο ΩΝ επί πάντων ΘΕΟΣ ευλογητός» (βλ. Ρωμαίους Θ/9:5, Εφεσίους Δ/4:5-6, κλπ.).
- **ΕΙΝΑΙ** «ο Αληθινός ΘΕΟΣ και η Ζωή η Αιώνιος» (βλ. Α΄ Ιωάννου Ε/5:20).
- **ΕΙΝΑΙ** «ο χαρακτήρ της (όχι “των”) υποστάσεως του Θεού» (Εβραίους Α/1:3).

Ο Θεός έδωσε στον Υιό του το ΟΝΟΜΑ Του. Αυτό πολλές φορές το διακήρυττε ο ίδιος ο Ιησούς: «Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτούς, ἐν τῷ ὀνόματί Σου, ὧ (το οποίο) δέδωκάς μοι» (Ιωάννης ΙΖ/17:11, αρχ.). Το κατεξοχήν όνομα του Πατέρα είναι «Γιάχβε Οσήα» που σημαίνει ο «Γιάχβε είναι σωτήρας». Αυτό το όνομα κληρονόμησε ο Υιός, το οποίο Ελληνικά μεταφράζεται «Ιησούς» και αυτό είναι το όνομα «το υπέρ παν όνομα», στο οποίο θα κάμψει «παν γόνν επουρανίων, και επιγείων, και καταχθονίων και πάσα γλώσσα θα ομολογήσει ότι ο Ιησούς Χριστός είναι “κύριος” εις δόξαν Θεού Πατρός» (Φιλιππησίους Β/2:9-11). Η λέξη «κύριος» σημαίνει κυριότητα - εξουσία και όπως θα δούμε παρακάτω ο Ιησούς είναι η κεφαλή (εξουσία) του άνδρα.

Οι πιστοί δεν έχουν κατανοήσει ότι ο Πατέρας και ο Υιός έχουν το ίδιο όνομα, αφού ο Υιός το κληρονόμησε από τον Πατέρα: «Το σούτον ανώτερος των αγγέλων γενόμενος, όσον εξοχώτερον υπέρ αὐτούς

όνομα εκληρονόμησε» (Εβραίους Α/1:4). Η Ελληνική μετάφραση του «ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ» είναι «ΙΗΣΟΥΣ», που στην Εβραϊκή γλώσσα προφέρεται «ΓΕΣΟΥΑ» (δηλαδή ΓΙΑ+ΟΣΗΑ /Το “ΓΙΑ” είναι σύντμηση του “ΓΙΑΧΒΕ”). Άρα ο άνθρωπος Χριστός ΙΗΣΟΥΣ της Καινής Διαθήκης είναι η φανέρωση του ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ της Παλαιάς Διαθήκης. Πατέρας και Υιός έχουν το ίδιο όνομα, το όνομα «το υπέρ παν όνομα», που είναι ΙΗΣΟΥΣ!

2. Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ: Όσον αφορά την ανθρώπινη φύση Του υπόκειται στην εξουσία του Πατέρα Θεού, στον οποίο υπάκουσε κατά πάντα, μέχρι θανάτου «θανάτου δε σταυρού» (Φιλιππησίους Β/2:8). Ο Ιησούς ως τέλειος άνθρωπος, που είχε σώμα, ψυχή και πνεύμα, όπως όλοι μας, έχει Θεό τον Πατέρα, ο οποίος είναι η εξουσία πάνω απ’ Αυτόν, γι’ αυτό ο Παύλος γράφει «κεφαλή (εξουσία) δε του Χριστού ο Θεός».

Ονομάζεται «άνθρωπος Χριστός Ιησούς» και «έσχατος αδάμ» (βλ. Α΄ Τιμόθεου Β/2:5, Α΄ Κορινθίους ΙΕ/15:45) και είναι ο μόνος μεσίτης μας προς τον Θεό Πατέρα. **Σαν άνθρωπος** ο Ιησούς πειράστηκε κατά πάντα, έπαθε, έκλαψε, υπέφερε, πόνεσε, σταυρώθηκε, πέθανε και τάφηκε. **Σαν άνθρωπος** είναι κατώτερος από τον Πατέρα και υποτάσσεται σ’ Αυτόν. **Σαν άνθρωπος** φαίνεται στην Αποκάλυψη σαν «το Αρνίον το εσφαγμένον» και σαν «τη ρίζα και το γένος του Δαβίδ» (κεφ. Ε/5:5,12 και ΚΒ/22:16). Υπάρχουν συχνές αναφορές της Βίβλου που δείχνουν την ανθρώπινη φύση του Ιησού και που φανερώνουν τη σχέση Πατέρα και Υιού, ως προς τη θέση εξουσίας του Πατέρα επάνω στον Υιό και δείχνουν πολύ καθαρά ότι **ο Πατέρας είναι Θεός του Υιού**, ως προς την ανθρώπινη φύση Του. Μερικές από τις αναφορές είναι:

- «...Διά να δοξάζητε ομοθυμαδόν εν ενί στόματι τον Θεόν και Πατέρα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού» (Ρωμαίους ΙΕ/15:6)
- «Ευλογητός ο Θεός και Πατήρ του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ο Πατήρ των οικτιρμών και Θεός πάσης παρηγορίας» (Β΄ Κορινθίους Α/1:3, βλ. ΙΑ/11:31)
- «Ευλογητός ο Θεός και Πατήρ του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ο ευλογήσας ημάς εν πάση ευλογία πνευματική εις τα επουράνια διά Χριστού» (Εφεσίους Α/1:3, βλ. και εδ.17)

- **Βλέπε:** Ιωάννης Κ/20:27, Κολοσσαείς Α/1:3, Αποκάλυψη Α/1:6, κλπ

Την εξουσία ο Πατέρας Θεός την έδωσε όλη στον Ιησού Χριστό: «*Εδόθη εις εμέ πάσα εξουσία εν ουρανών και επί γης*» (Ματθαίος ΚΗ/28:18). Όταν ο Ιησούς θέσει όλους τους εχθρούς κάτω από τα πόδια Του με τελευταίο εχθρό το θάνατο, τότε θα παραδώσει και τη βασιλεία στο ΘΕΟ και ΠΑΤΕΡΑ Του, έχοντας καταργήσει κάθε αρχή, εξουσία και δύναμη. Όταν συμβεί αυτό, τότε και ο Ιησούς, ως άνθρωπος, θα υποταχθεί στο Θεό και Πατέρα Του, που είναι η εξουσία πάνω από Αυτόν για να είναι ο Θεός τα πάντα σε όλα: «*Όταν δε υποταχθώσιν εις αυτόν τα πάντα, τότε και αυτός ο Υιός θέλει υποταχθή εις τον υποτάζαντα εις αυτόν τα πάντα, διά να ήναι ο Θεός τα πάντα εν πάσιν*» (βλ. Α' Κορινθίους ΙΕ/15:24-28).

❖ Ο Ιησούς είχε την τέλεια ανθρώπινη φύση, γι' αυτό και αποκαλείται «**ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**» και παράλληλα είχε και τη θεία φύση του Πατέρα, γι' αυτό και αποκαλείται «**ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ**» και όχι «**ΘΕΟΣ ΥΙΟΣ**», όπως λανθασμένα υποστηρίζει ομάδα πιστών, καθόσον τέτοιος όρος δεν αναφέρεται ούτε μια φορά μέσα στη Γραφή. Έχουμε ταύτιση της θείας φύσης του Πατέρα με την ανθρώπινη φύση του Υιού, είναι «*ο Πατήρ εν τω Υιώ*» (Ιωάννης ΙΔ/14:13).

Ο Ιησούς βρίσκεται στο μέσον των 2 άλλων εξουσιών, του ΘΕΟΥ και του ΑΝΔΡΑ (ανθρώπου) και εφόσον μετέχει της θείας φύσης του Πατέρα και της ανθρώπινης φύσης, γίνεται ο **μοναδικός μεσίτης** που φέρνει σε συνδιαλλαγή τον ΑΓΙΟ Θεό με τον ΑΜΑΡΤΩΛΟ άνθρωπο, είναι ο μόνος δρόμος που οδηγεί προς τον Πατέρα: «*Διότι είναι ΕΙΣ (ένας) Θεός, ΕΙΣ (ένας) και μεσίτης Θεού και ανθρώπων, άνθρωπος Ιησούς Χριστός*» (Α' Τιμόθεου Β/2:5).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Λεπτομέρειες για την ανθρώπινη και τη θεία φύση του Ιησού, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να διαβάσει στο βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο «**ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ - Η ΘΕΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ**» (κωδικός 23)

3η εξουσία: Ο ΑΝΔΡΑΣ (κατώτερη)

Τρίτη (3^η) μορφή εξουσίας έχουμε τον άνδρα, ο οποίος είναι τύπος του Χριστού, ενώ η γυναίκα είναι τύπος της εκκλησίας: «*Αι γυναίκες, υποτάσσεσθε εις τους άνδρας σας ως εις τον Κύριον, διότι ο ΑΝΗΡ είναι κεφαλή της γυναικός, καθώς και ο ΧΡΙΣΤΟΣ κεφαλή της*

εκκλησίας, και αυτός είναι σωτήρ του σώματος. Αλλά καθώς η εκκλησία υποτάσσεται εις τον Χριστόν, ούτω και αι γυναίκες ας υποτάσσωνται εις τους άνδρας αυτών κατά πάνταΤο μυστήριον τούτο είναι μέγα, εγώ δε λέγω τούτο περί ΧΡΙΣΤΟΥ και περί της ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» (Εφεσίους Ε/5:22-24,32). Ο άνδρας είναι η νόμιμη πνευματική εξουσία επάνω στη γυναίκα, γιατί πρώτος πλάσθηκε ο άνδρας και θα λέγαμε ότι υπάρχει σειρά «αρχαιότητας».

Θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι ο άνθρωπος (άνδρας και γυναίκα) είναι η κορωνίδα της δημιουργίας του Θεού, τον δημιούργησε «**κατά την εικόνα Του**», που σημαίνει ότι του έδωσε τις δικές Του θείες ιδιότητες: «*Και εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον κατ' ΕΙΚΟΝΑ εαυτού· κατ' εικόνα Θεού εποίησεν αυτόν· άρσεν και θήλυ εποίησεν αυτούς*» (Γένεση Α/1:27). Ο απώτερος σκοπός του Θεού είναι να τον κάνει και «**κατά την ομοίωσή Του**», να γίνει ΟΜΟΙΟΣ με Αυτόν. Ο απόστολος Ιωάννης γράφει: «*Αγαπητοί, τώρα είμεθα τέκνα Θεού, και έτι δεν εφανέρωθη τι θέλομεν είσθαι· εξεύρομεν όμως ότι όταν φανερωθή, θέλομεν είσθαι ΟΜΟΙΟΙ με Αυτόν, διότι θέλομεν ιδεί Αυτόν καθώς είναι...*» (Α' Ιωάννου Γ/3:2).

Ο άνθρωπος πλάστηκε με δόξα και τιμή και ο σκοπός του εδώ στη γη είναι να φανερώνει το δημιουργό Του, τον έκανε κύριο επάνω στα έργα Του: «*(Συ) έκαμες αυτόν ολίγον τι κατώτερον των αγγέλων, με ΔΟΞΑΝ και ΤΙΜΗΝ εστεφάνωσας αυτόν και κατέστησας αυτόν ΚΥΡΙΟΝ επί τα έργα των χειρών σου, πάντα ΥΠΕΤΑΞΑΣ υποκάτω των ποδών αυτού*» (Εβραίους Β/2:7, Ψαλμός Η/8:5). Ο Θεός προορίζει τον άνθρωπο για δόξα στον ουρανό, τον προορίζει να καθίσει μέσα στο θρόνο Του, όπως κάθισε και ο Ιησούς. Την υπόσχεση αυτή, τη δίνει και ο ίδιος ο Ιησούς, λέγοντας: «*Όποιος νικάει, θα του δώσω να καθήσει μαζί μου στον θρόνο μου, όπως κι Εγώ νίκησα, και κάθησα μαζί με τον Πατέρα μου στον θρόνο του*» (Αποκάλυψη Γ/3:21). Αυτός είναι ο ύψιστος και ενδοξότερος σκοπός που ο Θεός έχει θέσει για τον άνθρωπο, να γίνει δηλαδή «ένα» με Αυτόν.

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο Θεός έδωσε εξουσία στον άνθρωπο επάνω σε όλα τα έργα Του και **διαχειριστής της εξουσίας** είναι ο άνδρας, **ως** αρχαιότερος και **ως** τύπος του Χριστού και όχι η γυναίκα. Ο άνδρας είναι η πνευματική εξουσία της γυναίκας γιατί:

1. «ο Αδάμ πρώτος επλάσθη, έπειτα η Εύα» (Α΄ Τιμόθεου Β/2:13).
2. «ο Αδάμ δεν ηπατήθη, αλλ' η γυνή απατηθείσα έγεινε παραβάτις» (Α΄ Τιμόθεου Β/2:14).
3. «ο ανήρ δεν είναι εκ της γυναικός, αλλ' η γυνή εκ του ανδρός» (Α΄ Κορινθίους ΙΑ/11:8).
4. «δεν εκτίσθη ο ανήρ διά την γυναίκα, αλλ' η γυνή διά τον άνδρα» (Α΄ Κορινθίους ΙΑ/11:9). και
5. «η εκκλησία υποτάσσεται εις τον Χριστόν» (Εφεσίους Ε/5:24).

Αυτή είναι η πνευματική αρχή σχέσης άνδρα και γυναίκας. Δυστυχώς όμως ο Διάβολος, ο εχθρός του Θεού και του ανθρώπου, κατέστρεψε αυτή την ισορροπία του Θεού και **τη μεν γυναίκα** την έστρεψε εναντίον της κεφαλής της, εναντίον της δοθείσας από το Θεό εξουσίας, η οποία είναι η ασφάλεια και η προστασία της και την γέμι-σε με πνεύματα ανυπακοής, **τον δε άνδρα** τον έκανε βίαιο και απαι-τητικό και έχασε τη θέση που ο Θεός του έδωσε να αγαπά και να πε-ριθάλπτει τη γυναίκα του.

Ο ΑΝΔΡΑΣ ΩΣ ΕΞΟΥΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΒΙΒΛΟ

Ο Θεός θα μπορούσε να κάνει τον Αδάμ και την Εύα ταυτό-χρονα και όχι χωριστά. Αυτό όμως το έκανε, **γιατί απ' αρχής έθεσε το νόμο της πνευματικής εξουσίας**. Η γυναίκα (τύπος της εκκλησίας) δημιουργήθηκε ΒΟΗΘΟΣ, όμοια με τον άνδρα (τύπος του Χριστού) και όπως η εκκλησία υποτάσσεται στο Χριστό, έτσι και η γυναίκα υπο-τάσσεται στον άνδρα της. Ο Αδάμ τότε ήταν η εξουσία της Εύας, ο άνδρας σήμερα, ως τύπος του Χριστού, είναι κεφαλή της γυναίκας. **Είναι ο νόμος του Θεού απ' αρχής και που πάντοτε είναι σε ισχύ και που ποτέ δεν έχει καταργηθεί**. Όσες φορές ήθελε ο Θεός και στην Παλαιά Διαθήκη και στην Καινή Διαθήκη να οδηγήσει το λαό του σε μάχη ή σε ελευθερία πάντοτε διάλεγε έναν άνδρα, όπως:

(01) ΑΒΡΑΑΜ: Ο Θεός για να δημιουργήσει ένα άγιο λαό, διάλεξε τον Αβραάμ, τον ευλόγησε και του έδωσε την υπόσχεση ότι από το σπέρμα του θα γεννηθεί ένας λαός, τον οποίο κανείς δεν θα μπο-ρούσε να τον αριθμήσει, ένας λαός που θα ήταν σαν την άμμο της θάλασσας και σαν τα άστρα του ουρανού. Γι' αυτό και ο Αβραάμ ονομάστηκε «πατέρας πλήθους εθνών».

(02) ΜΩΥΣΗΣ: Για να βγάλει το λαό Ισραήλ από τη σκλαβιά των Αιγυπτίων, ο Θεός έστειλε τον Μωυσή, τον οποίο προηγουμένως προετοίμασε πνευματικά, ώστε να μπορέσει να φέρει σε πέρας την αποστολή, οδηγώντας ένα λαό σκληροτράχηλο και απειθή. Δεν πρέπει να ξεχνούμε τη θέση του Μωυσή ενώπιον του Θεού, δεν ήταν ένας απλός άνθρωπος, ήταν ο "χριστός" (ο κεχρισμένος) του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη, ήταν ο άνθρωπος που ο Θεός τον χρησιμο-ποίησε για τη σωτηρία του επίγειου λαού Του Ισραήλ.

Ο Μωυσής της Παλαιάς Διαθήκης τελείωσε το έργο του με το θάνατό του και ο Ιησούς της Νέας Διαθήκης συνέχισε το έργο Του με την ένδοξη ανάστασή Του και είναι κύριος και βασιλιάς στους αιώνες. Δεν θα μπορούσε ποτέ ο Θεός στη θέση του Μωυσή να σηκώσει μία γυναίκα, γιατί θα χάλαγε ο τύπος και αυτό θα ήταν αντίθετο με το νόμο Του που είχε θέσει απ' αρχής.

(03) ΙΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΝΑΥΗ: Όταν ο Μωυσής πέθανε, την αρχηγία ανέλαβε ο Ιησούς του Ναυή, ένας άνδρας με εξαιρετικά ηγετικά και στρατιωτικά χαρίσματα, ο οποίος τελικά οδήγησε το λαό Ισραήλ στη γη της επαγγελίας. Το όνομα του Ιησού του Ναυή αντιπροσώπευε το όνομα του ερχόμενου Μεσσία, του Ιησού Χριστού. Η λέξη «Ιησούς» είναι σύνθετη, αποτελείται από το «Για (σύντμηση του "Γιάχβε") & Οσήα», που σημαίνει «Γιάχβε είναι σωτήρας». Ο Ιησούς του Ναυή, ως αν-δρας, ήταν τύπος του έσχατου Αδάμ, του Ιησού, του Υιού του Θεού. Ο Λόγος του Θεού «δένει» τέλεια.

(04) ΚΡΙΤΕΣ & ΔΕΒΟΡΡΑ : Αργότερα ο Θεός έδωσε τους Κριτές για να κρίνουν και να κυβερνούν το λαό Ισραήλ, οι οποίοι ήσαν άνδρες. Έχουμε όμως μία περίπτωση, που μεταξύ των Κριτών ήταν και μία γυναίκα, η Δεβόρρα. Εδώ ο Θεός δεν άλλαξε το νόμο Του που είχε θέσει απ' αρχής. Η Δεβόρρα ήταν προφήτισσα και σαν προ-φήτισσα έδινε το Λόγο του Θεού. Όταν χρειάστηκε να πάει στη μάχη κάλεσε τον Βαράκ να ηγηθεί του στρατού, έδωσε στον άνδρα την εξουσία και δεν πήγε η ίδια μπροστά για να πολεμήσει. **Η Δεβόρρα ήταν υποταγμένη κάτω από τον Βαράκ**. Ο Θεός εργάζεται και με γυναίκες, αλλά η διακονία τους δεν ήταν να διοικούν και να κατευθύ-νουν τους άνδρες, δεν ήταν να εξουσιάζουν επάνω στους άνδρες, αλλά να τους «βοηθούν», όπως ο Θεός απ' αρχής έθεσε την Εύα ως

«βοηθό» του Αδάμ. Άρα η διακονία των γυναικών ήταν πάντοτε βοηθητική. Ως Κριτής όμως η Δεβόρρα, είχε **το ανώτατο αξίωμα** μέσα στο λαό Ισραήλ, μία εξουσία που της **ήταν δοσμένη από τον ίδιο το Θεό** (για το θέμα αυτό έχουμε ασχοληθεί με λεπτομέρειες στο "Βιβλίο Νο 42").

(05) ΒΑΣΙΛΕΙΣ άνδρες: Μέσα στην Παλαιά Διαθήκη βλέπουμε το Θεό να χρίει ως βασιλείς άνδρες και όχι γυναίκες και ο πρώτος βασιλιάς του Ισραήλ ήταν ο **Σαούλ**. Στη συνέχεια ακολούθησαν ο Δαβίδ και ο γιος του Σολομώντας.

Έχουμε και δύο περιπτώσεις που βασίλισσες ήταν γυναίκες. Ήταν η **Ιεζάβελ** και η **Γοθολία**, οι οποίες σφετερίστηκαν τις θέσεις εξουσίας και στράφηκαν ενάντια στον αληθινό Θεό. Η Ιεζάβελ, εισήγαγε επίσημα μέσα στο λαό του Θεού την ειδωλολατρία, λάτρευε και προσκυνούσε τον Βάαλ (Α΄ Βασιλέων Ις΄/16:31), σκότωνε τους προφήτες του Θεού (Α΄ Βασιλέων ΙΗ΄/18:4,13), στράφηκε και κατεδίωξε τον προφήτη του Θεού Ηλία (Α΄ Βασιλέων ΙΘ΄/19:2) και γενικά η βασιλεία της ήταν βασιλεία που κυβερνούσε το σκοτάδι, η πορνεία και η μαγεία. Το τέλος της ήταν τραγικό, όταν φονεύθηκε κατά διαταγή του Ιηού, το σώμα της δεν το βρήκαν, γιατί το είχαν καταφάγει τα σκυλιά, όπως ο Κύριος είχε προφητεύσει (βλ. Β΄ Βασιλέων, κεφ.Θ/9).

Άλλη περίπτωση έχουμε με τη **Γοθολία**, κόρη του Αμρί, βασιλιά του Ισραήλ. Η Γοθολία ακολούθησε την πορεία της Ιεζάβελ, γι' αυτό και το τέλος της ήταν προδιαγεγραμμένο. Κατά εντολή του ιερέα Ιωδαέ ο λαός πήγε στον οίκο του Βάαλ, γκρέμισαν το άγαλμά του, κατέστρεψαν τα θυσιαστήρια και τα είδωλα και αφού θανάτωσαν τον ιερέα του Βάαλ πήγαν στο βασιλικό παλάτι, όπου θανάτωσαν και τη Γοθολία (βλ. Β΄ Βασιλέων, κεφ.ΙΑ/11).

(06) ΟΙ 12 ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ: Ο Ιησούς διάλεξε 12 άνδρες για να τους διδάξει το Λόγο Του και μετά το θάνατό Του και την ανάστασή Του να τους στείλει να κηρύξουν το ευαγγέλιο. Γνωρίζουμε μέσα από την Καινή Διαθήκη ότι υπήρχαν πολλές γυναίκες αφιερωμένες στον Ιησού και ίσως πολύ περισσότερο από τους άνδρες, αλλά ο Κύριος διάλεξε «άνδρες αποστόλους» και όχι «γυναίκες αποστόλισσες», δεν τους έδωσε θέση εξουσίας επάνω στον άνδρα. Δεν μπορούσε να το κάνει αυτό, γιατί απ' αρχής ο Θεός είχε θέσει τάξη και νόμους που θα διέπουν στις σχέσεις ανδρών και γυναικών και ο Θεός δεν αναιρεί το

Λόγο Του, ο Λόγος Του ισχύει για πάντα.

(07) ΟΙ 70 ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ: Εκτός από τους 12 αποστόλους, ο Ιησούς είχε ακόμα και άλλους **70 αποστόλους**, τους οποίους έστειλε να κηρύξουν το Λόγο Του, όπως ακριβώς είχε κάνει και με τους 12 αποστόλους, που ήσαν στο στενό του κύκλο: *«Μετά δε ταύτα διώρισεν ο Κύριος και άλλους εβδομήκοντα, και απέστειλεν αυτούς ανά δύο έμπροσθεν αυτού εις πάσαν πόλιν και τόπον, όπου έμελλεν αυτός να υπάγηΥπέστρεψαν δε οι εβδομήκοντα μετά χαράς, λέγοντες· Κύριε, και τα δαιμόνια υποτάσσονται εις ημάς εν τω ονόματί σου»* (βλ.Λουκάς Ι΄/10:1,17). Άνδρες εξέλεξε ο Κύριος.

(08) ΟΙ 7 ΔΙΑΚΟΝΟΙ: Στην πρώτη αποστολική εκκλησία δημιουργήθηκε ένα πρόβλημα, που είχε σχέση με την υπηρεσία των αποστόλων στα κοινά τραπέζια που είχαν μεταξύ τους οι αδελφοί. Επειδή αυτή η διακονία δεν άφηνε πολύ χρόνο στους αποστόλους να κηρύττουν το Λόγο του Θεού, αποφάσισαν οι απόστολοι να εκλέξουν 7 διακόνους, γι' αυτό είπαν στους συγκεντρωμένους: *«Σκέφθητε λοιπόν, αδελφοί (να εκλέξητε) εξ υμών επτά άνδρας μαρτυρούμενους, πλήρεις Πνεύματος αγίου και σοφίας, τους οποίους ας καταστήσωμεν επί της χρείας ταύτης· ημείς δε θέλομεν εμμένει εν τη προσευχή και τη διακονία του λόγου»* (Πράξεις ζ΄/6:3-4).

Η απόφαση των 12 αποστόλων ήταν να εκλέξουν ΜΟΝΟΝ άνδρες διακόνους και καμιά γυναίκα. Γιατί το έκαναν αυτό οι απόστολοι, αφού μέσα στην Καινή Διαθήκη υπάρχουν γυναίκες που ήσαν διακόνισσες; **«Διακονία»** σημαίνει **«υπηρεσία»** και για την συγκεκριμένη υπηρεσία, που ήταν θέση υπεύθυνη, θέση στην οποία οι 7 έπρεπε να παίρνουν σημαντικές αποφάσεις, ώστε τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί μεταξύ των πιστών, να λυθούν και να έρθει αποκατάσταση. Για την υπηρεσία αυτή, έπρεπε να είναι άνδρες, γιατί ασκούσαν εξουσία, η οποία ήταν δοσμένη από το πρεσβυτέριο της εκκλησίας της Ιερουσαλήμ, οι οποίοι προσευχήθηκαν και τους έχρισαν για τη διακονία αυτή (Πράξεις ζ΄/6:5-6).

Διακόνισσες συναντούμε μέσα στην Καινή Διαθήκη, όπως ήταν η **Φοίβη** στην εκκλησία των Κεγχρεών, την οποία ο Παύλος συνιστά στην εκκλησία της Ρώμης να την δεχτούν (Ρωμαίους Ις΄/16:1-2). Η διακονία της Φοίβης ήταν διαφορετική από αυτή των 7 διακόνων, που

έχρισαν οι απόστολοι, ήταν βοηθητική διακονία και όπου υπήρχαν αδελφοί με ανάγκες τους συμπαραστέκοταν.

(09) ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ: Όλα τα βιβλία της Αγίας Γραφής, συνολικά 66, έχουν γραφτεί μόνον από άνδρες. Ο Θεός τους ενέπνευσε με το άγιο Πνεύμα Του και το βιβλίο αυτό που γράφτηκε σε διάστημα 1600 ετών, είναι σαν να γράφτηκε μόνο από έναν άνθρωπο και σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή (βλ. Β΄ Πέτρου Α/1:19-21). Δεν θα μπορούσε ο Θεός να κάνει το ίδιο και με μια γυναίκα, να την πλημμυρίσει με το Πνεύμα Του, να της δώσει αποκαλύψεις και αυτή να καταγράψει το Λόγο του Θεού;

Όχι, δεν μπορούσε γυναίκα να συγγράψει το Λόγο του Θεού, γιατί θα χάλαγε ο τύπος που ο Θεός έθεσε απ' αρχής. Η Βίβλος είναι ο γραπτός Λόγος του Θεού και ο Ιησούς Χριστός, ο Υιός του Θεού είναι ο ζωντανός Λόγος του Θεού που έγινε άνθρωπος, με μορφή άνδρα (Ιωάννης Α/1:1-2,14). Όταν κηρύττουμε στους ανθρώπους το Λόγο του Θεού, δεν είμαστε εμείς, αλλά είναι ο Ιησούς που κατοικεί με το Πνεύμα Του μέσα μας. Ο άνδρας είναι τύπος του Χριστού και εικόνα του Θεού και σαν τύπος του Χριστού δίνει το Λόγο του Χριστού. Σύμφωνα όμως με τη Βίβλο και η γυναίκα πλάστηκε κατά την εικόνα του Θεού, αλλά όμως η γυναίκα είναι τύπος της εκκλησίας και **η εκκλησία δεν διδάσκει τον Ιησού**, αλλά ο άνδρας (τύπος του Ιησού) διδάσκει τη γυναίκα (τύπο της εκκλησίας).

(10) ΤΑ 5 ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ: Ο Θεός έδωσε 5 χαρίσματα που είναι κατά βάση για την ηγεσία της εκκλησίας (Εφεσίους Δ/4:11). Υπάρχουν και άλλα 9 χαρίσματα που είναι για όλο σώμα της εκκλησίας, άνδρες και γυναίκες (Α΄ Κορινθίους ΙΒ/12:4-11). Γράφει ο Παύλος, αναφερόμενος στα 5 ηγετικά χαρίσματα: *«Και αυτός έδωκεν άλλους μεν αποστόλους, άλλους δε προφήτας, άλλους δε ευαγγελιστάς, άλλους δε ποιμένας και διδασκάλους, προς την τελειοποίησιν των αγίων, διά το έργον της διακονίας, διά την οικοδομήν του σώματος του Χριστού, ΕΩΣΟΥ καταντήσωμεν πάντες εις την ενότητα της πίστεως και της επιγνώσεως του Υιού του Θεού, εις άνδρα τέλειον, εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού»* (Εφεσίους Δ/4:11-13).

Εδώ ο Παύλος λέγει «άλλους» αποστόλους, όχι «άλλες» αποστόλισσες. Μπορεί βέβαια μια γυναίκα να έχει διακονία με τον άνδρα

της που είναι απόστολος, πρέπει όμως να είναι υποταγμένη πνευματικά σ' αυτόν, σύμφωνα με τις αρχές που ο Θεός έχει θέσει από την αρχή, σύμφωνα δηλ. με το πνευματικό θεμέλιο που είχε θέσει ο Θεός στη σχέση Αδάμ και Εύας, να είναι δηλαδή **βοηθητική** η διακονία της γυναίκας. Τέτοια περίπτωση έχουμε με το ζευγάρι **Ανδρόνικο και Ιουνία** (βλ. Ρωμαίους Ις'/16:7). Πρέπει να έχουμε τη σοφία να διακρίνουμε το σχέδιο του Θεού και τι θέλει να μας διδάξει, αλλιώς σε αντίθετη περίπτωση δεν μπορεί ο Κύριος να ενεργήσει μαζί μας.

Οι ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΙ και οι ΔΙΑΚΟΝΟΙ, που χρίονται από τον ποιμένα της τοπικής εκκλησίας για να τον βοηθήσουν στο έργο του είναι πάντοτε άνδρες και αυτό το βλέπουμε σε όλες τις περιπτώσεις, τόσο στις **Πράξεις** των Αποστόλων (βλ. Πράξεις ΙΑ/11:30, ΙΔ/14:23, ΙΕ/15:2, 25,23, κλπ), όσο και στις επιστολές του **Παύλου** (Α΄ Τιμόθεου Γ/3:1-10, Τίτος Α/1:5-9, κλπ), του **Πέτρου** (Α΄ Πέτρου Ε/5:1-5) και του **Ιάκωβου** του αδελφόθεου (Ιάκωβος Ε/5:14-15).

Η σύγχρονη θεολογία έχει ανατρέψει τη σειρά του Θεού και την ερμηνεύει κατά το δοκούν, όπως μας βολεύει. Λέγουν οι υποστηρικτές της άποψης αυτής: *«Αφού ο Παύλος γράφει ότι ο άνδρας και η γυναίκα είναι ίσοι, γιατί ενώπιον του Θεού δεν υπάρχει άρσεν και θήλυ, άρα κεφαλή, εξουσία της γυναίκας είναι ο Χριστός!!»*. Φοβερή διαστρέβλωση του Λόγου του Θεού, ο οποίος με πολύ σαφήνεια διακηρύττει ότι **«ο Χριστός είναι κεφαλή ΜΟΝΟ του άνδρα»** και όχι της γυναίκας, κεφαλή της οποίας είναι ο ΑΝΔΡΑΣ της. Πρέπει η γυναίκα να έχει εξουσία πάνω από το κεφάλι της, αλλιώς δεν μπορεί να ευαρεστεί το Θεό.

(11) ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΑΓΓΕΛΩΝ: Σε όσες περιπτώσεις μέσα στην Αγία Γραφή έχουμε εμφανίσεις αγγέλων, πάντα είναι με τη μορφή άνδρα και ποτέ με τη μορφή της γυναίκας. Σε κάποια περίπτωση οι Σαδδουκαίοι ρώτησαν τον Ιησού *«στην ανάσταση των νεκρών, σε ποιον άνδρα ανήκει μια γυναίκα που στη ζωή αυτή είχε παντρευτεί 7 φορές»* και ο Ιησούς τους απάντησε ότι οι γάμοι είναι για τους υιούς του αιώνα αυτού, δηλαδή για τη ζωή εδώ στη γη, γιατί στον ουρανό αυτοί που θα αναστηθούν δεν μπορούν να νυμφεύουν και να νυμφεύονται, ούτε μπορούν πλέον να πεθάνουν, γιατί είναι **ισάγγελλοι**, είναι πλέον υιοί του Θεού (βλ. Λουκάς Κ/20:27-36). Στον ουρανό δεν θα υπάρχουν φύλα, άνδρες και γυναίκες (άρσεν και θήλυ), οι αναστημένοι

πιστοί θα είναι σαν τους αγγέλους, οι οποίοι δεν έχουν φύλο ανδρικό ή γυναικείο.

Αφού λοιπόν οι άγγελοι δεν έχουν φύλο, γιατί στις εμφανίσεις παίρνουν πάντα την ανδρική μορφή; Η απάντηση είναι πλέον αυτονόητη, γιατί ο άνδρας πλάσθηκε κατά την ΕΙΚΟΝΑ του Θεού και είναι ΤΥΠΟΣ του Χριστού, ο οποίος είναι η ορατή εικόνα του Θεού του αοράτου. *Ο άνδρας αντιπροσωπεύει το Χριστό και σ' αυτόν δόθηκε από την αρχή της δημιουργίας του η εξουσία επάνω σε όλη τη κτίση του Θεού.* Ο άνδρας ως τύπος του Χριστού είναι η πνευματική εξουσία επάνω στη γυναίκα και στην οικογένειά του, είναι η πνευματική εξουσία επάνω στο λαό του Θεού με την ιδιότητά του ως απόστολος ή ποιμένας, ή διδάσκαλος, κλπ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι παραπάνω 11 περιπτώσεις αναλύονται με λεπτομέρειες στο βιβλίο «**Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΩΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**» (κωδικός 42).

07. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ Α' ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΙΑ/11:3-15

Σύμφωνα με όσα αναλύσαμε στις προηγούμενες παραγράφους, θα κάνουμε μία σύντομη ανάλυση του περιεχομένου της Α' Κορινθίους ΙΑ/11:3-15, σαν μια συγκεντρωτική παρουσίαση του όλου θέματος. Όσα εδάφια έχουν ήδη ερμηνευτεί, απλά θα αναφερθούν, με μικρές μόνο υποσημειώσεις. Θα χρησιμοποιηθεί το κείμενο του Ν. Βάμβα, καθόσον η λάθος ερμηνεία συγκεκριμένων λέξεων είναι μία από τις αιτίες που έχουν οδηγήσει στη χώρα μας την επιβολή του ματηλιού στη γυναίκα, κατά την ώρα της προσευχής ή της προφητείας:

Εδάφιο 3	«Θέλω δε να εξεύρητε, ότι η κεφαλή παντός ανδρός είναι ο ΧΡΙΣΤΟΣ, κεφαλή δε της γυναικός ο ΑΝΗΡ, κεφαλή δε του Χριστού ο ΘΕΟΣ»
-------------	--

Το εδάφιο 3 ήδη το αναλύσαμε και αναφέραμε ότι ο Θεός είναι η εξουσία πάνω από τον κατά σάρκα Ιησού Χριστό, ο οποίος θυσιάστηκε για τον άνθρωπο και έγινε ο μοναδικός μεσίτης του προς τον Πατέρα Θεό. Ο Χριστός σαν μεσίτης και αρχή της πνευματικής κτίσης είναι η αρχή για κάθε άλλη εξουσία, γι' αυτό και είναι η αμέσως επόμενη εξουσία επάνω στον άνδρα. Γράφει «*παντός ανδρός*», που σημαίνει σε κάθε άνδρα, νυμφευμένο ή όχι. Ο άνδρας είναι η εξουσία επάνω στη δική του γυναίκα, όχι επάνω στις άλλες, όπως πολύ καθα-

ρά το διευκρινίζει ο ίδιος ο Παύλος λέγοντας «*αι γυναίκες τοις ιδίοις ανδράσιν υποτάσσεσθε ως τω Κυρίω*» (Εφεσίους Ε/5:22 - αρχαίο κείμενο). Γράφει «*κεφαλή δε της γυναικός ο ανήρ...*», δεν έχει την κτητική αντωνυμία (δηλ. «...ο ανήρ ΑΥΤΗΣ»), γιατί στο συντακτικό της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας συχνά παραλείπεται, όπως για παράδειγμα τα λόγια του Ιησού «*Εγώ και ο Πατήρ εν εσμέν*», δεν γράφει «*Εγώ και ο Πατήρ Μου εν εσμέν*», γιατί το «μου» εννοείται.

Όπως ο Ιησούς Χριστός γεννήθηκε από τον Πατέρα «*εκ Πνεύματος αγίου*» (Ματθαίος Α/1:20-23), έτσι και ο άνθρωπος προήλθε από την τρυπημένη πλευρά του Ιησού και αυτό ήταν το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου «*προ καταβολής κόσμου*», ήταν μέσα στην πρόθεση του Πατέρα, την οποία «*προέθετο εν εαυτώ*» (βλ. Εφεσίους Α/1:4-9). Ο Θεός μέσα στην πρόθεσή Του και στην παντογνωσία Του προείδε την πτώση του ανθρώπου και προείδε τον Ιησού Χριστό ως το «*αρνίον το εσφαγμένον*», που θα θυσιαζόταν ως αντίλυτρο για μας και με βάση Εκείνου μας έπλασε (βλ. Αποκάλυψη Ε/5:6, Α' Πέτρου Α/ 1:19-20). Ο άνδρας λοιπόν πλάστηκε σαν συνέχεια του σχεδίου του Θεού και αμέσως μετά δημιουργήθηκε η γυναίκα από τον άνδρα και για τον άνδρα, βάζοντας ο Θεός τα θεμέλια ενός πνευματικού νόμου, που ισχύει για όλες τις εποχές και ο νόμος αυτός του Θεού για τη γυναίκα στηρίζεται στο τετράπτυχο ότι: (1) Πλάστηκε βοηθός και όμοιος με τον άνδρα. (2) Είναι υποταγμένη στην πνευματική εξουσία του άνδρα για την προστασία της. (3) Είναι ίση με τον άνδρα, ως προς τη σχέση της με το Θεό, ενώ διαφέρει ως προς τη θέση εξουσίας, και (4) Είναι προγνωρισμένη και προορισμένη για δόξα, ως τύπος και σύμβολο της νύμφης εκκλησίας.

Εδάφιο 4	«Πας ΑΝΗΡ προσευχόμενος ή προφητεύων, εάν έχη κεκαλυμμένην την κεφαλήν, καταισχύνει την κεφαλήν αυτού» (βλέπε και εδ.7)
-------------	---

Ο άνδρας που προσεύχεται με το κεφάλι του καλυμμένο **ντροπιάζει την κεφαλή του**, ντροπιάζει την εξουσία του Χριστού που είναι πάνω απ' αυτόν. Ο άνδρας είναι τύπος του Χριστού, ενώ η γυναίκα είναι τύπος της εκκλησίας, γι' αυτό το κάλυμμα την εποχή εκείνη το φορούσαν οι γυναίκες ως **έναν τύπο υποταγής**. Οι άνδρες φορούσαν ένα φαρδύ ένδυμα, επανωφόρι, το οποίο μπορούσε να τους σκεπάσει από το κεφάλι μέχρι κάτω στα πόδια. Σαν τύπος του Χρι-

στού, όταν ο άνδρας καλύπτεται μπροστά στην παρουσία του Θεού, **δεν αντιπροσωπεύει το Χριστό και χαλά τον τύπο της εξουσίας** που ο Θεός έχει θέσει, καταισχύνει τον Χριστό, γιατί δεν Τον αντιπροσωπεύει όπως Εκείνος θέλει.

Όταν ο Λόγος του Θεού αναφέρει ότι ο άνδρας πρέπει να είναι ασκεπής όταν προσεύχεται ή προφητεύει, αυτό δεν σημαίνει ότι την υπόλοιπη ώρα της λατρείας (κατά το κήρυγμα ή τη δοξολογία) μπορεί να καλύπτεται. Τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό, δεν έχουμε περιπτώσεις ανδρών, που όταν διακονούν το Λόγο του Θεού να είναι καλυμμένοι, πάντα είναι με ελεύθερο το κεφάλι τους και αυτό γινόταν σε όλες τις εποχές.

Αναφέρθηκε ότι ο Μωυσής όταν προσευχόταν έβγαζε το κάλυμμα από πάνω του, μέχρι να βγει από τη Σκηνή του Μαρτυρίου (βλ. Έξοδος ΛΔ/34:30-35). Ήταν άπρεπο για κάθε άνδρα να έχει το κεφάλι του καλυμμένο μπροστά στην άγια παρουσία του Θεού. Αυτό δεν ήταν κάποιο έθιμο, αλλά ήταν κάτι που το εφάρμοζαν οι Ισραηλίτες από την αρχή και συνεχίζει να υπάρχει και στις ημέρες μας.

Εδάφιο 5-6	Πάσα δε ΓΥΝΗ προσευχομένη ή προφητεύουσα με την κεφαλὴν ἀσκεπὴ (αρχ. « <i>κατακαλύπτω</i> ») καταισχύνει την κεφαλὴν εαυτῆς· διότι ἐν και το αὐτὸ εἶναι με την ἐξυρισμένην. Επειδὴ ἂν δεν καλύπτεται (αρχ. « <i>κατακαλύπτεται</i> ») ἡ γυνή, ἂς κουρεύῃ και τα μαλλία αὐτῆς· ἀλλ' ἐάν ἦναι αἰσχρὸν εἰς γυναῖκα να κουρεύῃ τα μαλλία αὐτῆς ἢ να ξυρίζεται, ἂς καλύπτεται (αρχ. « <i>κατακαλυπτέσθω</i> »).
-----------------------	--

(α) Το πρώτο πράγμα που αναφέρει ο Παύλος στο εδ.5 είναι ότι η γυναίκα έχει την ελευθερία να μπορεί μέσα στην εκκλησία **να προσεύχεται και να προφητεύει**, κάτι που σήμερα πολλές χριστιανικές ομάδες δεν το δέχονται, με αποτέλεσμα μέσα στη συνάθροιση το μισό εκκλησίασμα να μένει αδρανές και να έχει μια παθητική στάση. Αυτό το κάνουν επειδή δεν δέχονται ότι η ενέργεια των χαρισμάτων του αγίου Πνεύματος του Θεού, που αναφέρονται στην Α' Κορινθίους ΙΒ/12:4-11 (όπως ιαμάτων, προφητείας, θαυμάτων, είδη γλωσσών, κλπ) είναι για όλες τις εποχές και κατά συνέπεια είναι και για μας σήμερα που ζούμε στις πρώτες δεκαετίες του 21^{ου} αιώνα.

(β) Ο Παύλος στα εδάφια 5-6 αναφέρει ότι η γυναίκα ντροπιάζει την κεφαλή της (την εξουσία της), που είναι ο άνδρας της, όταν **δεν κατά-**

καλύπτεται και το «κατακάλυμμα», όπως αναφέραμε, ήταν ένα επανωφόρι που κάλυπτε όλο το σώμα τους και αυτό ήταν σύμφωνα με τα ήθη της εποχής εκείνης. Επειδή πολλοί αναγεννημένοι πιστοί δεν ακολουθούν το θεόπνευστο αρχαίο κείμενο, αλλά λάθος μεταφράσεις, καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι εδώ ο Παύλος αναφέρεται σε κάποιο είδος **«μαντηλιού»** και υποχρεώνουν τη γυναίκα όταν προσεύχεται ή προφητεύει να φορεί στο κεφάλι της ένα μικρό κομμάτι πανί με σκοπό να την «κατακαλύψουν».

Εάν θέλουν πράγματι να εφαρμόσουν κατά γράμμα τα λόγια του Παύλου, τότε θα πρέπει να υποχρεώσουν τη γυναίκα να φορεί ένα επανωφόρι (κατακάλυμμα) από πάνω μέχρι κάτω και όχι ένα μικρό κομμάτι υφάσματος (μαντήλι), αλλά εάν το κάνουν αυτό, σήμερα θα θεωρείτο εντελώς παράλογο και έξω από τα κοινωνικά πλαίσια. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι στην εποχή του Παύλου οι γυναίκες είχαν και μαντήλια και καπέλα για να φορούν στο κεφάλι τους, ο Παύλος όμως δεν αναφέρεται σε αυτά, αλλά για κατακαλύμματα.

(γ) Στο εδάφιο 6 ο Παύλος λέγει πως, όταν η γυναίκα δεν κατακαλύπτεται, όταν δεν είναι ηθική και σεμνή, σύμφωνα με τα έθιμα της εποχής της, τότε είναι **«ένα και το αυτό»** με μια γυναίκα που ξυρίζεται και που είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα της ανηθικότητας της εποχής εκείνης, γι' αυτό και επισημαίνει ο Παύλος ότι είναι αισχρό για τη γυναίκα να κουρεύεται ή να ξυρίζεται, γιατί χαλάει ο τύπος της αφιέρωσης. Για το λόγο αυτό ο Παύλος εξηγεί ότι **εάν η γυναίκα δεν κατακαλύπτεται**, όπως αρμόζει σε άγιες γυναίκες, **τότε ας κουρέψει τα μαλλιά της**, αφού μέσα στην καρδιά της δεν υπάρχει υποταγή, αλλά ανυπακοή (για λεπτομέρειες βλέπε στη σελίδα 59).

Εφόσον ο απόστολος Παύλος απευθύνει τα λόγια αυτά προς τους πιστούς της εκκλησίας της Κορίνθου, θα χρησιμοποιήσω εδώ μια άλλη ορολογία για την ενδυμασία της αρχαίας Ελληνίδας, που είναι το **«πέπλο»** και αυτό ήταν συνδεδεμένο με το υπόλοιπο μέρος της γυναικείας ενδυμασίας, που σημαίνει ότι υπήρχε κατακάλυψη όλου του σώματος και αυτό ήταν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ενδυμασίας της. Οι Ελληνίδες γυναίκες φορούσαν το πέπλο, σε συνδυασμό με το χιτώνα τους και κάλυπτε το κεφάλι τους, εκτός και εάν είχαν κάποια ιδιαίτερη πρόσθετη καλύπτρα. Αυτό το βλέπουμε

από πηγές που μας πληροφορούν για την ενδυμασία γενικά των αρχαίων Ελλήνων, όπως απεικονίσεις σε αγγεία και τοιχογραφίες, από γλυπτές αναπαραστάσεις και από περιγραφές των συγγραμμάτων της εποχής εκείνης.

Οι γυναίκες που δεν φορούσαν το κατακάλυμμα (με ή χωρίς πέπλο), είχαν σπάσει την παραδοσιακή συνήθεια, έχοντας κουρέψει τα μαλλιά τους, κάτι που ήταν ανδρική συνήθεια, γιατί μόνο οι άνδρες είχαν κοντά μαλλιά και όλη αυτή η κατάσταση δημιουργούσε μια ακαταστασία, που δεν άρμοζε στα ήθη της εποχής.

Εκείνο που έχει σημασία και θα πρέπει να το προσέξουμε είναι ότι ο Παύλος δεν έρχεται σε σύγκρουση, **ούτε** με τα τότε ήθη, **ούτε** με την τάξη της δημιουργίας του Θεού, **ούτε** και με την ίδια τη φύση της γυναίκας. Με δικά μας κατανοητά λόγια, ο Παύλος έλεγε: **«Επειδή δεν είναι καλό η γυναίκα να κουρεύει τα μαλλιά της, γιατί αλλοιώνει τη γυναικεία φύση της, ας καλύπτει το κεφάλι της για να φαίνεται ότι είναι γυναίκα!»**. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός ότι στην αρχαία Ελλάδα η ενδυμασία της γυναίκας δεν ήταν τόσο διακριτή από την ενδυμασία του άνδρα, γιατί και οι δύο φορούσαν χιτώνα. Εκείνο που τους έκανε να διακρίνονται και να ξεχωρίζουν ήταν το πέπλο ή το κάλυμμα που σκέπαζε το κεφάλι της γυναίκας, σε αντίθεση με τον άνδρα που ήταν ασκεπής.

Αυτό λοιπόν που συνιστά ο Παύλος ήταν ένα έθιμο της εποχής του, που στη δική μας εποχή δεν ισχύει πλέον, όπως δεν ισχύουν και πολλά άλλα έθιμα, τα οποία με την πάροδο των αιώνων καταργήθηκαν. Τέτοιες γνωστές περιπτώσεις μέσα στην Αγία Γραφή έχουμε (α) τη **δουλεία** και (β) το **διαζύγιο**.

(α) **ΔΟΥΛΕΙΑ**: Ο Θεός από την αρχή δεν έκαμε τον άνθρωπο δούλο, αλλά ελεύθερο, οι άνθρωποι δημιούργησαν τη δουλεία και είχε γίνει θεσμός του κράτους. Στην εποχή του Αβραάμ ήταν ευλογία κάποιος να έχει πολλούς δούλους, όπως και ο ίδιος είχε περισσότερα από 400 δούλους. Ποτέ ο Θεός δεν ήθελε κάτι τέτοιο, αλλά βλέπουμε όμως να βάζει νόμους, κανόνες και αρχές για τις σχέσεις δούλων και κυρίων: **«Οι δούλοι, υπακούετε εις τους κατά σάρκα κυρίους σας μετά φόβου και τρόμου εν απλότῃ της καρδίας σας ως εις τον Χριστόν»** (Εφεσίους 5/6:5). Αυτοί όμως οι νόμοι, ενώ αναφέρονται μέσα στα βιβλία

της Αγίας Γραφής, δεν ισχύουν πλέον σήμερα, αφού η δουλεία καταργήθηκε από τον ίδιο τον άνθρωπο.

(β) **ΔΙΑΖΥΓΙΟ**: Σήμερα το να έχει κάποιος πολλές γυναίκες ενώπιον του Θεού είναι αμαρτία (πορνεία) και ενώπιον της κοινωνίας μη ηθικά αποδεκτό. Στην εποχή του Αβραάμ ήταν νόμιμο, σύμφωνα με τα τότε έθιμα. Σε κάποια περίπτωση που οι Φαρισαίοι ρώτησαν τον Ιησού για το διαζύγιο, Αυτός τους απάντησε ότι ο Μωυσής επέτρεψε το διαζύγιο εξαιτίας της σκληροκαρδίας τους, αλλά τους τόνισε ότι **«απ' αρχής δεν έγινε ούτω»** (βλ. Ματθαίος 19/3-12), δεν ήταν από την αρχή αυτό το σχέδιο του Θεού για τον άνθρωπο.

Κατά συνέπεια, μπορούμε και εμείς σήμερα να πούμε το ίδιο ότι το κάλυμμα για τη γυναίκα «δεν ήταν απαρχής έτσι», όπως δεν ήταν η δουλεία και το διαζύγιο, αλλά οι άνθρωποι το πρόσθεσαν, γιατί άλλαξαν και διαστρέβλωσαν το θέλημα του Θεού.

Εδάφιο
7

«Διότι ο μεν ανήρ δεν χρεωστεί να καλύπτῃ (αρχ. «κατακαλύπτῃ») την κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐπεὶδὲ εἶναι εἰκὼν καὶ δόξα τοῦ Θεοῦ· ἡ δὲ γυνὴ εἶναι δόξα τοῦ ἀνδρός» (βλέπε και εδ.4)

Ο απόστολος Παύλος στο παραπάνω εδ.7 σταματά να μιλά για τις γυναίκες και **επανερχεται στον άνδρα** που είχε αναφερθεί στο εδ.4 και αναφέρει ποια πρέπει να είναι η θέση του ως προς την ενδυμασία του, γιατί τον καιρό εκείνο οι άνδρες, όπου και αν πήγαιναν, φορούσαν ένα κατακάλυμμα. Το έθιμο στην περίπτωση αυτή ήταν αντίθετο με το τι ίσχυε για τη γυναίκα, η οποία το να φορεί ένα πρόσθετο κατακάλυμμα (εκτός από το φυσικό της κάλυμμα που είναι τα μακριά μαλλιά της) δεν βλάπτει, για τον άνδρα όμως βλάπτει και δεν πρέπει να το φορεί, γιατί ο άνδρας συμβολίζει τον Κύριο Ιησού και είναι εικόνα και δόξα του Θεού. Ο ίδιος ο Θεός, ο ένας και μόνος που υπάρχει, όταν φανερώθηκε «εν σαρκί», φανερώθηκε ως άνδρας, στο πρόσωπο του Ιησού, που γεννήθηκε από την παρθένο Μαριάμ. Σε όσες περιπτώσεις βλέπουμε στη Βίβλο φανερώσεις αγγέλων, όπως με τον Αβραάμ, **οι άγγελοι είχαν πάντα μορφή άνδρα** και ποτέ γυναίκας, γιατί ο άνδρας είναι η εικόνα και η δόξα του Θεού, ενώ για τον άνδρα η γυναίκα είναι η δόξα του. Για τους αγγέλους θα αναφερθούμε παρακάτω, όταν θα εξετάζουμε το εδ.10.

Η συνήθεια να προσεύχονται οι άνδρες χωρίς να έχουν καλύψει το κεφάλι τους είναι από τους αρχαιότερους χρόνους. Αυτό εφαρμόζαν οι Ισραηλίτες που γνώριζαν το νόμο του Θεού, αλλά το ίδιο εφαρμόζαν και οι ειδωλολάτρες, οι εθνικοί, όταν προσεύχονταν στους ψεύτικους θεούς τους, στα είδωλα. Το ότι εδώ το αναφέρει ο Παύλος, αυτό δεν σημαίνει ότι υπήρχε κάποιο πρόβλημα μεταξύ των ανδρών και τώρα ο Παύλος βάζει μια τάξη, αλλά αντίθετα, επειδή υπήρχε πρόβλημα με τη συμπεριφορά των γυναικών, γίνεται και ένας παραλληλισμός, ποια είναι και η θέση του άνδρα όταν αυτός προσεύχεται ή προφητεύει.

Στο εδ.7 αναφέρει ο Παύλος ότι ο άνδρας είναι εικόνα και ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, ενώ η γυναίκα είναι η ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΑ. Το ερώτημα είναι: «**Γιατί η γυναίκα είναι δόξα για τον άνδρα;**» Γιατί ο άνδρας είναι «μισός» χωρίς τη γυναίκα του, η οποία είναι το συμπλήρωμά του, είναι αυτή που ομορφαίνει τη ζωή του, που του δίνει χαρά, που του λαμπρύνει τη ζωή σε όλες τις εκδηλώσεις της καθημερινότητας. Του δίνει παιδιά, διατηρεί τον οίκο της καθαρό, τον περιμένει να γυρίσει από την εργασία με προσμονή και λαχτάρα. Όλα αυτά γιατί είναι η δόξα του άνδρα, ο οποίος με τη σειρά του την αγαπά, την προστατεύει, την φροντίζει, της δίνει σιγουριά και ασφάλεια και τα μακριά της μαλλιά είναι σύμβολο της πνευματικής εξουσίας αγάπης του άνδρα της προς την ίδια, μία αγάπη που γίνεται θυσία. Ο ένας έχει πλαστεί για τον άλλον, δεν μπορεί να είναι κανένας μόνος του.

Εδάφιο
8-9

«Διότι ο ανήρ **δεν είναι ΕΚ** της γυναικός, **αλλ' η γυνή ΕΚ** του ανδρός· επειδή **δεν εκτίσθη ο ανήρ ΔΙΑ** την γυναίκα, **αλλ' η γυνή ΔΙΑ** τον άνδρα».

Εδώ βλέπουμε ότι η Γραφή πολύ καθαρά αναφέρεται στη θέση εξουσίας που έχει ο άνδρας επάνω στη γυναίκα. Ο Ιησούς πέθανε και για τους δύο, δεν έκανε καμιά εξαίρεση και οι δύο έχουν σημαντικό πνευματικό ρόλο: Ο μεν ΑΝΔΡΑΣ, **ως τύπος του Ιησού Χριστού**, οφείλει να αγαπά, να περιθάλπει και να φροντίζει τη γυναίκα του, η δε ΓΥΝΑΙΚΑ, **ως τύπος της εκκλησίας**, να γεννά τέκνα στον Κύριο, να είναι υποταγμένη σ' Αυτόν, να καλλωπίζει τον εαυτό της με την ωραιότητα του αγιασμού και να φροντίζει τον οίκο του Κυρίου.

Βλέπουμε ότι υπάρχει ισότητα στους ρόλους, αλλά υπάρχει διαφορά στην εξουσία. Ο Θεός έθεσε σαν εξουσία τον άνδρα πάνω από τη γυναίκα, γιατί ο άνδρας συμβολίζει τον Κύριο Ιησού. Ο άνδρας είναι η εξουσία πάνω από τη γυναίκα για να την σκεπάζει, εφόσον ο ίδιος είναι υποταγμένος στον Ιησού Χριστό. Εάν όμως η γυναίκα φύγει κάτω από τη νόμιμη εξουσία του άνδρα της, τότε κάνει ότι έκανε ο **Εωσφόρος**, που στράφηκε ενάντια του Θεού και γίνεται εύκολος στόχος των επιθέσεων των πονηρών δυνάμεων.

«**Εωσφόρος**» σημαίνει «**ο υιός της αυγής**» και ήταν ένα αγγελικό δημιούργημα με δόξα και τιμή, ήταν «**πλήρης σοφίας και τέλειος εις κάλος**», ήταν «**χερούβ κεχρισμένο για να επισκιάζει**» (βλ. Ιεζεκιήλ ΚΗ/28:12-17), αλλά υπερηφανεύτηκε και ήθελε να γίνει όμοιος με τον Θεό, τον δημιουργό Του και το αποτέλεσμα ήταν **να ξεπέσει** από την ένδοξη του παρουσία του Θεού, **να χάσει** τη λαμπρότητά που είχε, **να γίνει** «Διάβολος», «Πονηρός» και «Σατανάς» (αντίπαλος του Θεού), «σκοτεινό πνεύμα» και **να εργάζεται** συνέχεια εναντίον του Θεού και του ανθρώπου με τους αγγέλους του σκότους, που τον ακολούθησαν στην πτώση του (βλ. Ησαΐας ΙΔ/14:12-15). Γι' αυτό και η γυναίκα, όταν δεν μένει κάτω από τη νόμιμη πνευματική εξουσία της, που είναι ο άνδρας της, ανοίγει πόρτα εισόδου στις πονηρές δυνάμεις του σκότους, όπως θα αναφερθούμε περισσότερο και στο επόμενο **εδ.10**, που θα εξετάσουμε.

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι επειδή ο Θεός, είναι «Θεός τάξης και ομορφιάς», **η τάξη είναι η φύση Του**, δεν υπάρχει καμιά αταξία μέσα σε ολόκληρο το σύμπαν. Η τέλεια και απόλυτη τάξη και ισορροπία του Θεού φαίνεται μέσα στη δημιουργία Του και αυτή την τάξη τη βλέπουμε και στους **αγγέλους** Του, οι οποίοι δεν είναι ένα ασυνάρτητο σύνολο, όπου ο κάθε άγγελος κάνει ότι θέλει, αλλά έχουν ηγέτες και αρχηγούς, είναι ένα τέλεια πειθαρχημένο στράτευμα, του οποίου κύριο χαρακτηριστικό είναι η υπακοή από τον κατώτερο άγγελο προς τους ανώτερους ηγέτες, τους αρχαγγέλους, όπως είναι ο Μιχαήλ και ο Γαβριήλ (βλ. Ρωμαίους Η/8:38, Κολοσσαείς Α/1:16, κλπ).

❖ Όπως ο Θεός έχει θέσει τάξη, ιεραρχία και εξουσία στους αγγέλους Του, πριν ακόμα δημιουργήσει τον άνθρωπο, το ίδιο έκανε και όταν δημιούργησε τον άνθρωπο, γιατί **είναι Θεός με τάξη**. Κατά σει-

ρά ανώτερης εξουσίας είναι: Θεός - Χριστός - Άνδρας - Γυναίκα. Ο Αδάμ, ως αρχαιότερος, ως ο πρώτος πλάσθεις, έχει την πνευματική εξουσία επάνω στην Εύα που πλάστηκε δεύτερη: *«ΔΙΟΤΙ ο Αδάμ πρώτος επλάσθη, έπειτα η Εύα· και ο Αδάμ δεν ηπατήθη, αλλ' η γυνή απατηθείσα έγεινε παραβάτις»* (Α' Τιμόθεου Β/2:11-12).

Την ίδια τάξη που ο Θεός έθεσε στους ΑΓΓΕΛΟΥΣ και στους ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ, έθεσε και μέσα στην ΕΚΚΛΗΣΙΑ, τύπος της οποίας είναι η Εύα, ενώ ο Αδάμ είναι τύπος του Χριστού. Μέσα στην εκκλησία η σειρά της τάξης και της εξουσίας είναι πρώτα **ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ** και μετά ακολουθούν **ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΕΣ, ΟΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΕΣ, ΟΙ ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ** (βλ. Εφεσίους Δ/4:11). Σε όλα τα χαρίσματα διακονίας αναφέρονται άνδρες, παρ' όλο που ο Θεός στο **ΧΑΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΣ** έχει χρησιμοποιήσει πολλές φορές γυναίκες. Εδώ θα επισημάνουμε 2 περιπτώσεις, που είναι, εάν υπάρχουν ή όχι άνδρες με το χάρισμα της προφητείας και πως ενεργεί το Πνεύμα του Θεού:

- (α) **Εάν υπάρχουν άνδρες** μέσα στο σώμα της εκκλησίας, που δεν προφητεύουν απλά, αλλά έχουν το χάρισμα της διακονίας και τους χρησιμοποιεί ο Κύριος για να φανερώνουν το θέλημα Του στην εκκλησία που υπηρετούν, τότε ο άνδρας, σαν ανώτερος σε θέση εξουσίας, θα πρέπει να καταλάβει τη θέση αυτή και να ενεργεί, όπως το Πνεύμα του Θεού τον οδηγεί.
- (β) **Εάν δεν υπάρχει άνδρας** με το χάρισμα αυτό και ο Κύριος χρίει με το Πνεύμα Του μία γυναίκα αδελφή, τότε μπορεί να προφητεύει και να φανερώνει το θέλημα του Θεού, αλλά για να γίνει αυτό κατά την τάξη του Θεού, θα πρέπει η γυναίκα αυτή να έχει **καλή μαρτυρία στην εκκλησία**, υποτασσόμενη στην εξουσία που υπάρχει στην εκκλησία, αλλά να έχει και **καλή μαρτυρία στην οικογένειά της**, υποτασσόμενη και στην πνευματική εξουσία του άνδρα της.

Είναι λοιπόν καθαρά θέμα τάξης και υποταγής σε αυτό που ο Θεός έχει θέσει απ' αρχής για τον άνθρωπο (άνδρα και γυναίκα), γιατί ο Θεός *«δεν είναι ακαταστασίας, αλλ' ειρήνης, καθώς εν πάσαις ταις εκκλησίαις των αγίων»* (Α' Κορινθίους ΙΔ/14:33). Άρα, και ο άνδρας και η γυναίκα θα πρέπει να μένουν στη θέση που ο Θεός τους έθεσε για να υπάρχει τάξη και ειρήνη μέσα στην οικογένεια και μέσα στην εκκλη-

σία. Δεν πρέπει η γυναίκα με επιτακτικό και αυταρχικό ύφος να επιβάλλει τη γνώμη της, ούτε να θέλει να ασκεί κυριαρχία, γιατί τότε καταλύει την τάξη του Θεού, δημιουργώντας αταξία και ακαταστασία και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να χάνει την πνευματική προστασία και την ασφάλειά της και να γίνεται λεία των αγγέλων του σκότους, όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω:

Εδάφιο 10	«ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ η γυνή χρεωστεί να έχη εξουσίαν επί της κεφαλής αυτής διά τους αγγέλους».
---------------------	---

Η φράση *«διά τούτο»* συνδέει το εδ. 10 με τα προηγούμενα εδάφια. Η γυναίκα πρέπει να είναι κάτω από την εξουσία του άνδρα της *«διά τους αγγέλους»*. Εδώ ο Παύλος εννοεί (α) και τους αγγέλους του Θεού (β) και τους αγγέλους του σκότους.

(α) **ΑΓΓΕΛΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ:** Εφόσον η γυναίκα μένει σε υποταγή στην εξουσία του άνδρα της, δεν έχει να φοβηθεί τίποτα και η ζωή της θα είναι ευλογημένη, οι άγγελοι του Κυρίου θα την υπηρετούν και θα την προστατεύουν: *«Άγγελος Κυρίου στρατοπεδεύει κύκλω των φοβουμένων αυτόν και ελευθερώνει αυτούς»* (Ψαλμός ΛΔ/ 34:7). Οι άγγελοι του Θεού, αποστέλλονται για να μας προστατεύουν από τις επιθέσεις και τις παγίδες των αγγέλων του σκότους: *«Δεν είναι πάντες λειτουργικά πνεύματα εις υπηρεσίαν αποστελλόμενα διά τους μέλλοντας να κληρονομήσωσι σωτηρίαν;»* (Εβραίους Α/1:14).

Ο Παύλος μιλά για τους αγγέλους, γιατί και αυτοί είναι θεατές και συμμετοχοί, τόσο στις προσωπικές μας ενέργειες, όσο και στη δημόσια λατρεία της εκκλησίας: *«Διαμαρτύρομαι ενώπιον του Θεού και του Κυρίου Ιησού Χριστού και των εκλεκτών αγγέλων, να φυλάξης ταύτα, χωρίς προτιμήσεως, μηδέν πράττων κατά χάριν»* (Α' Τιμόθεου Ε/5:21). Εδώ ο Παύλος κάνει μια αποκάλυψη, λέγει ότι διαμαρτύρεται (1) ενώπιον του Θεού, (2) ενώπιον του Κυρίου Ιησού Χριστού, και (3) ενώπιον των εκλεκτών αγγέλων. Αυτό σημαίνει ότι αυτοί (Θεός - Ιησούς - Άγγελοι) τον ακούν στην προσευχή του..

Οι άγγελοι του Κυρίου ακούν την προσευχή μας γιατί αποστέλλονται από το Θεό για να μας βοηθήσουν, αποστέλλονται, γιατί δεν είναι πανταχού παρόντες. Αυτό γίνεται όταν, άνδρες και γυναίκες, μένουν σε υπακοή στο Λόγο του Θεού και οι μεν γυναίκες σε υποταγή

στους άνδρες τους, οι δε άνδρες σε υποταγή στον Κύριο Ιησού: «*Εν-λογείτε τον Κύριον, άγγελοι αυτού, δυνατοί εν ισχύϊ, οι εκτελούντες τον ΛΟΓΟΝ αυτού, οι ακούοντες της φωνής του λόγου αυτού. Ευλογείτε τον Κύριον, πάσαι αι δυνάμεις αυτού· λειτουργοί αυτού, οι εκτελούντες το ΘΕΛΗΜΑ αυτού*» (Ψαλμός ΡΓ/103:20-21). Όταν η γυναίκα φύγει από την εξουσία του άνδρα της και δεν έχει εξουσία στο κεφάλι της, οι άγγελοι του Κυρίου δεν μπορούν να την υπηρετήσουν. Φυσικά το ίδιο συμβαίνει και με τον άνδρα, εάν φύγει κάτω από τη δική του εξουσία που είναι ο Κύριος Ιησούς.

Υπάρχει μια όμορφη περιγραφή στο βιβλίο του προφήτη Ζαχαρία για την ευλογία που απολαμβάνουν όσοι μένουν κάτω από την εξουσία που ο Θεός έχει θέσει επάνω τους: «*Και θέλω στρατοπεδεύσει κύκλω του οίκου μου εναντίον στρατεύματος, εναντίον διαβαίνοντος και εναντίον επιστρέφοντος· και καταδυναστεύων δεν θέλει περάσει πλέον επ' αυτούς· διότι τώρα είδον με τους οφθαλμούς μου*» (Ζαχαρίας Θ/9:8). Άγγελοι μας περιφρουρούν και πολεμούν για μας, όταν το στράτευμα του εχθρού παραταχθεί εναντίον μας.

(β) ΑΓΓΕΛΟΙ ΤΟΥ ΣΚΟΤΟΥΣ: Οι άγγελοι του σκότους είναι τα πονηρά πνεύματα που ενεργούν επάνω στους απειθείς στην πνευματική τους εξουσία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα έχουμε την περίπτωση της Εύας. Ο Αδάμ ήταν υποταγμένος στο Θεό, η Εύα στον Αδάμ και η υπόλοιπη ζωική δημιουργία υποταγμένη σ' αυτούς. Όταν η Εύα υπάκουσε στις εισηγήσεις του Διαβόλου που της παρουσιάστηκε με τη μορφή όφεως, **έμεινε ακάλυπτη από πνευματική εξουσία** πάνω από το κεφάλι της και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να έρθει στη ζωή του ανθρώπου και η αμαρτία και ο θάνατος (ο φυσικός και ο πνευματικός). Η προτροπή της Βίβλου είναι «*μη δίδετε τόπον εις τον Διάβολον*» (Εφεσίους Δ/4:27) και όταν οι πιστοί, άνδρες και γυναίκες, δεν μένουν υποταγμένοι στην πνευματική εξουσία που ο Θεός τους έχει δώσει, ανοίγουν πόρτα εισόδου στο Διάβολο και στους αγγέλους του σκότους, «*υποτάχθητε λοιπόν εις τον Θεόν, αντιστάθητε εις τον Διάβολον, και θέλει φύγει από σας*» (Ιάκωβος Δ/4:7) .

❖ Όταν ο Παύλος λέγει ότι «*η γυνή χρεωστέι να έχη εξουσίαν επί της κεφαλής αυτής διά τους αγγέλους*» προτρέπει όλες τις γυναίκες, σε όλες τις εποχές, για να μην δίνουν τόπο στο Διάβολο, να μένουν κάτω από

την εξουσία του άνδρα τους, όπως ο Θεός έχει θέσει το νόμο Του απ' αρχής. Το ίδιο βέβαια συμβαίνει και με τον άνδρα όταν αυτός δεν μένει κάτω από τη δική του εξουσία, που είναι ο Ιησούς Χριστός, η οποία εξουσία στον φυσικό τομέα αντιπροσωπεύεται από τον ποιμένα της τοπικής εκκλησίας.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ πρέπει να είναι κάτω από κάποια εξουσία, ώστε να υπάρχει ευλογία στη ζωή τους και φυσικά αναφερόμαστε στην εξουσία του Θεού και όχι του Σατανά: Τα παιδιά να είναι κάτω από την εξουσία των γονέων, η γυναίκα κάτω από την εξουσία του άνδρα, ο άνδρας κάτω από την εξουσία του Ιησού και ο Ιησούς, ως άνθρωπος, κάτω από την εξουσία του Πατέρα Θεού, ο οποίος είναι η ανώτατη εξουσία επάνω σε όλους.

Το ίδιο συμβαίνει και μέσα στην ΤΟΠΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, όπου ανώτερη πνευματική εξουσία είναι **ο ποιμένας**, ο οποίος είναι υποταγμένος τόσο στην αόρατη εξουσία του **Κυρίου Ιησού**, όσο και στην ορατή εξουσία κάποιου **άλλου ανθρώπου**, που ο Θεός έχει θέσει πάνω από αυτόν (απόστολος, κλπ), μετά είναι **οι πρεσβύτεροι** που βρίσκονται κάτω από τον ποιμένα, στη συνέχεια είναι οι **διάκονοι** και τέλος είναι **όλοι οι πιστοί** σαν ένα σώμα. Πρέπει λοιπόν ο κάθε άνθρωπος να είναι κάτω από ένα πνευματικό κάλυμμα, που θα είναι η προστασία του και η ασφάλειά του.

Εάν ο άνδρας μιας πιστής γυναίκας φύγει κάτω από την εξουσία του Χριστού ή της εκκλησίας, τότε η γυναίκα δεν έχει καμιά υποχρέωση να τον ακολουθεί, αλλά πρέπει όμως να υποταχθεί στην αμέσως επόμενη εξουσία της που είναι ο ποιμένας της. Κατ' αντιστοιχία, το ίδιο ισχύει εάν ο ποιμένας αποστατήσει, τότε οι πιστοί μπορούν να φύγουν από την εξουσία του ποιμένα αυτού και να ζητήσουν από τον Ιησού να τους δώσει άλλον ποιμένα, κατά την καρδιά Του.

Εάν ο άνδρας μιας πιστής γυναίκας δεν είναι πιστός, θα πρέπει η γυναίκα να τον αγαπά, να τον σέβεται και με την καθαρή διαγωγή της να τον κερδίσει στον Κύριο Ιησού, υποτασσόμενη σε αυτόν σε όλα, εκτός βέβαια σε όσα έχουν σχέση με την πίστη της στον Θεό, όπου στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να υποτάσσονται πνευματικά στον ποιμένα της.

Εάν μια πιστή γυναίκα δεν είναι ύπανδρος (παντρεμένη) ή είναι

χήρα, τότε θα υποτάσσεται στην πνευματική της εξουσία που είναι ο ποιμένας και το πρεσβυτέριο, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την εξουσία του Ιησού, εφόσον και αυτοί μένουν κάτω από την εξουσία Του.

❖ Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ και ΟΙ 5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ:

Όλα μέσα στη δημιουργία του Θεού λειτουργούν με τέλεια αρμονία και σε τέλεια ισορροπία. Ο Ψαλμωδός έκθαμβος αναφωνεί *«Πόσον μεγάλα είναι τα έργα σου, Κύριε· τα πάντα εν σοφία εποίησας· η γη είναι πλήρης των ποιημάτων σου»* (Ψαλμός ΡΔ/104:24). Σε όλη τη δημιουργία του Θεού υπάρχει η τελειότητα που χαρακτηρίζεται από τη σφραγίδα της πανσοφίας Του. Ο Θεός είναι Θεός τάξης και όχι ακαταστασίας, γι' αυτό απ' αρχής έθεσε σε όλα τα δημιουργήματά Του το ΝΟΜΟ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ. Όλοι υπόκεινται σε κάποια μορφής εξουσίας, δεν εξαιρείται τίποτα και κανένας, υπάρχει εξουσία σε 5 μεγάλες κατηγορίες, οι οποίες είναι: **(1)** Στους αγγέλους του Θεού, **(2)** Μεταξύ των ανθρώπων. **(3)** Μέσα στο σώμα της εκκλησίας. **(4)** Σε όλα τα ζώα. **(5)** Στους αγγέλους του σκότους. Επειδή ήδη έχουμε αναφερθεί για τις 2 κατηγορίες εξουσιών που υπάρχουν στον **ανθρώπο** και στην **εκκλησία**, παρακάτω θα αναφερθούμε για τις υπόλοιπες 3 κατηγορίες, τις οποίες έχουμε ήδη θίξει συνοπτικά:

(α) ΑΓΓΕΛΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ: Για τους αγγέλους του Θεού αναφερθήκαμε, όταν εξετάζαμε και το εδάφιο 10. Θα επισημάνουμε εδώ ότι μέσα στην αγγελική δημιουργία του Θεού υπάρχουν αρχές, εξουσίες, δυνάμεις, κυριότητες και θρόνοι. Υπάρχουν οι αρχάγγελοι που ηγούνται των άλλων αγγέλων, όπως είναι ο Μιχαήλ και ο Γαβριήλ, στους οποίους οι κατώτεροι άγγελοι υπακούουν και υποτάσσονται:

- *«Επειδή δι' αυτού εκτίσθησαν τα πάντα, τα εν τοις ουρανοίς και τα επί της γης, τα ορατά και τα αόρατα, είτε θρόνοι είτε κυριότητες είτε αρχαί είτε εξουσίαι· τα πάντα δι' αυτού και εις αυτόν εκτίσθησαν»* (Κολοσσαείς Α/1:16).
- *«...Την οποίαν ενήργησεν εν τω Χριστώ, αναστήσας αυτόν εκ νεκρών, και εκάθισεν εκ δεξιών αυτού εν τοις επουρανίοις, υπεράνω πάσης αρχής και εξουσίας και δυνάμεως και κυριότητος και παντός ονόματος ονομαζομένου ου μόνον εν τω αιώνι τούτω, αλλά και εν τω μέλλοντι»* (Εφεσίους Α/1:20-21).

(β) ΑΓΓΕΛΟΙ ΤΟΥ ΣΚΟΤΟΥΣ: Ότι ισχύει για τους αγγέλους του Θεού, ισχύει και για τους αγγέλους του σκότους. Υπάρχουν πρίγκιπες δαίμονες του σκότους που άρχουν επάνω σε άλλα πνεύματα πονηρίας. Βλέπουμε μια περίπτωση που αναφέρει ο Δανιήλ, όταν προσευχόταν στο Θεό για 21 ημέρες για να λάβει αποκάλυψη για τους έσχατους καιρούς. Ο άγγελος Μιχαήλ που στάλθηκε από το Θεό εμποδίστηκε από τον άρχοντα της Περσίας: *«...Πλην ο άρχων της βασιλείας της Περσίας ανθίστατο εις εμέ εικοσιμίαν ημέραν· αλλ' ιδού, ο Μιχαήλ, εις των πρώτων αρχόντων, ήλθε διά να μοι βοηθήση»* (Δανιήλ Ι'/10:13). Φυσικά ο ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΣΙΑΣ που εμπόδισε τον άγγελο του Θεού, δεν ήταν κάποιος επίγειος άρχοντας (Δαρείος, Ξέρξης, κλπ), γιατί κανένας επίγειος άρχοντας δεν μπορούσε να πάει ενάντια στους αγγέλους του Θεού, αλλά ήταν ο πρίγκιπας δαίμονας του σκότους, που είχε τεθεί από το Διάβολο να εξουσιάζει επάνω στο βασίλειο της Περσίας.

Υπάρχουν πρίγκιπες δαίμονες επάνω σε κάθε χώρα, επάνω σε κάθε πόλη και σε κάθε χωριό. Κατώτεροι αξιωματικοί του Διαβόλου υπάρχουν σε διάφορους τομείς της κοινωνίας, όπως σχολεία, δημόσιες υπηρεσίες, εκκλησίες, ιδρύματα, κλπ. Παντού ο Διάβολος, σαν ένα τεράστιο «χταπόδι», έχει απλώσει τα πλοκάμια του μέσα σε σημεία που μπορεί να επηρεάσει τις αποφάσεις των ανθρώπων και να επιβάλει τις δικές του θέσεις.

Οι δαιμονικές δυνάμεις έχουν καλή οργάνωση, είναι ισχυρά στρατεύματα του σκότους που ενεργούν μεθοδικά και οργανωμένα για να οδηγήσουν τον άνθρωπο στην αιώνια απώλεια. Για τους αγγέλους του σκότους αναφερθήκαμε, όταν εξετάζαμε τα εδάφια 8-10.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για το πώς ενεργεί ο Διάβολος και οι πονηρές δυνάμεις του, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να διαβάσει το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο: **«ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΔΑΙΜΟΝΙΚΑ ΠΝΕΥΜΑΤΑ»** (κωδικός 17-18).

(γ) ΖΩΪΚΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ: Είναι θαυμαστή η τάξη και η αρμονία που υπάρχει σε όλο το ζωικό βασίλειο. Στον κόσμο των ζώων, των πτηνών και των εντόμων η υποταγή που έχουν τα είδη μεταξύ τους χαρακτηρίζεται από την τέλεια σοφία του δημιουργού. **Οι αγέλες των κοπαδιών** (λιοντάρια, σκύλοι, λύκοι, πρόβατα, κλπ) έχουν τον αρχηγό τους, αυτόν ακολουθούν και σ' αυτόν υποτάσσονται. Για παρά-

δειγμα το κριάρι είναι που οδηγεί όλα τα άλλα πρόβατα. Μέσα στον κόσμο των **μελισσών** βλέπουμε την τέλεια οργάνωσή τους, από την βασίλισσα, μέχρι τις μέλισσες κηφήνες. Όπως το ίδιο συμβαίνει και με τα **μερμήγκια** που είναι εκπληκτική η οργάνωσή τους. Όλα μέσα στο ζωικό βασίλειο τα χαρακτηρίζει η τάξη, γιατί ο Θεός που τα δημιούργησε είναι «Θεός τάξης».

Μέσα σε ολόκληρο το ζωικό βασίλειο βλέπουμε ότι υπάρχουν **τύποι** και **συμβολισμοί** πνευματικών καταστάσεων: Το αρνί και το λιοντάρι συμβολίζουν τον Ιησού, το φίδι το Διάβολο, τα ψάρια τους πιστούς, τα πετεινά του ουρανού τα δαιμόνια, κλπ. Για το θέμα αυτό ο ενδιαφερόμενος μπορεί να διαβάσει το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο «**ΖωοΦΙΛΙΑ & ΖωοΛΑΤΡΕΙΑ**» (κωδικός 39).

Εδάφιο 11-12 «Πλην ούτε ο ανήρ χωρίς της γυναικός ούτε η γυνή χωρίς του ανδρός υπάρχει **εν Κυρίω**. Διότι καθώς η γυνή είναι ΕΚ του ανδρός, ούτω και ο ανήρ είναι ΔΙΑ της γυναικός, τα πάντα δε εκ του Θεού».

Στα παραπάνω εδάφια με περίτρανο τρόπο η Αγία Γραφή, διακηρύττει την ισότητα ανδρών και γυναικών και αυτό για να μην υποτιμηθεί ο ρόλος, η αξία και η προσφορά της γυναίκας μέσα στο σώμα του Κυρίου Ιησού Χριστού. Ο Παύλος με πολύ σαφή τρόπο γράφει ότι «*εν Κυρίω δεν μπορεί να υπάρχει ο άνδρας χωρίς τη γυναίκα, ούτε η γυναίκα χωρίς τον άνδρα*» και το εξηγεί αυτό λέγοντας «*καθώς η γυναίκα ελήφθη από τον άνδρα* (εννοεί την πλευρά του Αδάμ), *έτσι και ο άνδρας προήλθε δια της γυναικός* (εννοεί ότι η γυναίκα γεννά τον άνδρα)». Άρα λοιπόν κανείς από τους δύο δεν μπορεί να καυχηθεί ότι είναι ανώτερος του άλλου, γιατί ο ρόλος τους είναι ίσος σε αξία.

Για την τάξη όμως ο Θεός εδώ στη Γη όρισε σαν εξουσία πάνω από τη γυναίκα τον άνδρα και πάνω από το σώμα της τοπικής εκκλησίας όρισε αποστόλους, προφήτες, ευαγγελιστές, ποιμένες και διδασκάλους, οι οποίοι για να μη χαλάει ο τύπος πρέπει να είναι **χρισμένοι άνδρες** από το άγιο Πνεύμα του Θεού.

Για τον Κύριο είμαστε «ΕΙΣ» (ένας), είμαστε «ένα σώμα» χωρίς καμιά διάκριση. Για τον Κύριο δεν είναι, ούτε Ιουδαίος και Έλληνας, ούτε δούλος και ελεύθερος, ούτε άνδρας και γυναίκα (βλ. Α' Κορινθίους 1Β/12:8-13, Γαλάτας 3/26-28). Ο Θεός μέσα στα σχέδια Του «προ καταβολής κόσμου» έχει δημιουργήσει τον άνθρωπο, ώστε ο άνδρας να

έχει ανάγκη τη γυναίκα και αντίστροφα και ο ένας να ανήκει στον άλλον. Τους διαχωρισμούς τους κάνουν οι άνθρωποι στη Γη για πολλούς λόγους.

Στον ουρανό όμως δεν θα υπάρχουν διαχωρισμοί, ούτε φύλα (άνδρας ή γυναίκα), γιατί όλοι μας σαν πνεύματα θα είμαστε ουδέτεροι, ενώ εδώ στη Γη εκφραζόμαστε, ανάλογα σε τι σώμα βρισκόμαστε, αρσενικό ή θηλυκό.

Εδάφιο 13-15

«13. Κρίνατε σεις καθ' εαυτούς· είναι **πρέπον γυνή να προσεύχεται εις τον Θεόν ασκεπής**; (αρχ. «*ακατακάλυπτον*») 14. **Η ουδέ αυτή Η ΦΥΣΙΣ ΔΕΝ ΣΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΙ**, ότι ανήρ μεν εάν έχη κόμην είναι εις αυτόν ατιμία, 15. **γυνή δε εάν έχη κόμην, είναι δόξα εις αυτήν; ΔΙΟΤΙ η κόμη εδόθη εις αυτήν αντί καλύμματος** (αρχ. «*περιβολαίου*»)....».

(α) Εδώ ο Παύλος δεν αρκείται να διδάσκει τους πιστούς, αλλά τους προκαλεί να εκφράσουν και τη δική τους προσωπική άποψη και κρίση για το πρόβλημα που είχε δημιουργηθεί στην εκκλησία της Κορίνθου, σχετικά με την εμφάνιση της γυναίκας, τόσο στην ώρα της προσευχής, όσο και γενικότερα στην κοινωνία.

Με απλά λόγια ο Παύλος τους λέγει: «**Σας διδάξα** ποια είναι η πνευματική εξουσία που υπάρχει στο τρίπτυχο ΑΝΔΡΑΣ - ΧΡΙΣΤΟΣ - ΘΕΟΣ, **σας εξήγησα** γιατί πρέπει η γυναίκα να κατακαλύπτεται όταν προσεύχεται ή προφητεύει, ενώ ο άνδρας αντίθετα πρέπει να είναι ασκεπής, **σας έδειξα** γιατί ο άνδρας και η γυναίκα ενώπιον του Θεού είναι ίσοι, **σας παρουσίασα** τι σημαίνει υποταγή στην ανώτερη πνευματική μας εξουσία και γιατί να υποτασσόμαστε, **σας είπα να είστε προσεκτικοί** ώστε η εμφάνισή σας και η ενδυμασία σας να είναι μέσα στα ηθικά και κόσμια πλαίσια, ώστε να μη δημιουργείται σκάνδαλο, **ΤΩΡΑ ΣΑΣ ΚΑΝΩ ΕΓΩ ΕΝΑ ΠΡΩΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Είναι πρέπον η γυναίκα να προσεύχεται ακατακάλυπτη στο Θεό;**».

Η απάντηση είναι πλέον αυτονόητη «**όχι**», γιατί η γυναίκα που προσευχόταν στην εκκλησία, χωρίς το κατακάλυμμα (περιβόλαιο) και με το κεφάλι της ακάλυπτο, έδειχνε ανυπακοή και ανταρσία ενάντια στην πνευματική της εξουσία και ταυτιζόταν με τις γυναίκες του κόσμου που δεν ακολουθούσαν τον Κύριο Ιησού. Εφόσον το κατακάλυμμα (και όχι το μαντήλι που εφαρμόζεται σήμερα) ήταν την εποχή

εκείνη σύμβολο υποταγής και κόσμια ενδυμασία, ήταν χαρά και ευλογία για την κάθε άγια γυναίκα να το φορεί, γιατί με τη σεμνή ενδυμασία της έδειχνε αυτό που ζούσε και πίστευε.

(β) Σήμερα, εάν μερικοί επιβάλλουν στη γυναίκα να φορεί **μαντήλι** όταν προσεύχεται, το κάνουν, όχι γιατί αυτό το διδάσκει ο Λόγος του Θεού, αλλά μη έχοντας επίγνωση και αποκάλυψη της αλήθειας **υποκατέστησαν το κατακάλυμμα (επανωφόρι) της εποχής εκείνης με ένα μικρό κομμάτι ύφασμα**. Πουθενά στην Καινή Διαθήκη δεν αναφέρεται ότι η γυναίκα της πρώτης αποστολικής εκκλησίας έπρεπε να φορεί μαντήλι για να προσεύχεται. Ο Παύλος γνώριζε ότι αυτό ήταν ένα έθιμο, ηθικό και κόσμιο για την εποχή του, το οποίο σαν ανθρώπινο και όχι από το Θεό, με την πάροδο των χρόνων θα άλλαζε.

Για το λόγο αυτό ο Παύλος απευθύνει και ένα δεύτερο ερώτημα στους αγίους της εκκλησίας της Κορίνθου: *«Μετά από αυτά που σας εξήγησα, ούτε αυτή η φύση σας διδάσκει ΤΙ ο Θεός έχει θέσει; Δεν σας διδάσκει ότι είναι ατιμία στον άνδρα να έχει κόμη, ενώ το αντίθετο για τη γυναίκα η κόμη είναι δόξα σ' αυτήν;»* Εδώ ας προσέξουμε, ο Παύλος δεν λέγει ότι "αυτό είναι το θέλημα του Θεού", αλλά λέγει "η φύση δεν σας διδάσκει;" Ο Παύλος λέγει κάτι που είναι φυσικό, ότι είναι αμαρτία στον άνδρα να έχει κόμη και μάλιστα χρησιμοποιεί τη λέξη «ατιμία», κάτι δηλαδή που δεν τιμά την πνευματική του εξουσία τον Χριστό, αλλά ούτε και τον ίδιο, γιατί δεν Τον αντιπροσωπεύει πλέον. Αυτός είναι και ο λόγος που ο άνδρας όταν καλύπτει την κεφαλή του στην ώρα της προσευχής, την καταισχύνει (εδ.4).

Για τη γυναίκα αυτό που ο ίδιος ο Θεός έθεσε, είναι να έχει κόμη και αυτό είναι δόξα γι' αυτήν. Γι' αυτό και ο Παύλος δεν σταματά στη 2^η ερώτησή του, αλλά συνεχίζει και δίνει απάντηση σε μια μεγάλη αλήθεια, ότι «η κόμη δόθηκε στη γυναίκα αντί περιβόλαιου» (εδ.15). Με απλά λόγια, **η γυναίκα το ότι έχει μακριά μαλλιά, αυτό είναι το φυσικό περιβόλαιο που ο Θεός της έχει προμηθεύσει**. Αντί λοιπόν να φορεί, όπου και αν βρίσκεται, το ανθρώπινο αυτό περιβόλαιο, ο Κύριος της έδωσε την κόμη, τα μακριά μαλλιά και αυτό ισχύει για όλες τις εποχές, γιατί είναι ο νόμος του Θεού «απ' αρχής».

(γ) Στην εποχή που ζούμε το «κατακάλυμμα», όχι μόνο δεν υπάρχει πλέον σαν σύμβολο υποταγής, αλλά είναι κάτι το ξένο και ίσως για

μερικούς να είναι και παράξενο. Για παράδειγμα, εάν ένας άνθρωπος, που δεν γνωρίζει το Λόγο του Θεού, έρθει μέσα στην εκκλησία την ώρα της προσευχής και **δει όλες τις γυναίκες να προσεύχονται με ένα μαντήλι στο κεφάλι**, θα του δημιουργηθούν απορίες και ερωτηματικά και ίσως να νομίσει προς στιγμήν ότι ξαφνικά βρέθηκε σε κάποια μουσουλμανική χώρα!!

Η Βίβλος δεν διδάσκει ότι η γυναίκα πρέπει να φορεί ένα κομμάτι πανί στο κεφάλι για να προσεύχεται, ώστε να φαίνεται κόσμια και ηθική και εφόσον σήμερα δεν υπάρχει το έθιμο του κατακαλύμματος, ισχύει για τη γυναίκα το «φυσικό της κάλυμμα» που είναι η κόμη της. Αυτός είναι ο φυσικός νόμος που έθεσε ο ίδιος ο Θεός για να ξεχωρίζει ο άνδρας από τη γυναίκα και που είναι **ο μεν άνδρας να έχει κοντά μαλλιά**, γιατί η εξουσία του είναι ο Χριστός, **η δεν γυναίκα να έχει μακριά μαλλιά**, γιατί αυτό είναι σύμβολο της υποταγής της στην πνευματική της εξουσία που είναι ο άνδρας της και αυτό ισχύει για όλες τις εποχές και είναι αυτό που ο Θεός έθεσε «απ' αρχής» μέσα στον κήπο της Εδέμ. Εάν στην εποχή μας δούμε μια γυναίκα με κουρεμένα τα μαλλιά της ή να τα έχει πολύ κοντά (αγορίστικα, όπως λέγεται), συνήθως την κατατάσσουμε στα άτομα που έχουν επαναστατικές ιδέες, που είναι περιθωριακοί ή που γενικά πηγαίνουν ενάντια σε κάθε μορφή νόμιμης εξουσίας.

(δ) Συμπερασματικά, υπάρχουν 2 απόψεις για το τι είναι το «περιβόλαιο» και η μία έρχεται σε αντίθεση με την άλλη: Η **1η** άποψη, η **Βιβλική**, λέγει ότι είναι τα μακριά μαλλιά της γυναίκας, το οποίο είναι το «φυσικό κάλυμμα», που ο Θεός της προμήθευσε απ' αρχής, άρα δεν χρειάζεται κανένα άλλο πρόσθετο ανθρώπινο κάλυμμα. Η **2η** άποψη, η **θεολογική** (η ανθρώπινη), λέγει ότι είναι το «υφασμάτινο κάλυμμα», που καλύπτει τα μακριά μαλλιά της γυναίκας, αντικαθιστώντας έτσι το φυσικό κάλυμμα, άρα επιβάλλεται να υπάρχει αυτό το κάλυμμα. Η Βίβλος ρητά γράφει *«ότι η κόμη αντί περιβόλαιου δέδοται αυτή»* (αρχαίο κείμενο) και θα εξηγήσουμε μία προς μία τις λέξεις αυτές, σύμφωνα με τη γραμματική της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας.

Υπάρχει και μία **3η** άποψη, η οποία υποστηρίζεται από μια μεγάλη χριστιανική κίνηση στη χώρα μας, για την οποία θα αναφερθούμε **λεπτομερώς** στη συνέχεια της μελέτης μας, η οποία συνενώνει τις

δύο παραπάνω απόψεις (Βιβλική και θεολογική), τις ταυτίζει και θεωρεί ότι και οι δύο είναι απαραίτητες, δίνοντας την ερμηνεία **«κάλυμμα επάνω στο κάλυμμα»**, δηλαδή το ανθρώπινο κάλυμμα (το μαντήλι) επάνω στο φυσικό κάλυμμα (τα μαλλιά), καθόσον το φυσικό κάλυμμα (τα μαλλιά) δόθηκε από το Θεό για τις ώρες της καθημερινότητας και το ανθρωπινό κάλυμμα (το μαντήλι) είναι για τις ώρες της προσευχής και της λατρείας. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την 3η άποψη, αυτός είναι ο νόμος του Θεού, που πρέπει η πιστή γυναίκα να εφαρμόζει.

- Η λέξη **«κόμη»** προέρχεται από το ρήμα «κομάω-ώ» (ιων. κομέω) και σημαίνει «αφίνω την κόμη να γίνη μακρά, τρέφω μακράν κόμη», ή «φροντίζω, περιποιούμαι τα μαλλιά»
- Η λέξη **«αντί»** είναι πρόθεση συντασσόμενη μετά γενικής και έχει πολλές έννοιες, όπως απέναντι, αντίκρυ, ανταπόδοση, αντικατάσταση, κλπ. Εδώ έχει καθαρά την έννοια της αντικατάστασης και ο Παύλος αναφέρεται σε κάτι που αντικαταστάθηκε, που εδώ είναι το περιβόλαιο και το οποίο **αντικαταστάθηκε** από την κόμη, τα μακριά μαλλιά της γυναίκας.

Το **«αντί»** με την έννοια της **«αντικατάστασης»** αναφέρεται σε πολλές περιπτώσεις μέσα στην Καινή Διαθήκη, όπως: Ιωάννης Α/1:16, Λουκάς ΙΑ/11:11, Ιάκωβος Δ/4:15, Ματθαίος Ε/5:38, Ρωμαίους ΙΒ/12:17, Εφεσίους Ε/5:31, Εβραίους ΙΒ/12:16, κλπ, άρα και Α' Κορινθίους ΙΑ/11:15 (διαβάστε όλα τα εδάφια το **αρχαίο** κείμενο).

- Η λέξη **«περιβόλαιο»** σημαίνει «το βαλλόμενο γύρω από κάποιον», ή «αυτό που τίθεται γύρω από κάποιον ή σε κάτι», ή «περικάλυμμα, περιβλημα, ένδυμα».
- Η λέξη **«δέδοται»** είναι σε τετελεσμένο χρόνο, που σημαίνει ότι χρονικά, όχι μόνο «έχει δοθεί», αλλά συνεχίζει να είναι «δοσμένο» και αυτό είναι από το Θεό «απ' αρχής» για όλες τις εποχές.

Η κόμη στη γυναίκα δόθηκε για φυσικό περιβόλαιο και η σωστή ερμηνεία της λέξης «περιβόλαιο» δεν αναφέρεται μόνο από τον Παύλο στο ΙΑ' κεφάλαιο της Α' Κορινθίους, αλλά και σε πολλά άλλα μέρη της Αγίας Γραφής, τα οποία θα αναφέρουμε και στο αρχαίο κείμενο, καθόσον στο κείμενο του Ν.Βάμβα έχουν μεταφραστεί λάθος:

- **ΕΒΡΑΙΟΥΣ Α/1:12** (περιένδυμα/κείμεν.ΝΒ - περιβόλαιον/κείμεν.Ο')

Βάμβας: «...Και ως περιένδυμα θέλεις τυλίξει αυτούς, και θέλουνσιν αλλαχθή· Συ όμως είσαι ο αυτός, και τα έτη σου δεν θέλουνσιν εκλείψει».

Κείμενο Ο': «...Και ωσει περιβόλαιον ελίξεις αυτούς, και αλλαγήσονται».

- **ΙΕΖΕΚΙΗΛ ΙΣ'/16:13** (ιμάτια/κείμεν.ΝΒ - περιβόλαια/κείμεν.Ο')

Βάμβας: «Και εστολίσθης με χρυσίον και αργύριον, και τα ιμάτιά σου ήσαν βύσσινα και μεταξωτά και κεντητά· σεμίδαλιν και μέλι και έλαιον έτρωγες· και έγεινες ώραία σφόδρα και ευημέρησας μέχρι βασιλείας».

Κείμενο Ο': «...Και εκοσμήθης χρυσίω και αργυρίω και τα περιβόλαια σου βύσσινα και τριχαπτά και ποικίλα σεμίδαλιν και έλαιον και μέλι έφαγες και εγένου καλή σφόδρα»

- **ΙΕΖΕΚΙΗΛ ΚΖ'/27:7** (επισκήνωμα/κείμεν.ΝΒ - περιβόλαια/κείμεν.Ο')

Βάμβας: «Λεπτόν λινόν εξ Αιγύπτου κεντητόν εξήπλωνες εις σεαυτήν διά πανία· κυανούν και πορφυρούν εκ των νήσων Ελειςά ήτο το επισκήνωμά σου».

Κείμενο Ο': «Βύσσος μετά ποικιλίας εξ Αιγύπτου εγένετο σοι στρωμνή του περιθείναι σοι δόξαν και περιβάλιν σε νάκινθον και πορφύραν εκ των νήσων Ελισταί και εγένετο περιβόλαια σου»

Το συμπέρασμα είναι πλέον αυτονόητο και έρχεται σαν μια φυσιολογική ροή των γεγονότων. Εφόσον η κόμη στη γυναίκα δόθηκε από το Θεό «αντί» περιβολαίου, σε αντικατάσταση δηλαδή της ανθρωπίνου ενδύματος, άρα και οι γυναίκες μπορούν να προσεύχονται και να προφητεύουν χωρίς να έχουν στο κεφάλι τους κάποιο μαντήλι ή κάποιο άλλο είδους καλύμματος, αφού έχουν το φυσικό κάλυμμα που τους προμήθευσε απ' αρχής ο Θεός.

❖ Κλείνοντας το θέμα, θα ήθελα να αναφερθούμε **πως ξεκινά και πως τελειώνει** το όλο θέμα ο Παύλος. Ποια είναι η προτροπή που τους δίνει στην αρχή (εδ.1-2) και ποιο είναι το συμπέρασμα στο τέλος (εδ.16). Πρόκειται για 2 σημεία που ολοκληρώνουν το όλο θέμα και δεν αφήνουν κενά και ερωτηματικά στον αναγνώστη.

- (1) **«Μιμηταί μου γίνεσθε, καθώς και εγώ του Χριστού. Σας επαινώ δε, αδελφοί, ότι εις πάντα με ενθυμείσθε, και κρατείτε (αρχ. «κατέχετε») τας παραδόσεις, καθώς παρέδωκα εις εσάς»** (Α' Κορινθίους ΙΑ/11:1-2).

Ο Παύλος εδώ δύο πράγματα κάνει: **(α) Προτρέπει** τους πιστούς της εκκλησίας της Κορίνθου να γίνουν μιμητές του, να τον μιμηθούν στη ζωή της πράξης, στην πίστη, στην υπακοή και στην αγάπη, να τον μιμηθούν όπως και ο ίδιος μιμείται το Χριστό. **(β) Επαινεί** τους αδελφούς γιατί τον θυμούνται και κρατούν όλες τις παραδόσεις που αυτός τους παρέδωσε. Εδώ το διευκρινίζει ο Παύλος, ότι δεν κρατούν τις «ανθρώπινες παραδόσεις», αλλά τις «γραπτές παραδόσεις», που ο ίδιος τους έδωσε «...καθώς παρέδωκα εις εσάς».

Το αρχαίο κείμενο δεν γράφει «**κρατείτε**» τις παραδόσεις, αλλά «**κατέχετε**» τις παραδόσεις, που σημαίνει ότι έχουν γίνει κτήμα τους αυτά που ο Παύλος τους διδάξε, έχουν εννοήσει το Λόγο του Θεού και έχουν σταθερό θεμέλιο πίστης. Τους επαινεί ότι είναι υπάκουοι και «κατέχουν» αυτό που ο Θεός έθεσε απ' αρχής και αυτό είναι η πνευματική εξουσία και η θέση ευθύνης που υπάρχει μέσα στο σώμα στο σώμα του Χριστού και η εξουσία που ο Θεός έθεσε στηρίζεται στο τρίπτυχο (από κάτω προς τα πάνω) **άνδρας - Χριστός - Θεός**.

Αυτό τους εξηγεί ο Παύλος στο αμέσως επόμενο 3 εδάφιο, το οποίο ήδη αναλύσαμε με λεπτομέρειες, ότι ο ΑΝΔΡΑΣ είναι κεφαλή της γυναίκας, ο ΧΡΙΣΤΟΣ είναι κεφαλή του άνδρα και ο ΘΕΟΣ είναι κεφαλή του Χριστού (ως άνθρωπου).

(2) «Εάν τις όμως φαίνεται ότι είναι φιλόνηκος, “ημείς” τοιαύτην συνήθειαν δεν έχουμε, ουδέ “αι εκκλησίαι του Θεού”» (Α' Κορινθίους ΙΑ/11:16).

Τελειώνοντας ο Παύλος την εξήγηση στα εδάφια 3-15 και επειδή είχαν δημιουργηθεί μεταξύ τους φιλονικίες, τους προτρέπει για να κρατήσουν το σύνδεσμο της αγάπης και να φανερώνεται αυτή η αγάπη στη ζωή τους, να μην είναι κανένας φιλόνηκος, γιατί αυτό δεν αρμόζει στις εκκλησίες του Θεού. Εδώ θα λέγαμε ότι ο Παύλος βάζει ένα «τέλος» στις υπάρχουσες αντιλογίες και φιλονικίες μεταξύ των πιστών ότι, τόσον οι απόστολοι («ημείς»), όσο και όλο το σώμα του Χριστού («αι εκκλησίαι του Θεού»), δεν έχουν καμιά συνήθεια να φιλονικούν, γιατί γνωρίζουν πολύ καλά ποιο είναι το σεμνό και ποιο είναι το κόσμιο και σε αυτό συμμορφώνονται.

Και εμείς σήμερα γνωρίζουμε και συμμορφωνόμαστε σε αυτό που μας διδάσκει ο Κύριος, δια μέσου του δούλου του Παύλου. **Γνω-**

ρίζουμε ότι ο Θεός δεν έθεσε κανένα νόμο για κατακάλυμμα ή για περιβόλαιο ή για κάποια άλλη ενδυμασία (πέπλο, κλπ) και ΕΦΟΣΟΝ η κόμη δόθηκε από το Θεό αντί περιβολαίου, ή αντί άλλου καλύμματος για τη γυναίκα και **ΕΦΟΣΟΝ** σήμερα δεν έχουμε τα ίδια έθιμα με την εποχή του Παύλου, πηγαίνουμε ενάντια στο Λόγο του Θεού, όταν βάζουμε δεσμά στο λαό Του, δεσμά που πολλές φορές για τους πιστούς είναι δυσβάσταχτα, δεν μπορούν να τα υποφέρουν και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να αποκάμουν πνευματικά.

8. ΚΟΡΙΝΘΟΣ, Η ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΑΠΟΛΑΥΣΕΩΝ

(1) Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟ: Εφόσον ο Παύλος απευθύνει την επιστολή του στους πιστούς της εκκλησίας της Κορίνθου είναι απαραίτητο να αναφέρουμε τι επικρατούσε την εποχή εκείνη στην Κόρινθο, ποια ήταν η κοινωνική ζωή της πόλης και ποια ήταν τα ήθη και τα έθιμά τους.

Η Κόρινθος ήταν μία πόλη που φημιζόταν για την αμαρτία της, μέχρι την κατάληψή της από τους Ρωμαίους το έτος **146 μ.Χ.** ήταν η **πρωτεύουσα της ακολασίας και της "ιερής πορνείας"**, γιατί την εποχή εκείνη οι γυναίκες που υπηρετούσαν στους ναούς ήταν ταυτόχρονα και πόρνες και ιέρειες, οι 2 αυτές δραστηριότητες ταυτιζόνταν και δεν μπορούσαν να ξεχωριστούν. Στην Ακροκόρινθο υπήρχε ο ναός της **Αφροδίτης**, όπου πρωτοστατούσε στην έκλυτη ζωή της πόλης, καθόσον οι ειδωλολάτρες Κορίνθιοι για να ευχαριστήσουν τη θεά του έρωτα έκαναν τάματα να προσφέρουν γυναίκες (ιερές πόρνες) για να υπηρετήσουν και την ίδια και τους προσκυνητές της. Αν και αυτή η συνήθεια των **ζωντανών ταμάτων** είναι χαρακτηριστικό μόνο μερικών πόλεων της αρχαίας Ελλάδας, παρ' όλα αυτά σαν καθιερωμένη πρακτική της λατρείας δεν ανήκε στον Ελληνικό πολιτισμό.

Την Κόρινθο την περίοδο εκείνη, μόνο οι πλούσιοι μπορούσαν να την επισκεφτούν και να απολαύσουν την πολυτελή και έκλυτη ζωή που πρόσφερε αφειδώς. Ο γεωγράφος και ιστορικός **Στράβων** (64 π.Χ - 24 μ.Χ) γράφει «**Ου παντός πλειν εις Κόρινθον**» μια φράση πολύ αποκαλυπτική, δεν μπορούσε δηλαδή ο οποιοσδήποτε να πλεύσει στην Κόρινθο. Ο Στράβων αναφέρει ότι ο ναός της Κορίνθιας Αφροδίτης φιλοξένησε περισσότερες από χίλιες ιερές πόρνες, οι οποίες ήταν **σκλάβες**, αφιερωμένες στη λατρεία της θεάς.

Σύμφωνα με το λεξικό του καθηγητή Μπαμπινιώτη η λέξη **πόρνη**, προέρχεται από το Λατινικό **por-na**, που στα Ελληνικά είναι το ρήμα "**πέρνημι**", το οποίο σημαίνει "**πουλώ**". Η αρχική σημασία της λέξης είναι *«αυτή που έχει πουληθεί ως σκλάβο»*. Η σημερινή έννοια της πόρνης (ή ιερόδουλης) είναι *«η γυναίκα που προσφέρει έναντι αμοιβής το σώμα της»* (Λεξικό Γ.Μπαμπινιώτη, σελίδα 1470, έκδοση 1998). Οι σκλάβες αυτές ήταν ζωντανά τάματα στην υπηρεσία της θεάς.

Μία από τις πιο φημισμένες ιερόδουλες της αρχαιότητας ήταν η **Λαΐδα** (425 μ.Χ. περίπου), η οποία από πολύ μικρή οδηγείται από τη Σικελία σαν σκλάβο και αφιερώνεται στο ναό της Αφροδίτης στην Κόρινθο. Αργότερα η Λαΐδα γνώρισε τον γνωστό ζωγράφο της αρχαιότητας **Απελλή**, του οποίου έγινε το μοντέλο του (βλ. Βικιπαίδεια). Ο **Διογένης** είχε πει για τη Λαΐδα την περίφημη φράση *«Πεσούσης νυκτός, πάσα γυνή Λαΐς εστί»*, μια φράση που δείχνει τη μεγάλη χαλάρωση των ηθών που επικρατούσαν στην αρχαία Κόρινθο.

(2) Η ΑΜΑΡΤΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: Ο Παύλος, γνωρίζοντας τις παραπάνω συνθήκες που επικρατούσαν στην Κόρινθο, στέλνει 2 μεγάλες επιστολές στην εκεί εκκλησία, για να προειδοποιήσει τους πιστούς και να τους κάνει να είναι προσεχτικοί, ώστε να μην πέσουν στην αμαρτία. Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι ειδικά στην επιστολή Α' Κορινθίους αναφέρεται πολύ συχνά στο θέμα της πορνείας και ήταν ευνόητο να δίνει μεγάλη έμφαση στο θέμα αυτό, καθόσον ήταν η μάλιστα της πόλης, ήταν ο έκλυτος τρόπος ζωής για τους Κορίνθιους.

Ο Παύλος είχε δίκιο που ανησυχούσε για την εκκλησία, γιατί η αμαρτία της πορνείας είχε μπει και μέσα στην εκκλησία, όταν κάποιος πιστός είχε συνάψει σχέσεις με τη μητριά του, τη γυναίκα του πατέρα του. Ο Παύλος γεμάτος θεία οργή και θλίψη λέγει ότι τέτοια αμαρτία ούτε ανάμεσα στους εθνικούς δεν γίνεται: *«Γενικώς ακούεται ότι είναι μεταξύ σας πορνεία, και τοιαύτη πορνεία, η οποία ουδέ μεταξύ των εθνών ονομάζεται, ώστε να έχη τις την γυναίκα του πατρός αυτού. Και σεις είσθε πεφυσισμένοι, και δεν επενθήσατε μάλλον, διά να εκβληθή εκ μέσου υμών ο πράξας το έργον τούτο»* (Α' Κορινθίους Ε/5:1-2) .

Θα αναφερθούν στη συνέχεια μερικές χαρακτηριστικές περιπτώσεις που θίγει ο Παύλος για το θέμα αυτό, συμβουλευοντας τους αγίους της εκκλησίας της Κόρινθου να απέχουν από την αμαρτία. Δια-

βάστε προσεκτικά τα παρακάτω εδάφια, στα οποία δεν θα γίνει ανάλυση, λόγω περιοσμένου χώρου, άλλωστε το περιεχόμενό τους είναι πολύ κατανοητό για τον κάθε αναγνώστη:

- *«Σας έγραψα εν τη επιστολή να μη συναναστρέφησθε με πόρνους, και ουχί διόλου με τους πόρνους του κόσμου τούτου ή με τους πλεονέκτας ή άρπαγας ή ειδωλολάτρας· επειδή τότε πρέπει να εξέλθετε από τον κόσμον. Αλλά τώρα σας έγραψα να μη συναναστρέφησθε, εάν τις αδελφός ονομαζόμενος ήναι πόρνος ή πλεονέκτης ή ειδωλολάτρης ή λοιδορός ή μέθυσος ή άρπαξ· με τον τοιούτον μηδέ να συντρώγητε»* (Α' Κορινθίους Ε/5:9-11).
- *«Πάντα είναι εις την εξουσίαν μου, πλην πάντα δεν συμφέρουσι· πάντα είναι εις την εξουσίαν μου, αλλ' εγώ δεν θέλω εξουσιασθή υπ' ουδενός. Τα φαγητά είναι διά την κοιλίαν και η κοιλία διά τα φαγητά· πλην ο Θεός και ταύτην και ταύτα θέλει καταργήσει· το δε σώμα δεν είναι διά την πορνείαν, αλλά διά τον Κύριον, και ο Κύριος διά το σώμα»* (Α' Κορινθίους ς'/6:12-13).
- *«Δεν εξεύρετε ότι τα σώματά σας είναι μέλη του Χριστού; να λάβω λοιπόν τα μέλη του Χριστού και να κάμω αυτά μέλη πόρνης; Μη γένοιτο. Η δεν εξεύρετε ότι ο προσκολλώμενος με την πόρνην είναι εν σώμα; διότι θέλουσιν είσθαι, λέγει, οι δύο εις σάρκα μίαν· όστις όμως προσκολλάται με τον Κύριον είναι εν πνεύμα»* (Α' Κορινθίους ς'/6:15-17).
- *«Περί δε των όσων μοι εγράψατε, καλόν είναι εις τον άνθρωπον να μη εγγίση εις γυναίκα· διά τας πορνείας όμως ας έχη έκαστος την εαυτού γυναίκα, και έκαστη ας έχη τον εαυτής άνδρα»* (Α' Κορινθίους Ζ/7:1-2).
- *«Μηδέ ας πορνεύωμεν, καθώς τινές αυτών επόρνευσαν και έπεσον εν μιά ημέρα εικοσιτρείς χιλιάδες»* (Α' Κορινθίους Ι'/10:8).

(3) Η ΞΥΡΙΣΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ: Μεταξύ των 2 κυρίαρχων τάσεων ή ομάδων που επικρατούσαν την περίοδο εκείνη, των χριστιανών και των ειδωλολατρών, υπήρχε μεγάλο χάσμα νοοτροπίας και συμπεριφοράς και δεν μπορούσαν να ταυτιστούν και να συμβαδίσουν. **Οι χριστιανοί** διακήρυτταν αγνότητα και καθαρότητα ζωής, αποχή από την έκλυτη ζωή και αποχή από τη θρησκευτική ζωή της πόλης με τις

πολλές παγανιστικές λατρείες και τελετές. Αντίθετα, **οι ειδωλολάτρες** της Κορίνθου, ελεύθεροι, δούλοι, απελεύθεροι, κλπ. (χιλιάδες στον αριθμό), ήσαν μαζικά μυημένοι στις οργιαστικές παγανιστικές τελετές και δεν μπορούσαν να φανταστούν τους εαυτούς τους να ζουν χωρίς αυτά, ήταν γι' αυτούς τρόπος ζωής.

Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα, ο Παύλος δίνει συμβουλές και οδηγίες πως να σταθούν οι πιστοί Κορίνθιοι και πως να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της αμαρτίας. Μέσα σ' αυτό το κλίμα είναι και οι προτροπές του Παύλου για το πως πρέπει να συμπεριφέρονται οι γυναίκες, τόσο μέσα στην εκκλησία, όσο και έξω από την εκκλησία, όταν ασχολούνται με την καθημερινότητα.

Για το λόγο αυτό, ερχόμαστε τώρα στο επίμαχο σημείο, όπου ο Παύλος παρομοιάζει μια πιστή γυναίκα που δεν καλύπτεται κατά την ώρα της προσευχής με μια γυναίκα του κόσμου, που έχει ξυρισμένο το κεφάλι της. Λέγει ο Παύλος: «**Πάσα δε γυνή προσευχομένη ή προφητεύουσα με την κεφαλήν ασκεπή καταισχύνει την κεφαλήν εαυτής· διότι ένα και το αυτό είναι με την ΕΞΥΡΙΣΜΕΝΗΝ. Επειδή αν δεν καλύπτεται η γυνή, ας κουρεύση και τα μαλλία αυτής· αλλ' εάν ήναι αισχρόν εις γυναίκα ΝΑ ΚΟΥΡΕΥΗ τα μαλλία αυτής ή ΝΑ ΞΥΡΙΖΕΤΑΙ, ας καλύπτεται**» (Α' Κορινθίους ΙΑ11:5-6). Γιατί ο Παύλος κάνει αυτήν την παρομοίωση με την ξυρισμένη γυναίκα; Θα μπορούσε να πει απλά, μόνο "να κουρεύει τα μαλλιά της;" Κούρεμα και ξύρισμα, δεν είναι το ίδιο; Ποιες γυναίκες στην Κόρινθο είχαν κουρεμένα ή ξυρισμένα τα μαλλιά τους;

Το ΚΟΥΡΕΜΑ είναι, όταν η γυναίκα κόβει πολύ κοντά τα μαλλιά της, σε αντρική μορφή και αυτό δεν ήταν η κόσμια και ευπρεπής εμφάνιση της γυναίκας της εποχής εκείνης. **Το ΞΥΡΙΣΜΑ** της κεφαλής (δηλαδή χωρίς καθόλου μαλλιά) ήταν το διακριτικό σημείο ότι μια γυναίκα ήταν πόρνη. Θα ρωτήσει κάποιος εύλογα: «Ο Παύλος λέγει οι γυναίκες να καλύπτονται στην προσευχή, για να μην μοιάζουν με πόρνες! Καλώς, μετά όμως, όταν φεύγουν από την εκκλησία και δεν καλύπτονται, τότε δεν έχουν τα χαρακτηριστικά μιας πόρνης;» Η απάντηση είναι απλή και αυτονόητη, δεν λέγει και δεν προτρέπει ο Παύλος τις γυναίκες να βγάζουν το κάλυμμα εκτός εκκλησίας, γιατί απλούστατα, αυτό ήταν το κατακάλυμμα για όλες τις ώρες της ημέρας, ήταν η κόσμια και ηθική ενδυμασία της εποχής εκείνης. Άρα αυτά που

γράφει ο Παύλος, τα γράφει για να προφυλάξει τις πιστές γυναίκες από την κατάκριση του κόσμου.

Άρα το ξύρισμα της κεφαλής των γυναικών **αφορούσε ειδικά τις γυναίκες της Κορίνθου** και πιθανόν όχι άλλων πόλεων, είτε Ελληνικών, είτε των άλλων κτήσεων της τότε Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Αυτό το συμπεραίνουμε από το καθαρό γεγονός ότι, **τόσον** σε όλες τις επιστολές του Παύλου (πλην της μοναδικής περίπτωσης του ΙΑ' κεφαλαίου της Α' Κορινθίους), **όσο** και στην υπόλοιπη Αγία Γραφή, πουθενά δεν αναφέρεται κάποιο θέμα ή γεγονός, που να έχει άμεση ή έμμεση σχέση με το ξύρισμα της κεφαλής της γυναίκας, είτε αυτή είναι ιερή πόρνη, είτε είναι σκλάβα, είτε είναι ελεύθερη, ή οποιαδήποτε άλλη θέση έχει μέσα στην αρχαία κοινωνία. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τους βασικούς ερμηνευτικούς κανόνες της Βίβλου, καθόσον μέσα στη Βίβλο δεν υπάρχει καμιά άλλη συμμαρτυρία, γιατί ο Λόγος του Θεού βεβαιώνεται «επί δύο ή τριών μαρτύρων» (βλ. Α' Τιμόθεου Ε/5:19, Εβραίους Ι'/10:28) .

(4) ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΗΜΕΡΑ: Σήμερα, σύμφωνα με τα επικρατούντα ήθη και έθιμα, εάν μια γυναίκα δεν έχει καθόλου μαλλιά, είτε γιατί τα έχει ξυρίσει, είτε γιατί τις έχουν πέσει τελείως από μία πολύ γνωστή ασθένεια, αυτό είναι αισχρό; Αυτό καθ' εαυτό, το γεγονός αυτό σήμερα δεν είναι καθόλου κατακριτέο. Είναι όμως κατακριτέος ο συμβολισμός του, όταν μία υγιής γυναίκα έχει πολύ κοντά μαλλιά (με αγορίστικη εμφάνιση), ή έχει ξυρίσει τα μαλλιά της, φανερώνει ότι κατέχεται πνεύμα επαναστατικότητας σε κάθε μορφής εξουσίας, γεγονός που την φέρνει σε αντίθεση με το σύνολο της κοινωνίας. Κάνοντας τον παραλληλισμό, ήταν αισχρό για μια ξυρισμένη γυναίκα της Κορίνθου της εποχής του Παύλου, αυτό που συμβόλιζε, δηλαδή την πορνεία και σαν πόρνη δεν δεχόταν καμιά εξουσία άνδρα επάνω στη ζωή της.

Το θέμα μας όμως είναι και η εμφάνιση **της σημερινής πιστής γυναίκας**, που συγκεκριμένη χριστιανική κίνηση επιβάλλει την ώρα της προσευχής να καλύπτεται με ένα μαντήλι, δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο την "υποταγή" της στην πνευματική της εξουσία που είναι ο άνδρας της, «**κεφαλή δε της γυναικός ο ανήρ**». Εδώ γεννιέται ένα εξαιρετικά ουσιαστικό ερώτημα: «Στη σημερινή εποχή, όλες οι γυναίκες που είναι καλυμμένες στην ώρα της προσευχής, είναι σίγουρα ταπει-

νές και υποταγμένες στους άνδρες τους; Μπορεί κάποιος να το ισχυριστεί αυτό, ως μια πνευματική πραγματικότητα;» Εάν το ισχυριστεί, θα είναι εκτός τόπου και χρόνου, όταν είναι γνωστό πλέον ότι η χριστιανή γυναίκα, όπως και η κοσμική, στις πλείστες των περιπτώσεων, διοικεί και κατευθύνει το σπίτι της, ή όπως έχει επικρατήσει η άποψη «έχει το πάνω χέρι», ή «κάνει τον άνδρα της ό,τι θέλει», ή «πες το στη γυναίκα του και θα γίνει». Αυτό έχει παγιωθεί τόσο πολύ στη σκέψη και τη συνείδηση του σημερινού ανθρώπου, που έχουν κυκλοφορήσει πολλά ανέκδοτα, σατυρικά σχόλια και μηνύματα, που φανερώνουν ποιο είναι το ήθος και η νοοτροπία της εποχής.

Ο Παύλος για να φέρει μία τάξη μέσα στην εκκλησία και μία ισορροπία με τα ισχύοντα ήθη της εποχής του, ώστε να μη δημιουργείται σκάνδαλο και προσβάλλεται το όνομα του Ιησού, προτρέπει οι γυναίκες να φορούν το κατακάλυμμα, το περιβόλαιο που θα τις ξεχωρίζει από τις γυναίκες της Κορίνθου που ζούσαν μια έκλυτη ζωή. **Αυτό ήταν κάτι που ίσχυε μόνο για την Κόρινθο και για την εποχή του Παύλου**, σημειωτέον ότι σε κανένα άλλο μέρος της Καινής Διαθήκης, δεν βλέπουμε ούτε τον Παύλο, ούτε τους λοιπούς μαθητές του Ιησού να διδάσκουν η γυναίκα να κατακαλύπτεται όταν προσεύχεται ή προφητεύει. Δεν υπάρχει άλλη συμμαρτυρία της Βίβλου ότι αυτό είναι το θέλημα του Θεού για τη γυναίκα.

Σήμερα πολλοί υπεύθυνοι εκκλησιών θεωρούν ότι το μαντήλι, ένα απλό κομμάτι ύφασμα (και όχι το κατακάλυμμα της εποχής του Παύλου), ότι είναι απαραίτητο "εξάρτημα" της λατρείας της γυναίκας και όχι μόνο αυτό, αλλά ξεφεύγουν και από το καθαρό ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού, διδάσκοντας ότι είναι και απαραίτητο εξάρτημα για τη σωτηρία ενός ανθρώπου, **αυτό είναι τραγικό!** Υπεύθυνος μεγάλης χριστιανικής κίνησης στη χώρα μας, για την οποία θα μιλήσουμε στα 2 αμέσως κεφάλαια, ο οποίος τώρα βρίσκεται στην παρουσία του Θεού, συνήθιζε να λέγει όταν τον ρωτούσαν για θέματα σωτηρίας «*πάρε ένα μαντηλάκι, γονάτισε και ο Θεός θα σε αγγίξει*» (υπάρχουν και σχετικά ηχητικά ντοκουμέντα για επιβεβαίωση). Αυτό σημαίνει ότι μία γυναίκα, εάν δεν φορέσει το εξάρτημά της, ο Κύριος δεν θα την σώσει, εξαρτάται δηλαδή η σωτηρία της από ένα κομμάτι πανί. Αυτό δεν είναι το ευαγγέλιο του Ιησού, αυτό είναι «*άλλο ευαγγέλιο*», όπως αναφέρει και ο απόστολος Παύλος (Γαλάτας Α/1:8-9).

Επειδή η πνευματικότητα μιας γυναίκας ή ενός άνδρα, δεν εξαρτάται ειδικά από την εξωτερική εμφάνισή, αμέσως παρακάτω θα αναφερθούμε πως το μαντήλι έγινε βασικό εξάρτημα λατρείας.

9. ΠΩΣ ΚΑΘΙΕΡΩΘΗΚΕ ΤΟ «ΜΑΝΤΗΛΙ» ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μετά από όσα αναφέραμε το εύλογο ερώτημα που τίθεται είναι: *«Εφόσον η Αγία Γραφή διδάσκει με σαφήνεια ότι η γυναίκα καλυπτόταν την ώρα της προσευχής με “κατακάλυμμα” ή με “περιβόλαιο”, ένα ένδυμα που την κάλυπτε ολόκληρη από πάνω μέχρι κάτω και αυτό ήταν μια σεμνή ενδυμασία της εποχής του Παύλου, ΠΩΣ σήμερα πολλές χριστιανικές ομάδες στην Ελλάδα έχουν επιβάλλει στην γυναίκα να φορεί “μαντήλι” κατά την ώρα της προσευχής; ΠΟΙΑ είναι γενικά η θέση των δογμάτων και των διαφόρων ομολογιών;»*

(1) Η Ορθόδοξη Ελληνική εκκλησία δεν υποχρεώνει τη γυναίκα να καλύπτεται όταν προσεύχεται και επί του θέματος δεν έχει κάποια επίσημη διδασκαλία. Σε προηγούμενες εποχές, οι γυναίκες κυρίως της επαρχίας, φορούσαν στο κεφάλι μαντήλι, αλλά αυτό το έκαναν σαν ένα μέρος της καθημερινής ενδυμασίας τους. Άλλωστε στα χωριά που ήταν ανεπτυγμένη η γεωργία, οι γυναίκες καλυπτόντουσαν με μαντήλια για τον ήλιο το καλοκαίρι, ή το χειμώνα για το κρύο. Επίσης όταν πενθούσαν και ιδιαίτερα οι χήρες φορούσαν πάντοτε ένα μαύρο μαντήλι. Οι πιο ηλικιωμένες γυναίκες φορούσαν μαντήλι ακόμα και μέσα στην εκκλησία, αλλά χωρίς αυτό, να τους το επιβάλλει κάποιος, ούτε και για να προσεύχονται, αφού στην Ορθόδοξη εκκλησία όλα τα ενεργεί ο ιερέας, ενώ το εκκλησίασμα κρατεί μια παθητική στάση. Σήμερα και στα χωριά ακόμα έχει αλλάξει η νοοτροπία και οι γυναίκες έχουν προσαρμοστεί στα νέα κοινωνικά δεδομένα, με αποτέλεσμα οι περιπτώσεις γυναικών που φορούν μαντήλι να είναι ελάχιστες. Στις πόλεις γυναίκες να φορούν μαντήλι είναι κάτι το σπάνιο, ενώ το αντίθετο, σε πολλές περιπτώσεις φορούν καπέλο.

Δεν λαμβάνουμε υπόψη την ενδυμασία των γυναικών που είναι μοναχές και που έχουν πάντα το κεφάλι τους καλυμμένο, είτε προσεύχονται, είτε όχι, καθόσον ο μοναχικός βίος (η μοναστηριακή ζωή) δεν καθιερώθηκε από τον Ιησού και τους μαθητές Του, αλλά είναι δημιούργημα μεταγενέστερης χρονικής περιόδου, από την περίοδο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και μετά.

(2) **Η Καθολική Εκκλησία** στην Ελλάδα, ως ετερόδοξη εκκλησία, στο θέμα του να καλύπτεται η γυναίκα με μαντήλι κατά την ώρα της προσευχής, έχει κατά βάση την ίδια θέση με την Ορθόδοξη εκκλησία. Ίσως να υπάρχουν κάποιες ιδιαιτερότητες, αλλά είναι περισσότερο για ενδυματολογικούς λόγους που έχουν σχέση με την επικράτηση διαφόρων εθίμων και όχι ότι «επιβάλλεται» για θρησκευτικούς λόγους.

(ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι πληροφορίες για την Καθολική εκκλησία, σχετικά με το θέμα που εξετάζουμε, είναι ελλιπείς, καθώς στο διαδίκτυο δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία. Σε επανέκδοση του βιβλίου, θα συμπεριληφθούν περισσότερες).

(3) **Η Ευαγγελική (Διαμαρτυρόμενη) εκκλησία**, επίσης δεν διδάσκει η γυναίκα να καλύπτεται με μαντήλι την ώρα της προσευχής και μάλιστα όλες οι εκκλησίες της κίνησης αυτής, που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, **χωρίς να υπάρχει καμία απολύτως εξαίρεση**, έχουν συγκεκριμένη διδασκαλία στην περικοπή της Α' Κορινθίους ΙΑ/11:3-15. Η βασική τους δογματική θέση και διδασκαλία είναι ότι **«η κόμη δόθηκε αντί καλύμματος»**.

(4) **Οι εκκλησίες της Πεντηκοστής**, που δραστηριοποιούνται στη Ελλάδα διακρίνονται σε 2 μεγάλες κατηγορίες, στις **«τριαδικές εκκλησίες της Πεντηκοστής»** και στις **«μονοθεϊστικές εκκλησίες της Πεντηκοστής»**, κάτω από τις οποίες βρίσκονται πολλές άλλες ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ, τις οποίες για διευκόλυνση του θέματός μας, θα τις ομαδοποιήσουμε **σε 3 υποκατηγορίες** για την κάθε κύρια κατηγορία, καθώς **η μία από αυτές** είναι που επέβαλλε στη χώρα μας η γυναίκα να καλύπτεται με μαντήλι κατά την ώρα της προσευχής.

- Στις «τριαδικές Πεντηκοστιανές εκκλησίες» στη χώρα μας ανήκουν: (α) Η «**Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία της Πεντηκοστής**» (ΕΑΕΠ) ως πολυπληθέστερη. (β) Η «**Αδελφότης των Εκκλησιών της Πεντηκοστής**». (γ) **Άλλες ομάδες ανεξάρτητες**, που δραστηριοποιούνται κάτω από διάφορες ταμπέλες, συνεργαζόμενες σε αρκετές περιπτώσεις με τη (β) υποκατηγορία.

- Στις «μονοθεϊστικές Πεντηκοστιανές εκκλησίες» ανήκουν: (α) Η «**Εκκλησία Χριστιανών Ελλάδος**» (ΕΚΧΕ), ως πολυπληθέστερη. (β) Η «**Ενωμένη Χριστιανική Εκκλησία Της Ελλάδος**» (ΕΧΕΤΕ), αποτελούμενη από Ελληνόφωνες και Αγγλόφωνες εκκλησίες. (γ) **Άλλες εκκλησίες** που παρουσιάζονται σαν «**ανεξάρτητες**» με διάφορες ταμπέλες και επωνυμίες (η ορολογία «ανεξάρτητες» είναι προσωπική & όχι η επίσημη).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι χρησιμοποιούμενες ορολογίες "τριαδικός" και "μονοθεϊστής" **δεν είναι Βιβλικές**, χρησιμοποιούνται για λόγους διάκρισης των 2 κατηγοριών, παρ' όλο που και οι τριαδικοί είναι μονοθεϊστές, απλά διαφέρουν στην ερμηνεία βασικών δογματικών αληθειών της Βίβλου. Η δόκιμη διάκριση είναι σε "τριαδικός" και "μη τριαδικός", πλην όμως εδώ χρησιμοποιείται η διάκριση "τριαδικός - μονοθεϊστής" για την εύκολη κατανόηση των 2 κατηγοριών και για την αποφυγή τυχόν συγχύσεων.

(5) **Ε.Α.Ε.Π.:** Από τις παραπάνω 6 περιπτώσεις (υποκατηγορίες) η Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία της Πεντηκοστής είναι αυτή **που επέβαλε στη γυναίκα** να καλύπτεται απαραίτητα με μαντήλι κατά την ώρα της προσευχής ή της προφητείας, δίνοντας ερμηνεία για τις έννοιες του κατακαλύμματος και του περιβολαίου, η οποία δεν ανταποκρίνεται με όλο το υπόλοιπο περιεχόμενο της Αγίας Γραφής και κατ' επέκταση διαφοροποιείται ως προς την ερμηνεία του ΙΑ' κεφαλαίου της επιστολής Α' Κορινθίου.

Αυτή η διδασκαλία για το μαντήλι ξεκίνησε στις αρχές του **1965**, όταν ιδρύθηκε η ΕΑΕΠ, οι υπεύθυνοι της οποίας αποχώρησαν από μία άλλη Πεντηκοστιανή ομάδα, που είναι γνωστή ως «**Σύναξις του Θεού**» (Assemblies of God), πρωτοστατούντος της κίνησης αυτής ο ιατρός Λεωνίδας Φέγγος, με κυρίαρχο το σύνθημα **«Άλλο Χριστιανισμός και άλλο Αμερικανισμός»** (βλ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ). Κατά συνέπεια, η ΕΑΕΠ είναι η εκκλησία που «γέννησε» τη διδασκαλία αυτή και μάλιστα μαζί με αυτό, εισήγαγε και 2 ακόμα καινοτομίες, οι οποίες είναι: (1) Να μην υπάρχουν μουσικά όργανα κατά την ώρα της λατρείας και της δοξολογίας και (2) Να τελείται υποχρεωτικά ο δείπνος του Κυρίου κάθε Κυριακή και όχι κάθε 2η Κυριακή, ή μία φορά το μήνα, όπως κάνουν άλλες εκκλησίες. **Όλες οι εκκλησίες της ΕΑΕΠ, σε όλη την Ελλάδα εφαρμόζουν απαρέγκλιτα τη διδασκαλία του μαντηλιού** και όσες γυναίκες δεν το φορούν, θεωρούνται ότι είναι ανυπάκουες, ή ότι δεν υποτάσσονται στην εξουσία που ο Θεός έχει θέσει στην εκκλησία, ή ότι είναι «κοσμικές». Ίσως να μην υπάρχουν καθόλου περιπτώσεις γυναικών που να μη φορούν μαντήλι, γιατί το μέτρο αυτό έχει επιβληθεί ως «**απόλυτα Βιβλικό**», καθώς θεωρείται ότι υποδηλώνει τη σεμνότητα της πιστής γυναίκας.

Πιστές γυναίκες, που ανήκουν σε εκκλησίες που δεν δέχονται τη διδαχή του μαντηλιού, όταν πηγαίνουν επίσκεψη σε εκκλησίες της

ΕΑΕΠ, κατά ομολογία τους, **«αναγκάζονται»** να βάζουν ένα μαντήλι στο κεφάλι τους, κατά την ώρα της προσευχής, που τους παρέχουν οι διάκονοι της εκκλησίας, καθόσον χωρίς κάλυμμα γίνονται αντικείμενο δυσμενών σχολίων, όλα τα βλέμματα είναι στραμμένα επάνω τους, νιώθουν άβολα και αισθάνονται σαν ένα "ξένο σώμα" μέσα στο χώρο στον οποίο πήγαν "υποτίθεται" για να λατρέψουν τον Κύριο.

(6) **ΕΚ.Χ.Ε.:** Η «Εκκλησία Χριστιανών Ελλάδος», ίσως είναι η μόνη κίνηση σε ολόκληρη την Ελλάδα, που διδάσκει και δεν επιβάλλει στη γυναίκα να καλύπτεται με ένα κομμάτι πανί (μαντήλι) κατά την ώρα της προσευχής ή της προφητείας και αυτή είναι η κοινή θέση όλων των τοπικών εκκλησιών που υπάγονται σ' αυτή, χωρίς να υπάρχει καμία απολύτως διαφοροποίηση στη διδασκαλία, η οποία στηρίζεται στο θεόπνευστο αρχαίο κείμενο και γίνεται ερμηνεία της Α' Κορινθίου ΙΑ/11:1-16 με αποκαλυπτικό λόγο.

(7) **ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ:** Οι υπόλοιπες περιπτώσεις, δηλαδή από τις **τριαδικές εκκλησίες** οι υποκατηγορίες (β) και (γ) και από τις **μονοθεϊστικές (μη τριαδικές) εκκλησίες**, επίσης οι υποκατηγορίες (β) και (γ) κατά βάση δεν διδάσκουν η γυναίκα να καλύπτεται με μαντήλι στην προσευχή, **πλην της περίπτωσης** των Ελληνικών εκκλησιών που σήμερα συμμετέχουν στην ΕΧΕΤΕ και που διδάσκουν η γυναίκα να καλύπτεται με μαντήλι, καθόσον οι υπεύθυνοι των εκκλησιών αυτών, **ή** προέρχονται από την ΕΑΕΠ, **ή** στα πρώτα τους πνευματικά βήματα εντάχθηκαν σε εκκλησία, υπεύθυνος της οποίας ήταν εργάτης, προερχόμενος από την ΕΑΕΠ.

Υπάρχουν όμως πολλές εκκλησίες που ανήκουν στις υποκατηγορίες (β) και (γ), που εφαρμόζουν τη διδασκαλία του μαντηλιού, όχι όμως με **επιβολή**, αλλά με κάποια **χαλαρότητα**. Όλες αυτές οι εκκλησίες, ή οι ομάδες, ή οι υπεύθυνοι αυτών, **έχουν την προέλευσή τους από την ΕΑΕΠ**, γι' αυτό και διδάσκουν σαν «...ορθή Βιβλική διδαχή» να καλύπτεται η γυναίκα με μαντήλι όταν προσεύχεται. Οι ομάδες αυτές είναι **μικτές** και παρατηρείται το φαινόμενο, μέσα στην ίδια εκκλησία ή συνάθροιση, κλπ, άλλες γυναίκες να φορούν μαντήλι στην προσευχή και άλλες όχι, κάτι που στις εκκλησίες της ΕΑΕΠ δεν γίνεται, γιατί όλες οι γυναίκες είναι με κάλυμμα στο κεφάλι.

(8) **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:** Η κίνηση της ΕΑΕΠ (τριαδική) εισήγαγε και

εφαρμόζει πανελλαδικά τη διδασκαλία του «μαντηλιού». Από τις λοιπές εκκλησίες (τριαδικές - μη τριαδικές), όσες εφαρμόζουν τη διδασκαλία αυτή, καθώς και μεμονωμένοι πιστοί των εκκλησιών αυτών, είχαν κάποιο δεσμό στο παρελθόν με την ΕΑΕΠ.

10. Η ΔΙΔΑΧΗ ΤΗΣ "Ε.Α.Ε.Π." ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΝΤΗΛΙ

(Α) Η Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία της Πεντηκοστής (ΕΑΕΠ) στο χώρο των media για τη διάδοση των διδασκαλιών της χρησιμοποιεί, εκτός των άλλων μέσων, ραδιοφωνικό σταθμό, τηλεοπτικό ιντερνετικό κανάλι και πολλά κανάλια στο Youtube. Στα μέσα αυτά, κατά καιρούς, γίνεται αναφορά για την κάλυψη της γυναίκας με μαντήλι, όταν προσεύχεται ή προφητεύει, αλλά οι πληροφορίες αυτές τις περισσότερες φορές είναι πολύ σύντομες και περιστασιακές, καθόσον το θέμα των εκπομπών, αυτό καθ' εαυτό, δεν αφορά ανάλυση του ΙΑ' κεφ. της Α' Κορινθίου επιστολής, με αποτέλεσμα ο ενδιαφερόμενος ακροατής ή θεατής να μην έχει τη δυνατότητα να γνωρίζει ποια ακριβώς είναι η επίσημη διδασκαλία της ΕΑΕΠ για το θέμα αυτό.

Όταν κάποιος ρωτά για να μάθει σχετικά, η απάντηση συνήθως είναι ρηχή και επιφανειακή, αναφέρουν απλά το εδάφιο **5** που λέγει πως **«όταν η γυναίκα προσεύχεται ή προφητεύει με την κεφαλή της ασκεπή, ντροπιάζει την κεφαλή της»**, αδυνατώντας να εξηγήσουν ποιο είναι το βαθύτερο πνευματικό νόημα αυτής της ενέργειας. Όταν στη συνέχεια γίνεται η ερώτηση **«τι εννοεί η Γραφή όταν λέγει στο εδ.15 ότι η κόμη εδόθη αντί καλύμματος»**, υπάρχει αμηχανία και απάντηση ικανοποιητική δεν δίνεται. Αυτός είναι ο γενικός κανόνας των πολλών πιστών, που δεν έχουν **επίγνωση** της διδαχής που ακολουθεί η ΕΑΕΠ, γιατί υπάρχει μεγάλη άγνοια για το θέμα του καλύμματος.

Αυτό είναι προσωπική μου εμπειρία, καθόσον έχω ρωτήσει και μέλη της ΕΑΕΠ και υπεύθυνους εκκλησιών και κινήσεων (ποιμένες, πρεσβύτερους, κλπ), που κάποτε ανήκαν στην ΕΑΕΠ, αλλά στην πορεία αποχώρησαν και ανεξαρτοποιήθηκαν, να μου γνωρίσουν γιατί εφαρμόζουν τη διδαχή του μαντηλιού και που την στηρίζουν Βιβλικά. Η απάντησή τους συνήθως είναι ασαφής και συγκεχυμένη, δεν προβάλλουν τεκμηριωμένα στοιχεία μέσα από τη Βίβλο, όπως έχουμε αναφερθεί στις προηγούμενες σελίδες του βιβλίου αυτού. Υπάρχει μεγάλη σύγχυση για το θέμα αυτό και πολλοί εφαρμόζουν τη διδαχή του

μαντηλιού, **επειδή έτσι το βρήκαν**, αρκούμενοι σε μια ρηχή εξήγηση, που συνήθως είναι η φράση «το λέγει η Λόγος του Θεού!!».

Υπάρχει όμως και μία εξαίρεση σε όλη αυτή τη σύγχυση που επικρατεί για το θέμα του μαντηλιού. Πριν χρόνια, είχε γίνει μια εκπομπή, ειδικά για το θέμα του καλύμματος της γυναίκας την ώρα προσευχής, όπου παρουσιάστηκε η επίσημη πλέον θέση της ΕΑΕΠ, από κορυφαίο στέλεχος της κίνησης αυτής. Ο παρουσιαστής, αξιόλογος εργάτης του Κυρίου, παρουσιάζει τη δική του άποψη, την οποία αναφέρουμε **αυτούσια** παρακάτω, παρ' όλο που δεν συμφωνεί με τη δική μας ερμηνεία και ανάλυση που κάνουμε στην παρούσα μελέτη.

(Β) Στο τηλεοπτικό ιντερνετικό κανάλι **WordofGod** και στην εκπομπή με τίτλο **«ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»**, έγινε μία εκπομπή με παρουσίαση 2 αυτοτελών θεμάτων, τα οποία ήταν: **(1)** Γιατί πρέπει η γυναίκα να φοράει μαντήλι στην προσευχή; και **(2)** Μπορούμε να έχουμε συνοδεία οργάνων στη λατρεία; Ο υπότιτλος του θέματος είναι **«Απαντήσεις Νο 27»** (ανάρτηση: 19.09.2013). Το κείμενο καταγράφεται όπως ακριβώς παρουσιάστηκε, χωρίς να έχουν γίνει διορθώσεις σε τυχόν λάθη εκ παραδρομής (φραστικά, γραμματικά κλπ). Τα ζωηρά γράμματα (bold), τα κεφαλαία γράμματα και οι υπογραμμίσεις είναι δικά μας και έχουν γίνει για να δώσουμε έμφαση στα σημεία αυτά, καθόσον στη συνέχεια θα τα σχολιάσουμε, εάν συμφωνούν ή όχι με τη Βίβλο. Επίσης οι λέξεις μέσα σε παρένθεση έχουν προστεθεί από μας, για την καλύτερη κατανόηση του θέματος.

Το κείμενο της παρουσίασης έχει ως ακολούθως:

«....Υπάρχει λάθος σε όλες σχεδόν τις μεταφράσεις. Στη μετάφραση (του Βάμβα) αναφέρεται «ΚΕΚΑΛΥΜΜΕΝΗ κεφαλή», «ΑΣΚΕΠΗ κεφαλή», «να ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ η γυναίκα» και «αν είναι αισχρό να κουρεύει ή να ξυρίζει τα μαλλιά της, ας ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ». Επίσης «ο άνδρας δεν χρεωστεί να ΚΑΛΥΠΤΕΙ την κεφαλή αυτού». Στο (αρχαίο) κείμενο όμως χρησιμοποιεί μια άλλη λέξη, στη θέση «κεφαλή ασκεπή» χρησιμοποιεί τη λέξη «ακατακάλυπτο», στη θέση «καλύπτεται η γυνή» γράφει το αρχαίο κείμενο «κατακαλύπτεται».

Υπάρχει λοιπόν μία διαφορά μεταξύ του «ΚΑΛΥΠΤΩ» και του «ΚΑΤΑΚΑΛΥΠΤΩ». Στην Ελληνική γλώσσα το «κατακαλύπτω» σημαίνει «κάλυμμα πάνω στο κάλυμμα». Σαφώς λοιπόν, γιατί το αναφέρει

η Γραφή ότι **«η γυνή εάν έχει κόμη, είναι δόξα εις αυτήν, διότι η κόμη εδόθη εις αυτήν, αντί ΠΕΡΙΒΟΛΑΙΩΣ»** (εδ.15) λέγει το κείμενο, **«αντί καλύμματος»** οι μεταφράσεις. Δηλαδή υπάρχει ο περιβολεύς, ο οποίος καλύπτει την κεφαλή της γυναίκας, που είναι η κόμη και μάλιστα όχι κουρεμένη ή ξυρισμένη, αλλά πάνω από τον ΠΕΡΙΒΟΛΑΙΑ, πάνω από το ΚΑΛΥΜΜΑ, ο Λόγος του Θεού μας λέει για ένα κάποιο ΚΑΤΑΚΑΛΥΜΜΑ, το οποίο είναι απαραίτητο, και μας το εξηγεί γιατί είναι απαραίτητο το κατακάλυμμα, πάνω δηλαδή, **ένα πρόσθετο κάλυμμα πάνω στο κάλυμμα** της κεφαλής της γυναίκας που είναι η κόμη, τα μαλλιά αυτής.

Μας εξηγεί λοιπόν ότι η κεφαλή της γυναίκας είναι ο άνδρας και κεφαλή του ανδρός είναι ο Χριστός. Όταν λοιπόν προσεύχεται ο άνδρας, δεν θα πρέπει να κατακαλύπτει την κεφαλή του, **γιατί στην πραγματικότητα κατακαλύπτεται ο Χριστός.** Δηλαδή, ο άνδρας θα πρέπει να είναι ακατακάλυπτος, ώστε να μην κατακαλύπτεται η κεφαλή του που είναι ο Χριστός. Δηλαδή, όταν προσεύχεται ή προφητεύει να έχει ακατακάλυπτο την κεφαλή του που είναι ο Χριστός, ώστε να δοξάζεται ο Χριστός με την προσευχή του.

Σε αντίθεση με τη γυναίκα, της οποίας κεφαλή είναι ο άνδρας, μας εξηγεί ο Λόγος του Θεού ότι θα πρέπει όταν προσεύχεται ή προφητεύει να κατακαλύπτει την κεφαλή της, δηλαδή **να βάζει κάλυμμα πάνω στον περιβολαία, που είναι η κόμη της, ώστε ΝΑ ΜΗΝ ΔΟΞΑΖΕΤΑΙ η κεφαλή της που είναι Ο ΑΝΔΡΑΣ ΤΗΣ.** Πρέπει δηλαδή να κατακαλύπτεται η κεφαλή που είναι ο άνδρας της, ώστε προσευχόμενη ή προφητεύουσα να δοξάζεται, ξεπερνώντας τον άνδρα και πάλι ο Χριστός.

Συνεχίζει μάλιστα ο Λόγος του Θεού ότι πρέπει **και** ο άνδρας να προσεύχεται με ακατακάλυπτο την κεφαλή του και **ΝΑ ΔΟΞΑΖΕΤΑΙ** ο Χριστός **και** η γυναίκα με κατακαλυμμένη την κεφαλή της, για **ΝΑ ΜΗ ΔΟΞΑΖΕΤΑΙ** ο άνδρας της, αλλά ο Χριστός και μάλιστα για την παρουσία των αγγέλων, **γιατί οι άγγελοι δεν στέκονται σε προσευχή στην οποία δοξάζεται άνθρωπος, ούτε σκέκεται σε προσευχή που η γυναίκα προσεύχεται ακατακάλυπτο την κεφαλή.** Προκειμένου λοιπόν στην προσευχή μας να είναι η παρουσία του Θεού, να είναι η παρουσία των αγγέλων, πρέπει η προσευχή μας να γίνεται με σωστό, δηλαδή με Γραφικό, δηλαδή με τρόπο που μας αποκαλύπτει το ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού.

Προκειμένου δε να ενισχύσει την άποψη αυτή ο απ. Παύλος, συνεχίζει από κει που είχαμε μείνει, λέγοντας στο 11 εδάφιο «**πλην ούτε ο άνδρας χωρίς τη γυναίκα, ούτε η γυναίκα χωρίς τον άνδρα, είναι δυνατόν να υπάρχει εν Κυρίω**». Δηλαδή, δεν είναι δυνατόν, όταν προσεύχεται ο άνδρας να μην επηρεάζεται από την προσευχή της γυναίκας, ούτε και όταν προσεύχεται η γυναίκα να μην επηρεάζεται από τον άνδρα, **αλλά και αν ο άνδρας και η γυναίκα είναι παντρεμένοι**, που εδώ μιλάει για παντρεμένους ανθρώπους βεβαίως, **δεν μπορεί να ξεχωριστεί σε δύο**, γιατί αυτό το οποίο συνέζευξε σε δύο πρόσωπα, το αντρώπινο, ο Θεός, κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να χωρίσει και ο Θεός έκαμε τους δύο εις σάρκα μία.

Χωρίς λοιπόν τη γυναίκα, ο άνδρας δεν μπορεί να υπάρχει μόνος του, γιατί είναι πια "ένα" με τη γυναίκα. Το ίδιο και χωρίς τον άνδρα, η γυναίκα δεν μπορεί να υπάρχει μόνη της, γιατί είναι "ένα" με τον άνδρα.

Άρα λοιπόν, είτε στην παρουσία του ανδρός, είτε στην απουσία του ανδρός, όταν η γυναίκα προσεύχεται ή προφητεύει θα πρέπει να κατακαλύπτει την κεφαλή της, **για να ξεπερνάει η δόξα που αποστέλει προς τον ουρανό τον άνδρα της και να πηγαίνει απευθείας στον Θεό** και μάλιστα για να παρευρίσκονται και οι άγγελοι στην προσευχή τους.

Συνεχίζοντας λοιπόν στο 13 εδάφιο ο απόστολος Παύλος μας φέρνει ένα ωραίο παράδειγμα **"κρίνατε εσείς, καθ' εαυτούς, είναι πρόπον λοιπόν η γυναίκα να προσεύχεται εις τον Θεό ακατακάλυπτος; Ούτε αυτή η φύσις δεν σας διδάσκει ότι ο ανήρ μεν εάν έχει κόμη είναι σ' αυτόν ατιμία, η γυνή δε εάν έχει κόμη είναι δόξα εις αυτόν"**. Δηλαδή η φύση δεν σας διδάσκει ότι ο άνδρας εάν έχει κόμη είναι ατιμία σ' αυτόν και ταυτόχρονα ότι στον άνδρα λιγοστεύουν τα μαλλιά, πέφτουν, αλλά δεν είναι σε ατιμία; Ενώ η γυναίκα σπάνια χάνει τα μαλλιά της και αν τα χάσει πρέπει απαραίτητως να φοράει περιβολαία για να μην είναι χωρίς κάλυμμα, πόσο μάλλον όταν προσεύχεται χωρίς κατακάλυμμα.

Και ολοκληρώνει στο 16 εδάφιο **"εάν κάποιος φαίνεται ότι είναι φιλόνηκος, εμείς τοιαύτην συνήθεια δεν έχουμε, ούτε αι εκκλησίαι του Θεού"**. Αυτός λοιπόν ο λόγος, αυτή η προτροπή και αυτή η αποκάλυ-

ψη του Λόγου του Θεού εδόθη μέσα από το θεόπνευστο Λόγο του Θεού, το ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού, διά του αποστόλου Παύλου προς όλους τους χριστιανούς, οι οποίοι έχουν πάρει απόφαση μέσα στην καρδιά τους, στερεά και αμετακίνητη, να μένουν ακριβώς στο Λόγο του Θεού, καθώς πάλι ο απόστολος Παύλος μας λέγει **"ταύτα μελέτα, εις ταύτα μένε, για να είναι φανερά εις πάντας η προκοπή σου"**. Ένα λοιπόν από αυτά τα "ταύτα μελέτα" και "ταύτα μένε" είναι και η προσευχομένη ή προφητεύουσα γυναίκα ότι πρέπει να κατακαλύπτεται την κεφαλή της, **δηλαδή πάνω στο κάλυμμα που είναι η κόμη της, να βάζει κατακάλυμμα μόνο για τις ώρες ή για το χρόνο που προσεύχεται ή προφητεύει**. Ταυτόχρονα ο άνδρας, πρέπει να προσέχει όταν προσεύχεται ή προφητεύει να έχει ακατακάλυπτο την κεφαλή του για να δοξάζεται η κεφαλή του, που είναι ο Ιησούς Χριστός..»

(Γ) Συνοψίζοντας τα παραπάνω, το βασικό συμπέρασμα που βγαίνει από την τοποθέτηση του υπεύθυνου της ΕΑΕΠ είναι διπλό, δηλαδή «**κάλυμμα επάνω στο κάλυμμα**» και «**προσπέραση της εξουσίας του άνδρα**», αναλυτικότερα:

- α) «**ΚΑΛΥΜΜΑ ΕΠΑΝΩ ΣΤΟ ΚΑΛΥΜΜΑ**»: Το κάλυμμα που με το οποίο πρέπει η γυναίκα να κατακαλύπτεται την ώρα της προσευχής είναι ένα πρόσθετο (δεύτερο) κάλυμμα, το οποίο καλύπτει το φυσικό κάλυμμα της γυναίκας, που είναι η κόμη της. Έχουμε δηλαδή ένα κάλυμμα επάνω στο κάλυμμα.
- β) «**ΠΡΟΣΠΕΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΑ**»: Το πρόσθετο αυτό κάλυμμα της γυναίκας, χρησιμεύει στην προσευχή της για να μην δοξάζεται η κεφαλή της που είναι ο άνδρας της, αλλά ξε-περνώντας τον άνδρα, η προσευχή της να απευθύνεται στην αμέσως επόμενη εξουσία που είναι ο Χριστός,

Τα παραπάνω 2 επιχειρήματα, έρχονται σε αντίθεση με τη θέση και την ερμηνεία που εμείς παρουσιάζουμε με λεπτομέρειες και με τεκμηριωμένα στοιχεία στο βιβλίο αυτό. Παρ' όλα αυτά όμως, θα δοθεί μια συνοπτική απάντηση, σαν συνοψιση όλων αυτών, ώστε να μην υπάρχουν κενά και ερωτηματικά και θα μείνουμε σε **5** σημεία:

1. Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ: Το κεντρικό μήνυμα ολόκληρου του ΙΑ' κεφαλαίου της Α' Κορινθίους είναι **ο νόμος του Θεού για την πνευματική εξουσία** και όχι, αυτό καθ' εαυτό, εάν θα

πρέπει η γυναίκα να καλύπτεται ή όχι κατά την ώρα της προσευχής. **«Θέλω δε να εξεύρητε, ότι η κεφαλή παντός ανδρός είναι ο Χριστός, κεφαλή δε της γυναικός ο ανήρ, κεφαλή δε του Χριστού ο Θεός»** (εδ.3). Αυτό έχει μεγάλη σημασία να το εννοήσουμε, γιατί στην προσπάθειά μας να ερμηνεύσουμε τα λόγια του Παύλου, ξεφεύγοντας από τον "κορμό" που είναι η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ και πηγαίνοντας στα "κλαδιά" που είναι το ΚΑΛΥΜΜΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ, τότε το συμπέρασμά μας θα είναι επισφαλές και θα στερείται αξιοπιστίας, γιατί δεν ακολουθήθηκαν σωστά οι ερμηνευτικοί Βιβλικοί κανόνες. Ο Παύλος αναφερόμενος στο νόμο της πνευματικής εξουσίας, ως κεντρικό του θέμα, αναφέρεται παράλληλα και στους τύπους και τους συμβολισμούς της κόμης του άνδρα και της γυναίκας, που ο Θεός είχε θέσει από την αρχή μέσα στον κήπο της Εδέμ.

2. ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ: Εφόσον ο Παύλος αναφέρεται ότι η γυναίκα πρέπει να κατακαλύπτεται στην προσευχή με το περιβόλαιο, γιατί αυτή ήταν η κόσμια και ηθική ενδυμασία για την εποχή του, **θα πρέπει εμείς να εξετάζουμε τα ήθη και τα έθιμα που επικρατούσαν στην εποχή που αναφέρεται ο συγγραφέας.** Αυτό αποτελεί ένα από τα πιο βασικά ερμηνευτικά στοιχεία του ΙΑ' κεφαλαίου της επιστολής του, καθόσον σύμφωνα με τους ερμηνευτικούς κανόνες, δεν πρέπει να αγνοούμε τι εφαρμοζόταν σε κάθε εποχή.

Το περιβόλαιο στην εποχή του Παύλου κάλυπτε τη γυναίκα από πάνω μέχρι κάτω και όχι μόνο το κεφάλι, που εάν δεν το φορούσε η γυναίκα, θεωρείται ότι ήταν σαν μια πόρνη, που είχε ξυρίσει τα μαλλιά της, γι' αυτό πολύ απλά επισημαίνει ο Παύλος ότι **«...εάν είναι αισχρόν εις γυναίκα να κουρεύη τα μαλλιά αυτής ή να ξυρίζεται, ας καλύπτεται»** (εδ. ΙΑ/11:6). Τα λόγια του Παύλου είναι μονόδρομος για την πιστή γυναίκα της εποχής του, ή κουρεύει και ξυρίζει τα μαλλιά της εφόσον είναι ανυπότακτη, ή τα καλύπτει συμμορφούμενη με τα σεμνά και κόσμια ήθη της εποχής της, άλλη μέση λύση δεν υπήρχε.

3. Ο ΑΝΔΡΑΣ ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ: Ο Θεός έθεσε τον άνδρα εξουσία επάνω στη γυναίκα, ο άνδρας είναι τύπος του Χριστού και η γυναίκα είναι τύπος της εκκλησίας, η γυναίκα υποτάσσεται στον άνδρα της **«κατά πάντα»** και **«ως εν Κυρίω»**, όπως η εκκλησία υποτάσσεται στον Χριστό. Κατά συνέπεια η γυναίκα με την προσευχή

της, όχι μόνο δεν πρέπει να προσπερνά τον άνδρα, αλλά να συμφωνεί μαζί του, ώστε να υπάρχει ενότητα στην προσευχή: **«Πάλιν σας λέγω ότι εάν δύο από σας συμφωνήσωσιν επί της γης περί παντός πράγματος, περί του οποίου ήθελον κάμει αίτησιν, θέλει γείνει εις αυτούς παρά του Πατρός μου τον εν ουρανοίς»** (Ματθαίος ΙΗ/18:19). Η γυναίκα είναι η δόξα του άνδρα και ο άνδρας χωρίς τη γυναίκα είναι "μισός". Πως είναι δυνατόν η προσευχή της γυναίκας να ξεπερνά τον άνδρα της; **Εάν η γυναίκα είναι απειθή στην εξουσία του άνδρα της**, τότε οι μεν άγγελοι του Κυρίου δεν θα μπορούν να την υπηρετήσουν όταν προσεύχεται, οι δε άγγελοι του σκότους, επειδή είναι ανυπάκουη, θα βρίσκουν πόρτα εισόδου για να επεμβαίνουν στη ζωή της.

4. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΟΝ ΜΕΣΙΤΗ ΙΗΣΟΥ: Σύμφωνα με τη διδασκαλία της ΕΑΕΠ η γυναίκα πρέπει να καλύπτεται με ένα επιπρόσθετο κάλυμμα, πάνω στο κεφάλι της **«για να ξεπερνά την εξουσία του άνδρα της»**, ή **«για να ξεπερνά απλά τον άνδρα της»**. **Τι σημαίνει αυτό;** Γιατί να ξεπερνά τον άνδρα της, αφού ο άνδρας της δεν είναι ο μεσίτης; Είναι παράλογο και αντιβιβλικό να θεωρούμε ότι η προσευχή της γυναίκας απευθύνεται στον άνδρα της, ώστε να χρειάζεται να τον ξεπερνά, αφού η προσευχή της απευθύνεται στον μεσίτη Ιησού, σε Αυτόν που βρίσκεται στο μέσον μεταξύ του ΑΜΑΡΤΩΛΟΥ ανθρώπου και του ΑΓΙΟΥ Θεού, γιατί ο Ιησούς μετείχε και των δύο φύσεων, και της ανθρώπινης και της θείας.

Η προσευχή μας απευθύνεται στον Ιησού ως προς την ανθρώπινη φύση Του και όχι ως προς τη θεία Του φύση και σαν ο μόνος μεσίτης μας, του ζητούμε να μας φέρει μπροστά στην άγια παρουσία του Θεού Πατέρα. Ο Ιησούς Χριστός, **ως άνθρωπος**, θυσιάστηκε και έχυσε το αίμα Του για να μπει Αυτός πρώτος μέσα στα αχειροποίητα άγια των αγίων του ουρανού και μετά μέσω Αυτού να μπαίνουμε και εμείς στην ένδοξη παρουσία του Θεού, καλυμμένοι με το αίμα Του (Εβραίους Β/2:14-18).

Πάνω από τη γυναίκα βρίσκεται ο άνδρας της ως προς **θέση εξουσίας** και όχι ως προς **θέση μεσιτείας**, η οποία ανήκει μόνο στον Ιησού (Α' Τιμόθεου Β/2:5). Είναι διαφορετικοί οι ρόλοι του άνδρα και του Ιησού. Η δοσμένη εξουσία στον άνδρα είναι να προστατεύει και να περιθάλπει τη γυναίκα του. Ξεπερνά την εξουσία του άνδρα μου,

σημαίνει **ότι την αγνοώ** και στην περίπτωση αυτή, όταν η γυναίκα προσεύχεται στο σωτήρα της Χριστό, η προσευχή της δεν γίνεται ευπρόσδεκτη, γιατί καταλύει τον νόμο του Θεού για την πνευματική της εξουσία, στην οποία δεν υποτάσσεται.

Στην πράξη, η πλειοψηφία των πιστών (άνδρες και γυναίκες), που δεν έχουν **"επίγνωση"** του νόμου του Θεού για την πνευματική εξουσία, απευθύνονται στην προσευχή απευθείας στον Θεό Πατέρα, παρακάμπτοντας την **εξουσία** του μεσίτη Ιησού, λέγοντας στο τέλος της προσευχής τη στερεότυπη και τυποποιημένη φράση «...*Σου τα ζητούμε όλα αυτά στο όνομα του Ιησού Χριστού*» (ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Περισσότερα για το θέμα της προσευχής, μπορεί ο ενδιαφερόμενος να διαβάσει το θέμα **«ΣΕ ΠΟΙΟ ΟΝΟΜΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΑΣΤΕ»**).

5. ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ: Η γυναίκα προσεύχεται στον Ιησού, υποτασσόμενη στον άνδρα της γιατί αυτή είναι η διατεταγμένη από το Θεό εξουσία πάνω από το κεφάλι της. Όπως θα αναφερθούμε αμέσως παρακάτω, ο Θεός έδωσε στη γυναίκα, από την αρχή που την δημιούργησε μέσα στον κήπο της Εδέμ, ένα φυσικό κάλυμμα, που είναι τα μακριά μαλλιά της, για να έρχεται ενώπιόν Του στην προσευχή και στη λατρεία. Εμείς δεν μπορούμε να δίνουμε τη δική μας αυθαίρετη ερμηνεία και να βγάζουμε συμπεράσματα "κατά το δοκούν", σύμφωνα με τη δογματική μας θέση, καθόσον αυτό δεν αναφέρεται ρητά μέσα στη Βίβλο, δεν μπορούμε να "σκεπάζουμε" το φυσικό κάλυμμα της γυναίκας με ένα άλλο δικό μας (ανθρώπινο) κάλυμμα, υποστηρίζοντας αυθαίρετα, ότι αυτό είναι εντολή του Θεού, επειδή και μόνο σε κάποια συγκεκριμένη χρονική περίοδο η γυναίκα ήταν υποχρεωμένη να φορεί ένα κατακάλυμμα (περιβόλαιο), που ήταν απαραίτητο για τα ήθη της εποχής της.

(Δ) Σε άλλη τηλεοπτική εκπομπή από το κανάλι **WordofGod** και με τον ίδιο παρουσιαστή, τέθηκαν 3 θέματα, τα οποία ήσαν: **(1)** Γιατί είναι απαραίτητο να μιλάω ξένες γλώσσες με το άγιο Πνεύμα; **(2)** Τα μαλλιά της γυναίκας δεν είναι κάλυμμα, γιατί να φορά μαντήλι; **(3)** Γιατί μια χριστιανή να μη φοράει παντελόνια, αν είναι σεμνά; Ο υπότιτλος του θέματος είναι **«Απαντήσεις No 156»** (ανάρτηση: 27.09.2013). Υπήρχε ένδειξη ότι η εκπομπή έγινε στις 11.09.2012.

Ο παρουσιαστής ήταν πολύ σύντομος, επειδή τα θέματα ήταν

πολλά και αναφέρθηκε ότι τα μακριά μαλλιά δόθηκαν στη γυναίκα σαν φυσικό κάλυμμα για την καθημερινότητά της, όταν δεν είναι στην παρουσία του Θεού με προσευχή και λατρεία, όταν όμως προσεύχεται ή προφητεύει πρέπει να καλύπτεται, γιατί αυτό λέγει ο Λόγος του Θεού στην Α΄ Κορινθίους ΙΑ'. Εδώ δεν θίχτηκε καθόλου η άποψη ότι κάλυμμα της γυναίκας την ώρα της προσευχής **«ξεπερνά την εξουσία του άνδρα»** και πηγαίνει στο Χριστό.

Το βασικό κείμενο της παρουσίας έχει ως ακολούθως:

*«....Για τη φυσική της ζωή η γυναίκα, εδόθη από τη φύση, από το Θεό περιβολαία που είναι τα μαλλιά της για τη καθημερινή ζωή της, αλλά όταν προσεύχεται ή προφητεύει, χρεωστεί, υποχρεούται να καλύπτει την κεφαλή της για να μην την καταισχύνει, γιατί αν προσεύχεται ακατακάλυπτος καταισχύνει την κεφαλή της και.... εάν είναι αισχρόν να κουρεύει τα μαλλιά της, να ξυρίζεται, **ας καλύπτεται**. Είναι αισχρόν λοιπόν να μην κατακαλύπτεται όταν προσεύχεται ή προφητεύει.*

Άρα στην καθημερινή ζωή ο Θεός έχει προβλέψει η φύσις να δίδει στη γυναίκα περιβολαία, που είναι τα μαλλιά της, η κόμη της, και όσο πιο πολλά μαλλιά, μακριά και όμορφα μαλλιά έχει, τόσο πιο ένδοξη είναι η κόμη της, τα μαλλιά της είναι η δόξα της. Ο άνδρας όμως και τα μαλλιά του πέφτουν και η φύση διδάσκει να έχει κοντά μαλλιά, γιατί εάν έχει μακριά μαλλιά αυτό είναι ατιμία στον πνευματικό κόσμο ενώπιον του Θεού.

Άρα λοιπόνη κόμη εδόθη στη γυναίκα αντί περιβολαία στην καθημερινή ζωή της, δεν φοράει κάθε ημέρα όπου και αν βρίσκεται, δεν φοράει μαντήλι στην καθημερινή ζωή της. Ιδιαίτερα όμως όταν προσεύχεται ή προφητεύει χρεωστεί, είναι υποχρεωμένη από το Λόγο του Θεού να κατακαλύπτεται για τους αγγέλους και για να μην καταισχύνει την κεφαλή της, γιατί αν είναι αισχρόν στη γυναίκα να κουρεύεται ή να ξυρίζεται, **τότε ας μη κατακαλύπτεται**.

Νομίζω ότι είναι καθαρός ο Λόγος του Θεού ...και καλόν είναι όταν προσευχόμαστε, άνδρες και γυναίκες, οι γυναίκες να καλύπτουν την κεφαλή τους, να κατακαλύπτουν την κεφαλή τους με κάποιο μαντήλι, με κάποιο κατακάλυμμα, ώστε οι άγγελοι να χαίρονται στην παρουσία μας και να δοξάζουν το Θεό, ώστε να προσευχόμαστε

όλοι μαζί και οι άνθρωποι και οι άγγελοι, στο όνομα του Χριστού προς τον Θεό και Πατέρα..»

(Ε) Μία άλλη επίσημη θέση της ΕΑΕΠ, που παρουσιάζεται για τη διδασχά του μαντηλιού, είναι στο βιβλίο «**ΕΑΕΠ: Η ιστορίας της -Τι πιστεύει -Πως πολιτεύεται**» (εκδόσεις ΟΡΟΣ, σελ.44-45). Δεν γίνεται καμιά ιδιαίτερη αποκαλυπτική ερμηνεία, απλά παρατίθεται το κείμενο του ΙΑ' κεφαλαίου της Α' Κορινθίους επιστολής σε δημοτική γλώσσα, με σχολιασμούς στην αρχή και στο τέλος του Βιβλικού κειμένου.

Στην αρχή υπάρχει το ακόλουθο σχόλιο: «**Γιατί οι γυναίκες στην ΕΑΕΠ καλύπτονται κατά την προσευχή; Διότι η αποστολική παραγγελία είναι ότι οι γυναίκες δεν πρέπει να κουρεύουν τα μαλλιά τους, που είναι η δόξα τους και πρέπει να καλύπτονται στην προσευχή - Α' Κορινθ. 11{ΙΑ}:2-16**». Εδώ απλά λέγει ότι είναι «αποστολική παραγγελία» και καμιά άλλη παραπέρα εξήγηση.

Στο τέλος του κειμένου παρατίθεται σχόλιο, το οποίο περιλαμβάνει απόσπασμα από το σύγγραμμα του Τερτυλλιανού "**Περί του καλύμματος των παρθένων**" (περίπου 195 π.Χ.). Το σχόλιο έχει ως εξής: «....Διαπραγματευόμενος ο απόστολος Παύλος το θέμα της φυσικής "δόξας" των γυναικών, που είναι τα μακριά τους μαλλιά και το περί καλύμματος των γυναικών κατά την προσευχή, καταλήγει ρωτώντας τους αναγνώστες της Α' επιστολής του προς Κορινθίους: "**Κρίνετε λοιπόν σεις από μόνοι σας, είναι πρόπον μια γυναίκα ακάλυπτη να προσεύχεται στον Θεόν, Ή ούτε η ίδια η φύση δεν σας διδάσκει ότι ο άνδρας μεν εάν αφήνει μακριά μαλλιά είναι γι' αυτόν ατίμωση; Η γυναίκα όμως εάν αφήνει μακριά μαλλιά είναι γι' αυτήν δόξα, διότι τα μακριά μαλλιά δόθηκαν σ' αυτήν αντί για φυσικό κάλυμμα**" (εδ.13-15). Ο Τερτυλλιανός γράφει: "Είναι επιβεβλημένο λοιπόν και πάντα ισχύει το να περιπατεί ο καθένας προσεκτικά στο νόμο (του Θεού), που σημαίνει να προετοιμάζεται και να εξοπλίζεται στην ετοιμότητα να ανταποκριθεί σε κάθε αναφορά του Θεού, είτε αναφέρεται στην καρδιά, είτε στο κεφάλι των γυναικών"....».

Όπως είναι διατυπωμένο το όλο μήνυμα, από την αρχή μέχρι το τέλος, ο αρθρογράφος εμμέσως πλην σαφώς τάσσεται υπέρ της διδασχής η γυναίκα να καλύπτεται με μαντήλι όταν προσεύχεται ή προφητεύει. Επειδή όμως τα σύντομα σχόλια που παραθέτει πριν και ιδιαίτερα μετά το Βιβλικό κείμενο (Α' Κορινθίους ΙΑ/11:2-16) είναι ρηχά

(μηδενικά) σε εξήγηση και ερμηνεία, αφήνει τον αναγνώστη να δώσει ο ίδιος ερμηνεία **κατά το δοκούν**, όπως αυτός το καταλαβαίνει, ή όπως τον βολεύει σύμφωνα με την όποια δογματική του θέση, που σημαίνει ότι μπορεί να δώσει διπλή εξήγηση:

- (α)** Ή ότι γυναίκα, εφόσον έχει το φυσικό κάλυμμα που ο Θεός της έδωσε, που είναι τα μακριά μαλλιά της, **δεν πρέπει να καλύπτεται με πρόσθετο κάλυμμα**, που σήμερα έχει καθιερωθεί ότι είναι το μαντήλι, άλλωστε, όπως είναι διατυπωμένο το σχόλιο προς το τέλος, καταλήγει τα εδάφια 13-15, τα οποία προβάλλονται ότι είναι το κεντρικό θέμα όλου του κεφαλαίου ΙΑ'
- (β)** Ή ότι γυναίκα, εφόσον λάβουμε υπόψη και το σχόλιο του Τερτυλλιανού, **πρέπει να καλύπτεται με πρόσθετο κάλυμμα**, αφού πρέπει να περιπατεί στο νόμο του Θεού, είτε αυτός αφορά την καρδιά των γυναικών, είτε αφορά το κεφάλι τους.

Στη (β) περίπτωση θα πρέπει να λάβουμε υπόψη και το γεγονός ότι ο Τερτυλλιανός έζησε το 2ο μ.Χ. αιώνα, όπου τα ήθη και τα έθιμα ήταν περίπου παρόμοια με τα ήθη και τα έθιμα της εποχής του Παύλου, ιστορικά δεν υπήρχε κάποια ουσιαστική διαφορά στην ενδυμασία των γυναικών. Αυτό σημαίνει ότι μία γυναίκα έπρεπε να ακολουθεί την κόσμια και σεμνή ενδυμασία της εποχής της. Κατά συνέπεια, το να καλύπτεται η γυναίκα όταν προσευχόταν ή προφήτευε δεν ήταν νόμος του Θεού, αλλά κοινωνική κόσμια συμπεριφορά.

Εδώ ο αρθρογράφος σαφώς φαίνεται **ότι διαφοροποιείται και δεν αποδέχεται** τη διδασχά που παρουσιάστηκε παραπάνω από το κανάλι WordofGod, σύμφωνα με την οποία το κάλυμμα της γυναίκας κατά την ώρα της προσευχής είναι «**κάλυμμα επάνω στο κάλυμμα**» και «**προσπέραση της εξουσίας του άνδρα**», για το λόγο αυτό και δεν κάνει κανένα απολύτως σχόλιο για τη άποψη αυτή, γεγονός που αφήνει να εννοηθεί ή ότι δεν την θεωρεί ισχυρή και αξιόπιστη ή ακόμα ότι είναι και απαράδεκτη ως ερμηνεία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η ερμηνεία της ΕΑΕΠ για την Α' Κορινθίους, κεφ. ΙΑ/11, που δέχεται την άποψη του «ενός καλύμματος επάνω στο άλλο κάλυμμα», για να «ξεπερνά την εξουσία του άνδρα», καθώςον τα μαλλιά, **ως** φυσικό κάλυμμα της γυναίκας δόθηκαν από το Θεό για την καθημερινότητά της και το μαντήλι, **ως** ανθρώπινο κάλυμμα είναι

για τις ώρες της προσευχής ή της προφητείας, στηρίζεται σε ανθρώπινες υποθέσεις και εικασίες και δεν έχει ισχυρά εδραιώματα μέσα στο Λόγο του Θεού.

10. ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Φθάνοντας στο τέλος της μελέτης μας, θα δώσουμε απάντηση σε 2 ερωτήματα, που πιθανόν να απασχολούν κάθε μελετητή της Βίβλου και εκζητητή της αληθείας. Πιστεύω όμως ότι μετά την ερμηνεία που δόθηκε στο επίμαχο κείμενο της Α' Κορινθίους η απάντηση και στις 2 περιπτώσεις είναι αυτονόητη, καθόσον έχει ήδη απαντηθεί:

(α) ΤΙ ΚΟΜΗ ΕΔΩΣΕ Ο ΘΕΟΣ ΣΤΟΝ ΑΔΑΜ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΑ;

«Ο Αδάμ και η Εύα, δεν γεννήθηκαν όπως οι υπόλοιποι άνθρωποι, αλλά τους έκαμε ο Θεός απευθείας σε μεγάλη ηλικία, τι κόμη τους έδωσε;».

Οι πνευματικοί νόμοι που ο Θεός έθεσε είναι για όλες τις γενιές και είναι πάντα επίκαιροι. Ότι ισχύει σήμερα για την εκκλησία, ίσχυε από την εποχή του Αδάμ. Ο Θεός ήταν η εξουσία πάνω από το Αδάμ, ο Αδάμ ήταν η εξουσία πάνω από την Εύα και ο Αδάμ και η Εύα είχαν εξουσία πάνω σε όλη την υπόλοιπη δημιουργία: «Και εβλόγησεν αυτούς ο Θεός· και είπε προς αυτούς ο Θεός, Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε και γεμίσατε την γην και κυριεύσατε αυτήν, και εξουσιάζετε επί των ιχθύων της θαλάσσης και επί των πετεινών του ουρανού και επί παντός ζώου κινουμένου επί της γης» (Γένεση Α/1:28). Ο Αδάμ υποταγμένος στο Θεό, η Εύα υποταγμένη στον Αδάμ και τα ζώα υποταγμένα σ' αυτούς.

Σύμφωνα με την Α' Κορινθίους ΙΑ/11 (α) «κεφαλή παντός ανδρός είναι ο Χριστός», (β) ο άνδρας δεν χρεωστεί να καλύπτει το κεφάλι του «επειδή είναι ΕΙΚΩΝ και ΔΟΞΑ του Θεού» και (γ) ο άνδρας εάν έχει κόμη «είναι εις αυτόν ατιμία» (βλ. εδάφια 3,7,13). Στη Γένεση Α/1:27 γράφει ότι «εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον κατ' εικόνα εαυτού· κατ' εικόνα Θεούποίησεν αυτόν· άρσεν και θήλυποίησεν αυτούς». Άρα, όπως κεφαλή του άνδρα είναι ο Χριστός και δεν πρέπει ο άνδρας να έχει μακριά μαλλιά, γιατί είναι εικόνα του Θεού, το ίδιο και ο πρώτος άνθρωπος, ο Αδάμ, κεφαλή είχε το Θεό, ο οποίος τον εποίησε κατά την εικόνα Του **δεν είχε μακριά κόμη**. Τα κοντά μαλλιά του Αδάμ, όσο και του άνδρα σε όλες τις εποχές, είναι σύμβολο της αόρατης

πνευματικής εξουσίας του Θεού που υπάρχει από πάνω τους.

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με την Εύα: (α) Εφόσον «κεφαλή της γυναικός είναι ο ανήρ», (β) Εφόσον η γυναίκα είναι «δόξα του ανδρός», επειδή δεν εκτίσθη ο άνδρας για τη γυναίκα, αλλά η γυναίκα για τον άνδρα, και (γ) Εφόσον η γυναίκα έχει κόμη «είναι δόξα εις αυτήν; ΔΙΟΤΙ η κόμη εδόθη εις αυτήν αντί περιβολαίου» (βλ. εδάφια 3,7,14), άρα και η Εύα που ήταν υποταγμένη στον Αδάμ και ήταν η δόξα του Αδάμ είχε μακριά κόμη, γιατί ήταν δόξα σ' αυτή και σύμβολο υποταγής της ορατής εξουσίας του άνδρα της.

Η απάντηση λοιπόν στο 1^ο ερώτημα είναι ότι ο Αδάμ είχε κοντά μαλλιά και η Εύα είχε μακριά μαλλιά. Ο συμβολισμός τότε και τώρα είναι ο ίδιος: Τα κοντά μαλλιά του Αδάμ και του κάθε άνδρα συμβολίζουν την ΑΟΡΑΤΗ πνευματική εξουσία του Θεού εν Χριστώ επάνω τους, ενώ τα μακριά μαλλιά της Εύας και της κάθε γυναίκας συμβολίζουν την ΟΡΑΤΗ πνευματική εξουσία του άνδρα επάνω τους. Αυτό ακριβώς επισημαίνει και ο Παύλος λέγοντας «*ουδέ αυτή η φύσις ΔΕΝ ΣΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΙ, ότι....*». Είναι ο φυσικός και ο πνευματικός νόμος που ο Θεός είχε θέσει «απ' αρχής».

Αργότερα που ο Θεός έδωσε το νόμο Του, δεν βλέπουμε να αναφέρει τίποτα απολύτως για το κατακάλυμμα της γυναίκας, ούτε και βλέπουμε το κατακάλυμμα να συμβολίζει κάποιον «τύπο», όπως μέσα στον άγιο Λόγο Του Θεού βλέπουμε «τύπους» και «σκιές» για πολλές διδασκαλίες. Άρα η κόμη στη γυναίκα δόθηκε αντί περιβολαίου, που ήταν ένα ένδυμα που φορούσαν αργότερα οι γυναίκες. Γι' αυτό και η Εύα από την αρχή είχε μακριά κόμη, ήταν το φυσικό της περιβόλαιο, ήταν το φυσικό κάλυμμά της που συμβόλιζε την υποταγή της στον Αδάμ.

Εδώ δίνεται απάντηση και σε ένα ακόμα θέμα, που πιθανόν να προβληματίζει πολλούς και το οποίο είναι ότι οι γυναίκες μέχρι τα βαθιά γεράματά τους έχουν τα μαλλιά τους και **δεν κάνουν «φαλάκρα»**, όπως συμβαίνει με την πλειοψηφία των ανδρών, στους οποίους παρατηρείται ότι και από σχετικά νεαρή ηλικία αρχίζουν να χάνουν τα μαλλιά τους. Αυτό συμβαίνει γιατί τα μαλλιά της γυναίκας είναι το **φυσικό περιβόλαιο** που ο Θεός της έχεις δώσει για να της θυμίζει την πνευματική εξουσία του άνδρα επάνω της.

Μία ακόμα απάντηση που δίνεται είναι **σε ποια ηλικία** ο Θεός δημιούργησε τον Αδάμ και την Εύα. Τους έκανε έφηβους; Νεαρούς ή σε μεγάλη ηλικία; Το κέντρο της Βίβλου είναι ένα πρόσωπο, είναι ο μεσσίας Ιησούς, που ήταν προεγνωσμένος «προ καταβολής κόσμου» και τα πάντα συγκλίνουν σ' Αυτόν, ώστε *«να καταστήσωμεν πάντες εις την ενότητα της πίστεως και της επιγνώσεως του Υιού του Θεού, εις άνδρα τέλειον, εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού»* (Εφεσίους Δ/4:13).

Ο στόχος μας είναι το μέτρο ηλικίας του πληρώματος του Χριστού, ο οποίος άρχισε την επίγεια διακονία Του σε ηλικία 30 ετών, που θεωρείται για τον άνδρα ώριμη ηλικία. Σε αυτή την ηλικία ο Θεός έπλασε τον Αδάμ και στη συνέχεια από την πλευρά του δημιούργησε την Εύα. Τους έκαμε νέους, σε ώριμη ηλικία και τους ευλόγησε, γιατί μέσα από τον Αδάμ ο Θεός «προείδε» τον Ιησού, αφού ο Αδάμ είναι τύπος του Ιησού.

(β) Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΧΕ ΚΟΝΤΑ ή ΜΑΚΡΙΑ ΜΑΛΛΙΑ;

«Ο Ιησούς Χριστός είχε κοντά ή μακριά μαλλιά; Και η απάντηση που θα δοθεί, πως είμαστε βέβαιοι ότι είναι η σωστή;»

Οι άνδρες, σύμφωνα με το νόμο του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη, είχαν μακριά μαλλιά μόνο όσοι είχαν κάνει την **ευχή του Ναζηραίου**. Στο βιβλίο των Αριθμών ς'/6:1-16 διαβάζουμε πως, όποιος είχε κάνει την ευχή της αφιέρωσης του Ναζηραίου, έπρεπε να απέχει από οίνο, σίκερα και γενικά από οτιδήποτε προερχόταν από την άμπελο (ξύδι, σταφίδες, κλπ), να μην αγγίξει θνησιμαίο και **να μην κουρέψει ή να ξυρίσει τα μαλλιά του**, γιατί αυτό ήταν το σύμβολο της αφιέρωσής του.

Πριν προχωρήσουμε για να αναφερθούμε για τον Ιησού, θα ήθελα να αναφερθούμε για 2 άνδρες από την Παλαιά Διαθήκη, τον **Σαμψών** και τον **Αβεσσαλώμ**, που είχαν μακριά μαλλιά, από τους οποίους ο ένας (ο Σαμψών) είχε κάνει την ευχή του Ναζηραίου και ο άλλος (ο Αβεσσαλώμ) δεν είχε κάνει την ευχή αυτή της αφιέρωσης και να αναφερθούμε ποιο ήταν το τέλος τους και γιατί.

ΣΑΜΨΩΝ: Κατά την περίοδο του νόμου, πολύ γνωστή περίπτωση στους αναγνώστες της Βίβλου έχουμε τον **Σαμψών**, ο οποίος είχε κάνει την ευχή του Ναζηραίου (βλ. Κριτές ΙΓ/13:5) και είχε μακριά

μαλλιά, τα οποία ήταν το σύμβολο αφιέρωσης και υποταγής του στο Θεό. Η υποταγή του προς τον Κύριο ήταν και το μυστικό της φοβερής δύναμης που είχε, όπου σε κάποια περίπτωση μόνος του με μια σιαγόνα γαϊδάρου σκότωσε χίλιους Φιλισταίους. Όταν η Δαλιδά του έκοψε τα μαλλιά, χάθηκε και η δύναμή του από το Θεό και πιάστηκε αιχμάλωτος, αλλά αργότερα που μετανόησε και βγήκαν τα μαλλιά του, η δύναμη του Θεού επέστρεψε σ' αυτόν και θανάτωσε περισσότερους Φιλισταίους από κάθε άλλη προηγούμενη φορά.

ΑΒΕΣΣΑΛΩΜ: Μια διαφορετική περίπτωση έχουμε με τον Αβεσσαλώμ, γιο του Δαβίδ, ο οποίος αποτελεί μια από τις πιο τραγικές φυσιογνωμίες μέσα στη Βίβλο και το μήνυμά που βγαίνει από την πορεία του είναι «το τέλος του ανθρώπου που δεν υποτάσσεται στο Θεό». Αναφέρεται ότι ήταν από τους ωραιότερους άνδρες και δεν υπήρχε επάνω κανένα ελάττωμα: *«Εις πάντα δε τον Ισραήλ δεν υπήρχεν άνθρωπος ούτω θαυμαζόμενος διά την ωραιότητα αυτού ως ο Αβεσσαλώμ· από του ίχνους του ποδός αυτού έως της κορυφής αυτού δεν υπήρχεν εν αυτό ελάττωμα»* (Β' Σαμουήλ ΙΔ/14:25).

Ο Αβεσσαλώμ άφηνε τα μαλλιά του να μεγαλώνουν υπερβολικά, που όταν αναγκαζόταν να τα κόψει ζύγιζαν 200 σίκλους και το να έχει μακριά κόμη, αυτό ήταν αντίθετο προς το νόμο του Θεού, αυτό έδειχνε ότι καρδιά ανυπακοής και δεν υποτασσόταν σε κανέναν. Ήταν νέος, όμορφος, πλούσιος και είχε δόξα, 50 άμαξες προπορεύονταν για να αναγγείλουν τον ερχομό του (Β' Σαμουήλ ΙΕ/15:1). Παντού το πέρασμά του προκαλούσε θαυμαστό.

Η υπερηφάνειά του τον έκανε να επαναστατήσει κατά του πατέρα του Δαβίδ, ο οποίος ήταν χρισμένος από το Θεό βασιλιάς. Το τέλος του ήταν τραγικό. Σε κάποια μάχη, όπως έτρεχε τα μαλλιά του πιάστηκαν στους πυκνούς κλάδους ενός δένδρου (δρυς) και όπως ήταν κρεμασμένος στο αέρα, μεταξύ ουρανού και γης, θανατώθηκε από τον Ιωάβ και τους στρατιώτες του (Β' Σαμουήλ ΙΗ/18:9-15).

Το συμπέρασμα βγαίνει από μόνο του: Εφόσον ο Αβεσσαλώμ δεν είχε κάνει την ευχή του Ναζηραίου, έπρεπε να είχε κοντά μαλλιά, γιατί εξουσία πάνω από αυτόν ήταν ο πατέρας του, ο Δαβίδ. Απείθαρχος και επαναστάτης, δεν υπάκουε σε κανένα νόμο και άφηνε μακριά μαλλιά, δείχνοντας περιφρόνηση σε κάθε εξουσία. Η μακριά

του κόμη ήταν σύμβολο ανυπακοής και προς στον Θεό και προς τον πατέρα του, με αποτέλεσμα αυτό που αγαπούσε πολύ, να γίνει και η αιτία του τραγικού θανάτου του.

Τα μακριά μαλλιά για τον άνδρα είναι σύμβολο αφιέρωσης και υποταγής στο Θεό, εφόσον είχε κάνει την ευχή του Ναζηραίου, ενώ για τη γυναίκα (χωρίς να έχει κάνει την ευχή του Ναζηραίου), τα μακριά μαλλιά της είναι σύμβολο υποταγής στον άνδρα της.

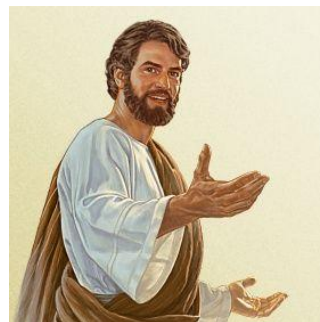
ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ: Ο Ιησούς έζησε κάτω από το νόμο της Παλαιάς Διαθήκης και κατά την επίγεια διακονία Του **δεν είχε κάνει ποτέ την ευχή του Ναζηραίου**. Τα 4 Ευαγγέλια που περιγράφουν την επίγεια διακονία Του, δεν κάνουν την παραμικρή νύξη γι' αυτό. Αντίθετα οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι Τον κατηγορούσαν ότι είναι φίλος των τελωνών και των πορνών, φάγος και οينوπότης, γεγονός που σημαίνει ότι έτρωγε και έπινε οίνον, όταν Τον καλούσαν σε σπίτια ή σε γάμους. Στις κατηγορίες ο Ιησούς απαντούσε: *«Διότι ήλθεν Ιωάννης ο Βαπτιστής μήτε άρτον τρώγων μήτε οίνον πίνων, και λέγετε· Δαιμόνιον έχει. Ήλθεν ο Υιός του ανθρώπου τρώγων και πίνων, και λέγετε· Ιδοὺ άνθρωπος φάγος και οينوπότης, φίλος τελωνών και αμαρτωλών»* (Λουκάς Ζ/7:34, βλ. Ματθαίος ΙΑ/11:19, Ις'/16:29).

Κατά συνέπεια, εφόσον ο Ιησούς δεν είχε κάνει την ευχή του Ναζηραίου και δεν απείχε από τον οίνον, **είχε κοντά μαλλιά**, γιατί ως άνθρωπος ήταν υποταγμένος στον Πατέρα, που ήταν η κεφαλή Του, η εξουσία Του. Άλλωστε ο ίδιος ο Ιησούς ήταν το **αντίτυπον** του Ναζηραίου, αφού όποιος είχε κάνει την ευχή της αφιέρωσης του Ναζηραίου ήταν **τύπος** της αφιέρωσης του Ιησού και της υποταγής Του στο θέλημα του Πατέρα. Το ότι σήμερα, σε όλες σχεδόν τις απεικονίσεις Τον παρουσιάζουν με μακριά μαλλιά, αυτό δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα και είναι αντίθετο με το Λόγο του Θεού, που λέγει ότι εάν ο άνδρας έχει κόμη, είναι ατιμία σ' αυτόν και καταισχύνει την κεφαλή του. Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι κανένας δεν γνωρίζει πως ακριβώς ήταν ο Ιησούς, αφού δεν υπάρχει καμιά απεικόνισή του από κάποιον ζωγράφο ή γλύπτη της εποχής Του, γιατί αυτό απαγορευόταν αυστηρά από το νόμο του Μωυσή.

Ο Διάβολος, που είναι εχθρός του Θεού και του ανθρώπου, έχει διαστρεβλώσει τα πάντα και προσπαθεί με κάθε τρόπο να πλα-

νήσει τον άνθρωπο, ώστε να μην ακολουθεί την αλήθεια και τουλάχιστον σε αυτό το θέμα το έχει καταφέρει απολύτως. **Όλες οι εικόνες που παρουσιάζουν το Ιησού, όχι μόνο δεν έχουν την ίδια μορφή, αλλά οι διαφορές είναι τόσο φανερές που είναι άξιον απόρις που οι άνθρωποι δεν το βλέπουν, ή εάν το βλέπουν γιατί δεν προβληματίζονται;** Άλλες τον παρουσιάζουν νέο, άλλες τον δείχνουν σε μεγάλη ηλικία (50-60 ετών) με αυστηρό πρόσωπο, κυρίως όταν είναι σε τρούλους εκκλησιών. Ο Ιησούς ποτέ δεν υπήρξε μεγάλος, αφού σε ηλικία 33 σταυρώθηκε και πέθανε. Άλλες φωτογραφίες τον ταυτίζουν στο πρόσωπο με κάποιον άγιο, που σημαίνει ότι ο αγιογράφος έκανε την ίδια ακριβώς απεικόνιση προσώπου σε περισσότερα του ενός αντίτυπα και κατόπιν αφού διαφοροποίησε την ενδυμασία, έβαλε και διαφορετικά ονόματα. Αυτό θα το παρατηρήσει κάποιος πολύ εύκολα κυρίως στις απεικονίσεις των γυναικών αγίων, που στην πλειοψηφία τους μοιάζουν κατά πολύ στο πρόσωπο (είναι νέες και όμορφες), εκτός από την ενδυμασία.

Κανένας δεν γνωρίζει πως ακριβώς ήταν ο Ιησούς. Όλοι μας θα θέλαμε να είχαμε **μια πραγματική φωτογραφία ή προσωπογραφία του Ιησού**, να την κορνιζάρουμε και να την βάλουμε σε περίοπτη θέση στο σπίτι μας, όπως βάζουμε τις φωτογραφίες των γονιών μας και όλων των προσώπων που αγαπάμε. Όχι για να την προσκυνούμε και να την λατρεύουμε, γιατί αυτό είναι βδέλυγμα για τον Κύριο, αλλά για να βλέπουμε με τα φυσικά μας μάτια, Αυτόν που έχυσε το αίμα Του για μας και μας ελευθέρωσε από τη δυναστεία του Διαβόλου και των πονηρών δυνάμεών του.

Το ίδιο θα θέλαμε να έχουμε και τις αληθινές μορφές (φωτογραφίες) των αποστόλων του Ιησού και των άλλων αγίων της πρώτης αποστολικής εκκλησίας, αλλά ο Θεός δεν το επέτρεψε για να μην γίνουν αντικείμενα λατρείας και προσκύνησης, κάτι που ο Πονηρός το έχει καταφέρει με άλλο τρόπο, εξαπατώντας όσους δεν γνωρίζουν το Λόγο του Θεού. Όλες οι α-

πεικονίσεις του Ιησού Χριστού με μακριά μαλλιά είναι αντίθετες με τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής για την εμφάνιση του άνδρα.

11. ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Εφόσον η κόμη δόθηκε στη γυναίκα αντί περιβολαίου και **εφόσον** η κόμη της συμβολίζει την πνευματική εξουσία που υπάρχει πάνω από αυτή, δηλαδή την εξουσία του άνδρα της, **άρα** δεν υπάρχει νόμος από το Θεό που να την υποχρεώνει να καλύπτεται κατά την ώρα της προσευχής, αφού η μακριά κόμη της είναι το φυσικό σύμβολο της κάλυψής της. **Αυτό σημαίνει δύο πράγματα:**

- (1) Η γυναίκα **που έχει ΕΠΙΓΝΩΣΗ** της πνευματικής εξουσίας και που γνωρίζει το συμβολισμό του περιβολαίου, εάν επιμένει να καλύπτεται κατά την ώρα της προσευχής ή της προφητείας, αυτό σημαίνει ότι **πάει ενάντια στο Λόγο του Θεού**, που της έχει προμηθεύσει φυσικό κάλυμμα και με αυτή την ενέργειά της **κρύβει το αληθινό κάλυμμα**, κρύβει τον τύπο και το συμβολισμό του καλύμματος που ο ίδιος ο Θεός της έχει προμηθεύσει.
- (2) Η γυναίκα **που δεν έχει ΕΠΙΓΝΩΣΗ** του συμβολισμού αυτού και που φορεί ένα κάλυμμα όταν προσεύχεται, λόγω εθίμου, ή λόγω άλλου προβλήματος (υγείας, κρύου, κλπ), είναι ελεύθερη να το κάνει, χωρίς να της καταλογίζεται λάθος ενέργεια, ή ανυπακοή στο Λόγο του Θεού. Τέτοια ήταν και η περίπτωση που αναφέρει ο Παύλος ότι για τα κόσμια ήθη της εποχής του, ήταν ηθικό η γυναίκα να «κατακαλύπτεται». Η αναγκαστική επιβολή μιας ενέργειας, ως εντολή του Θεού, είναι το λάθος.

Όταν η γυναίκα δεν έχει επίγνωση της αλήθειας, αλλά άγνοια, ο Κύριος κάνει χάρη και έλεος και δεν της καταλογίζει το λάθος, όπως και σε όλες τις περιπτώσεις μέσα στη Βίβλο, που δεν έχουμε τον αποκαλυπτικό λόγο. Ο Παύλος λέγει για τον εαυτό του ότι μέσα στην άγνοιά του και στην απιστία του υπήρξε βλάσφημος και διώκτης των αγίων, αλλά ο Κύριος Ιησούς έκανε χάρη και τον ελέησε: *«Τον πρότερον όντα βλάσφημον και διώκτην και υβριστήν· ηλεήθην όμως, διότι αγνοών έπραξα εν απιστία»* (Α΄ Τιμόθεου Α/1:13). Όταν όμως στην πορεία γνωρίσουμε την αλήθεια, τότε πρέπει να υπακούσουμε στο Λόγο για να ευαρεστήσουμε το Θεό, αλλιώς θα θερίσουμε τις συνέπειες της ανυπακοής μας: *«Μη πλανάσθε, ο Θεός δεν εμπαίζεται· επειδή ό,τι αν σπείρη ο άνθρωπος, τούτο και θέλει θερίσει»* (Γαλάτας ζ΄/6:7). Ο ίδιος ο Ιησούς είχε πει ότι σε όποιον δόθηκε λίγο και γνωρίζει λίγα,

θα δαρθεί λίγο, αλλά σε όποιον δόθηκε πολύ, θα ζητηθεί πολύ απ' αυτόν (Λουκάς ΙΒ/12:48).

❖ Υπάρχει και μία 3^η περίπτωση, που πολλές γυναίκες την προβάλλουν σαν επιχείρημα για τη θέση που ακολουθούν, **για ενδυματολογικούς λόγους**. Λέγουν: *«Εγώ πράγματι πιστεύω και έχω επίγνωση ότι τα μακριά μαλλιά είναι το φυσικό κάλυμμα που ο Θεός μου έδωσε και που αντιπροσωπεύουν την πνευματική εξουσία του άνδρα μου επάνω στη ζωή μου και ούτε δέχομαι ότι σήμερα υπάρχει κάποιο έθιμο που να με αναγκάζει να φορέσω ένα άλλο κάλυμμα, όπως γινόταν στην εποχή του Παύλου, γιατί όμως να μη μπορώ να φορέσω ένα ωραίο και καλαίσθητο μαντήλι, αφού αυτό μου αρέσει και είναι κάτι που με εκφράζει, άλλωστε θα είναι ένα επιπρόσθετο κάλυμμα;»*.

Εφόσον αυτό είναι καθαρά στις ενδυματολογικές προτιμήσεις μιας γυναίκας και δεν είναι κάποιος άλλος λόγος (επίδειξης, κλπ), κανείς δεν μπορεί να της το απαγορεύσει, γιατί τότε θα έπρεπε να μη φορεί και κανένα καπέλο ή κάτι άλλο σχετικό που να καλύπτει το κεφάλι της. Μπορεί να το κάνει αυτό οπουδήποτε βρίσκεται **εκτός από το χώρο όπου συναθροίζεται** (εκκλησία, κλπ), γιατί εκεί έρχεται σε λατρεία και επικοινωνία με τον Κύριο και ο Κύριος έθεσε νόμους πως θα εμφανίζονται ενώπιόν Του και ο άνδρας και η γυναίκα όταν μπαίνουν μέσα στις αυλές Του, μέσα στα πνευματικά άγια των αγίων και όταν αυτό το έχουν αποκάλυψη θα πρέπει να το τηρούν για να υπάρχει ευλογία στη ζωή τους.

Η γυναίκα όταν είναι στην εκκλησία και έρχεται ενώπιον του Κυρίου σε προσευχή και λατρεία, θα πρέπει να προσέχει τρία πράγματα για να ευαρεστεί το Θεό και αυτά πολύ εργάτες του Θεού τα έχουν υποβαθμίσει και δεν τα διδάσκουν καθόλου και αυτό γίνεται γιατί ο Διάβολος σαν πρωταρχικό του στόχο έχει να διαλύσει την πνευματική εξουσία του Θεού επάνω σε όλους τους τομείς της δραστηριότητας του ανθρώπου (κοινωνία, εκκλησία, οικογένεια):

(α) Να έχει το φυσικό της κάλυμμα, που είναι τα μακριά της μαλλιά και είναι το σύμβολο της πνευματικής εξουσίας που ο Θεός έχει θέσει επάνω της και όχι να φορεί ένα επιπρόσθετο κάλυμμα (μαντήλι, κλπ), **με το πρόσχημα** ότι αποτελεί μέρος της ενδυμασίας της.

(β) Δεν θα πρέπει να έχει κοντά μαλλιά, γιατί είναι σύμβολο ανυ-

πακοής και ανταρσίας και προς τον Θεό και προς την εξουσία που ο Θεός της έχει προμηθεύσει για την ασφάλειά της. Τα κοντά μαλλιά φανερώνουν την καρδιά της γυναίκας **που δεν θέλει να υποτάσσεται σε κανέναν**. Πάντα αναφερόμαστε σε φυσιολογικές καταστάσεις, που η γυναίκα είναι υγιής σωματικά και δεν έχει κάποιο πρόβλημα υγείας με τα μαλλιά της.

(γ) Την ώρα της λατρείας η γυναίκα να αφήνει τα μαλλιά της ελεύθερα και να μην τα μαζεύει σε «κότσο», γιατί έτσι **αποσύρει (κρύβει) από πάνω της** το φυσικό κάλυμμα που ο Θεός της έχει δώσει και παίρνει χαρακτηριστικά κόμης με κοντά μαλλιά. **ΠΡΟΣΞΕΤΕ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΟΥΤΟ:** Δεν είναι αμαρτία να έχει μια γυναίκα τα μαλλιά της μαζεμένα (κότσο), μπορεί να το κάνει αυτό για πολλούς λόγους, όπως για παράδειγμα, επειδή ζεσταίνεται, ή επειδή θέλει να κάνει πιο εύκολα τις δουλειές της, ή για λόγους καλαισθητής εμφάνισης, κλπ. Αμαρτία είναι να επιβάλλει κάποιος πνευματικούς νόμους και να αναγκάζει τη γυναίκα να έχει αυτή την εμφάνιση και όταν δεν το κάνει να της δημιουργούνται ενοχές.

Ίσως κάποιος αυτό να το θεωρήσει πολύ ακραίο, αλλά όλοι γνωρίζουμε ότι υπάρχουν χριστιανικές ομάδες στη χώρα μας και στο εξωτερικό (και μεταξύ των αναγεννημένων και στην κατεστημένη εκκλησία) **που επιβάλλουν** στις γυναίκες να έχουν μαζέψει τα μαλλιά τους σε κότσο. Αυτό δεν είναι τυχαίο και συμπτωματικό, γιατί ο εχθρός της ψυχής μας, ο Διάβολος, με τις πονηρές δυνάμεις του, οδηγούν τον άνθρωπο να κάνει πράγματα που είναι αντίθετα προς τους νόμους του Θεού, πιστεύοντας ότι αυτό είναι το ορθό, αλλά στην πραγματικότητα ακολουθεί πνεύματα θρησκοληψίας και σεμνοτυφίας. Ο Διάβολος πάντα αντιστρέφει το Λόγο του Θεού.

❖ Είναι μεγάλη η ευθύνη **των υπευθύνων** των εκκλησιών, όταν έχουν «επίγνωση» του πνευματικού συμβολισμού της τρίπτυχης εξουσίας ΘΕΟΥ, ΧΡΙΣΤΟΥ και ΑΝΔΡΑ, όταν έχουν «επίγνωση» της πνευματικής εξουσίας του Θεού, όταν έχουν «επίγνωση» του νόμου του Θεού απ' αρχής, με τη δημιουργία πρώτα του Αδάμ και μετά της Εύας, **να επιμένουν ή να ανέχονται μη παίρνοντας θέση σε μία λάθος διδασκαλία**, που υποχρεώνει τη γυναίκα να καλύπτει και να κρύβει την εξουσία που ο Θεός της έχει δώσει, μιας εξουσίας που

είναι η προστασία της από τις επιθέσεις του Διαβόλου και των πονηρών δυνάμεών του.

Πρέπει να γνωρίζουν οι υπεύθυνοι των εκκλησιών ότι η θέση αυτή και η στάση αυτή δεσμεύει το Θεό να ενεργήσει και να φανερωθεί η δόξα Του, δεσμεύει τη δύναμη του Θεού, ώστε να εκχύσει το Πνεύμα Του επάνω σε κάθε σάρκα και αυτό αφορά την καθαρότητα της διδασκαλίας όλου του Λόγου του Θεού.

Εάν θέλουν να δουν τον ουρανό να ανοίγει τους καταρράκτες των ευλογιών, θα πρέπει να ξεκαθαρίσουν τη θέση τους και να πάρουν σωστές αποφάσεις σε πολλά ζητήματα, έστω και αν αυτό τους προκαλέσει πόνο, γιατί πιθανόν μερικοί να δυσανεστηθούν. Πρέπει να εννοήσουμε βαθιά μέσα στο πνεύμα μας ότι θα πρέπει να αρέσουμε στο Θεό και όχι στους ανθρώπους, γιατί ο Χριστός «κοστίζει».

❖ Ίσως να ισχυριστεί κάποιος ότι το θέμα που θίγει ο Παύλος στο ΙΑ' κεφάλαιο της Α' Κορινθίους επιστολής, δηλαδή «εάν πρέπει να καλύπτεται ή όχι η γυναίκα την ώρα της προσευχής» **δεν είναι από τα πιο σημαντικά της Βίβλου**. Εδώ η απάντηση είναι διπλή και έχει σχέση (1) με το νόμο της πνευματικής εξουσίας και (2) με τη θεοπνευστία ΟΛΟΚΛΗΡΗΣ της Αγίας Γραφής:

(1) **Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ:** Έχουμε τονίσει πολλές φορές στη μελέτη μας αυτή ότι το κεντρικό θέμα του Παύλου σε ολόκληρο το ΙΑ' κεφάλαιο της επιστολής Α' Κορινθίους δεν είναι «εάν πρέπει η γυναίκα να καλύπτεται ή όχι όταν προσεύχεται», αλλά είναι να γνωρίζει ο κάθε πιστός (άνδρας ή γυναίκα) το **νόμο της πνευματικής εξουσίας** που ο Θεός έθεσε απ' αρχής επάνω σε όλη τη δημιουργία Του. Εάν μπορούσαμε να κάνουμε ιεράρχηση στους νόμους του Θεού και να τους κατατάξουμε σε σημαντικούς και μη σημαντικούς, σε ανώτερους και σε κατώτερους, σίγουρα ο νόμος για την πνευματική εξουσία έχει πρωτεύουσα θέση, γιατί επάνω σ' αυτό το νόμο στηρίζεται όλη η τάξη, η ομορφιά και η ισορροπία της δημιουργίας του Θεού, τόσο στη έμψυχη δημιουργία, όσο και στην υλική δημιουργία..

Είναι ένας νόμος που ο Διάβολος τον καταπάτησε και από «Υιός της Αυγής» (Εωσφόρος) που ήταν πριν μπροστά στην παρουσία του Θεού, μετά έγινε «Σατανάς», που σημαίνει «αντίπαλος του

Θεού» και αυτό θέλει να κάνει μέσα στους αιώνες και με την γυναίκα, αλλά και με τον άνδρα, να καταπατήσουν το νόμο της πνευματικής εξουσίας του Θεού.

Ο σωστός ηγέτης που ασκεί εξουσία, ξέρει πρώτα **να υποτάσσεται ο ίδιος στη δική του εξουσία**, που βρίσκεται πάνω απ' αυτόν και επειδή γνωρίζει να υποτάσσεται, τότε η δική του εξουσία μετατρέπεται σε υπηρεσία αγάπης. Γι' αυτό μας δίνει εξουσία ο Θεός, **για να υπηρετούμε και όχι και κατακυριεύουμε το ποίμνιό Του** και αυτό είναι το βασικό μήνυμα του Παύλου στο κεφ. ΙΑ' της επιστολής του και μέσα στα πλαίσια αυτά της εξουσίας θίγει και όλα τα άλλα θέματα που απασχολούσαν τότε την εκκλησία της Κορίνθου, αλλά αφορούν και τη σημερινή εκκλησία.

(2) **ΟΛΗ Η ΒΙΒΛΟΣ ΕΙΝΑΙ ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΗ:** Τίποτα μέσα στη Βίβλο δεν είναι δευτερεύον, ή τριτεύον, ή λιγότερο σημαντικό. Όλα μέσα στο θεόπνευστο Λόγο του Θεού έχουν τη δική τους σημαντική θέση για τον πιστό και τη δική τους αξία μπροστά το Θεό. Όλα ο Θεός τα έθεσε για τη δική μας ευλογία και για τη δική μας νικηφόρα πνευματική πορεία. «*Όλη η Γραφή είναι θεόπνευστος*» (Β' Τιμόθεου Γ/3:16) και εφόσον έχει εμπνευσθεί από το Πνεύμα του Θεού, εμείς δεν μπορούμε τίποτα, να αφαιρέσουμε ή να προσθέσουμε, αλλά να είμαστε υπάκουοι στον άγιο Λόγο Του. Ας μην πέσουμε στην παγίδα του Διαβόλου και ελαττώνουμε το Λόγο του Θεού.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε **ποιος είναι ο συμβολισμός** της μακριάς κόμης στη γυναίκα και της κοντής κόμης στον άνδρα, όπως η Βίβλος μας το αποκαλύπτει,
- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε **το τρίπτυχο της πνευματικής εξουσίας** (δηλαδή: Θεός, Χριστός και άνδρας) και ότι αυτό έχει άμεση σχέση με την κόμη της γυναίκας και του άνδρα,
- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε ότι η γυναίκα στην εποχή που γράφτηκε η επιστολή προς Κορινθίους **καλυπτόταν** στις δημόσιες εμφανίσεις της (αγορά, εκκλησία, κλπ) **με «κατακάλυμμα»** (περιβόλαιο) και όχι με κάποιο μικρό κομμάτι ύφασμα, ως μαντήλι,
- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε ότι ο Λόγος του Θεού **κάνει σαφή διευ-**

κρίνιση ότι η (μακριά) κόμη της γυναίκας δόθηκε αντί «περιβολαίου», σαν ένα φυσικό κάλυμμα «απ' αρχής»,

- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε ότι η ενδυμασία της γυναίκας με «κατακάλυμμα» ή «περιβόλαιο» ήταν σύμφωνα με **τα κόσμια και ηθικά πλαίσια** της εποχής του αποστόλου Παύλου,
- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε συνειδητά ότι **η μετάφραση του κειμένου του Ν.Βάμβα** δεν αποδίδει τη σωστή ερμηνεία των συγκεκριμένων λέξεων, αλλά τις παραποιεί, με αποτέλεσμα να βγαίνει λάθος συμπέρασμα,
- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε ότι **όλη η Γραφή είναι θεόπνευστη** και ότι αναφέρει, έχει πνευσθεί από το Πνεύμα του Κυρίου των δυνάμεων και μέσα στον άγιο Λόγο Του ΟΛΑ είναι σημαντικά ενώπιόν Του,
- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε ότι η ερμηνεία της ΕΑΕΠ για την Α' Κορινθίους, κεφ. ΙΑ/11, που δέχεται το «*κάλυμμα επάνω στο κάλυμμα*» και την «*προσπέραση της εξουσίας του άνδρα*», είναι μία ανθρωπινή ερμηνεία, που δεν στηρίζεται **ρητά** μέσα στο Λόγο του Θεού, αλλά σε αυθαίρετα συμπεράσματα,
- **ΕΦΟΞΟΝ** γνωρίζουμε ότι αυτό που αναφέρεται στην Α' Κορινθίους, κεφ. ΙΑ/11 για το κάλυμμα της γυναίκας, δεν αναφέρεται σε κανένα άλλο σημείο της Βίβλου και κατά συνέπεια δεν έχουμε συμμαρτυρία για το θέμα αυτό,

.....**τότε**, το να επιβάλλουμε στη γυναίκα να καλύπτεται στο κεφάλι με ένα κομμάτι πανί (μικρό ή μεγάλο), κατά την ώρα της προσευχής ή της προφητείας, ενεργούμε ενάντια στο Λόγο του Θεού και ακυρώνουμε του τύπους και τους συμβολισμούς που Αυτός έχει θέσει, για να μας δείξει την εξέχουσα θέση που έχει η γυναίκα. Η γυναίκα είναι τύπος της εκλεκτής **νύμφης εκκλησίας**, της οποίας κεφαλή (εξουσία) είναι ο **νυμφίος άνδρας της**, ο αναστημένος και ένδοξος Ιησούς. Αυτό το γνωρίζει ο Διάβολος και προσπαθεί με κάθε τρόπο να υποβιβάσει τη γυναίκα, να μειώσει κάθε ενέργειά της και να εξαφανίσει την παρουσία της μέσα στο σώμα του Χριστού, **ή** βάζοντας δεσμά στην ίδια από άλλους **ή** η ίδια να δείχνει ανυπακοή προς τη δοσμένη από το Θεό εξουσία της.

... / / / ...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΗΓΕΣ και ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

01. **«ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ»**, σε μετάφραση Αρχιμανδρίτη Νεόφ.Βάμβα. Έκδοση «ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ».
02. **«ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ»**, αρχαίο κριτικό κείμενο U.B.S.. Έκδοση «ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ».
03. **«ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ»**, μετάφραση των Ο' (Εβδομήκοντα).
04. **«Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ μέσα στο έργο του Θεού»**
Δημήτρη Χρηστίδη (www.alithos-anesti.gr)
05. **«ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»**
"Γιατί πρέπει η γυναίκα να φοράει μαντήλι στην προσευχή;"
Απαντήσεις Νο 27 - Γιώργος Κοροβέσης (www.WordofGod.gr)
06. **«ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»**
"Τα μαλλιά της γυναίκας δεν είναι κάλυμμα, γιατί να φορά μαντήλι;"
Απαντήσεις Νο 156 - Γιώργος Κοροβέσης (www.WordofGod.gr)
07. **«ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»**
"Τι εννοεί Α' Κορινθίους 1Α:15, όταν αναφέρει (ότι) το κάλυμμα αντί περιβαλίου;"
Απαντήσεις Νο 244 - Γιώργος Κοροβέσης (www.WordofGod.gr)
08. **«ΑΓΓΙΖΟΝΤΑΣ....ΜΑΛΛΙΑ & ΚΑΛΥΜΜΑ»** (11.04.2018)
Αντώνης Περιάλης (Youtube: Kallithea church)
09. **«ΤΟ ΚΑΛΥΜΜΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ, ΝΑΙ ή ΟΧΙ;»** (21.07.2019)
Δημήτρης Λέκκας (Youtube: GodsGood)

10. **«ΕΑΕΠ: Η ιστορία της - Τι πιστεύει - Πως πολιτεύεται»**
Εκδόσεις «ΟΡΟΣ», 2006 (92 σελίδες / ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ).
11. **«ΤΟ ΚΑΛΥΜΜΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ την ώρα της προσευχής»** - Θεμιστοκλή Κουλούρη - Εκδόσεις «ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟ ΘΕΟ», 1992 (www.ekxe.gr)
12. **«ΙΕΡΗ ΠΟΡΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΚΟΣΜΟ»** (09.03.2013)
Ερανιστής (www.eranistis.net)
13. **«ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ - Η Θεότητά Του»**
Αλκιβιάδη Τζελέπη - Εκδόσεις «ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ»
14. **«ΤΑ ΠΕΡΕΞΗΓΗΜΕΝΑ»**,
Γιώργου Παππά - Εκδόσεις «ΘΕΡΙΣΜΟΣ»
15. **«ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ»**
Ιωάννου Σταματάκου (έκδοση 1990)
16. **«ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ»**
Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Ευστρατιάδου
(έκδοση 2001 /αρχική έκδοση 1910)
17. **«ΛΕΞΙΚΟ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ»**
Γ.Μπαμπινιώτη (έκδοση 1998 - επανέκδοση)
18. Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια **«ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ»**
<http://el.wikipedia.org/wiki/> (Ελληνικά)

. . . / / / . . .

ISBN: 978 - 960 - 6783 - 36 - 4

Α' έκδοση: 01/2021 - Σελ. 552

❖ Ένα βιβλίο που αποτελεί «ΥΜΝΟ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ» για το σημαντικό της ρόλο μέσα στην εκκλησία, στην οικογένεια και στην κοινωνία. Επειδή το θέμα «γυναίκα» από τους αρχαίους χρόνους ήταν ένα αμφιλεγόμενο θέμα που δημιουργούσε αντιπαραθέσεις, στο βιβλίο αυτό ασχολούμαστε με όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται μέσα στη Βίβλο και δίνονται απαντήσεις σε πολλά ερωτήματα που απασχολούν κάθε εκζητητή των αληθειών της Αγίας Γραφής.

❖ Στο βιβλίο αυτό, δίνονται απαντήσεις σε θέματα, όπως είναι:

- Μπορεί μια γυναίκα να κηρύττει, να προσεύχεται ή να προφητεύει;
- Ποιες είναι οι διακονίες και οι υπευθυνότητές της μέσα στην εκκλησία;
- Ποια είναι η πνευματική της εξουσία, που της δόθηκε από το Θεό;
- Ποια ενδυμασία αρμόζει στη γυναίκα, που επαγγέλλεται θεοσέβεια;
- Μπορεί μια χωρισμένη να παντρευτεί ξανά;
- Τι αναφέρει η Βίβλος για τις γαμήλιες (συζυγικές) σχέσεις;
- Ποιος ο ρόλος της γυναίκας σαν σύζυγος και σαν μητέρα;
- Και πολλές άλλες απαντήσεις θα βρείτε στο βιβλίο «που αποτελεί «σταθμό για τη γυναίκα»

Βιβλιοθήκη "ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ"

Συγγραφέας: Αλκιβιάδης Τζελέπης

01. ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ (συγκλονιστικές μαρτυρίες)
02. ΤΙ ΔΙΔΑΣΚΕΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ (31 Βιβλικά θέματα - 5η έκδοση 2022)
03. ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΣΧΑΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ εσχατολογικό (7η έκδοση 2021)
04. ΟΙ 3 ΚΑΘΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ (συνοπτική ανάλυση)
05. ΤΟ ΞΕΣΚΕΠΑΣΜΑ ΤΩΝ ΣΚΟΤΕΙΝΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ (Αντίχριστος και Μασсонία)
06. Η ΑΠΟΣΤΑΤΗΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ (χάνεται ή όχι η σωτηρία του πιστού;)
07. Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ (Γένεση Α:26-27)
08. Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΑΔΕΛΦΙΑ ΤΟΥ (Βιβλική μελέτη)
09. ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΙ ΑΚΑΘΑΡΤΑ ΖΩΑ (ΒΙΒΛΟΣ και ΥΓΙΕΙΝΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ)
10. ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΗΣΟΥ
11. ΠΩΣ ΓΝΩΡΙΣΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ (ομολογία Αλκιβιάδη Τζελέπη)
12. ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ (Βιβλική μελέτη)
13. Ο ΙΣΧΥΡΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΣΧΑΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ
14. ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΝΙΚΗ (προφητικά μηνύματα)
15. ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ (σχολιάζοντας την επικαιρότητα)
16. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ (με σκίτσα)
17. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΔΑΙΜΟΝΙΚΑ ΠΝΕΥΜΑΤΑ (Ξεσκεπάζοντας τον Εχθρό)
18. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΕΙΑ (το 3ο μέρος του βιβλίου 17)
19. ΤΟ ΣΚΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΠΕΤΑΣΜΑΤΟΣ και Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΟΣΥΝΗΣ
20. Η ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ (ιστορικές - αρχαιολογικές αποδείξεις)
21. Η ΑΙΡΕΣΗ ΤΩΝ ΝΑΖΩΡΑΙΩΝ (η εκκλησία των Εσχάτων Καιρών)
22. Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΗΜΕΡΑ - Η ημέρα του Κυρίου (έκδοση βελτιωμένη)
23. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ - Η Θεότητά του Ιησού Χριστού
24. ΔΙΑΘΗΚΗ ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΗ ΜΕ ΑΙΜΑ (ο Θεός της Διαθήκης)
25. «ΨΑΛΤΕ ΑΣΜΑ ΝΕΟΝ» (υμνολόγιο - 240 ύμνοι)
26. «ΜΕΛΩΔΙΕΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ» (υμνολόγιο - 1390 ύμνοι - έκδοση 2023)
27. Η ΟΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (προφητικό)
28. ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΣΤΗ ΓΗ, ΔΟΞΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ (προφητικό)
29. ΟΤΑΝ Η ΓΗ ΚΟΙΛΟΠΟΝΕΙ (εσχατολογική - προφητική μελέτη)
30. ΦΩΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΟ (μικρό εγχειρίδιο θεολογίας - 16 θέματα)
31. ΥΜΝΟΙ ΓΕΝΝΗΣΗΣ ΙΗΣΟΥ - Τραγούδια και Ύμνοι (υμνολόγιο - 100 ύμνοι)
32. ΦΩΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ (αληθινές ιστορίες)
33. ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (δημοσιεύσεις στο facebook)
34. ΔΟΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (δογματικές διαφορές και ενότητα)
35. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ 50 ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ (συνοπτική παρουσίαση)
36. Ο ΚΗΡΥΚΑΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΠΑΣ
37. ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ και Η ΑΝΩΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ
- 37Α. ΤΡΙΑΔΙΚΕΣ ΘΕΟΤΗΤΕΣ από την ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ μέχρι ΣΗΜΕΡΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ
38. ΘΕΣΕΙΣ και ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΤΡΙΑΔΙΚΗΣ και ΜΟΝΟΘΕΪΣΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
39. ΖΩΟΦΙΛΙΑ και ΖΩΟΛΑΤΡΕΙΑ - ΦΙΛΩΖΩΟΣ ή ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ;
40. ΟΙ 7 ΕΟΡΤΕΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ - προφητική & ερμηνευτική μελέτη
41. Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΟΤΑΝ ΠΡΟΣΕΥΧΕΤΑΙ;
42. ΠΑΝΤΑ ΤΑΥΤΑ ΕΙΝΑΙ ΑΡΧΗ ΩΔΙΝΩΝ (μηνύματα - προφητικές - οράσεις)
43. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΩΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
44. ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ - Δέκατα και προσφορές (1η έκδοση 2022)
45. ΑΟΡΑΤΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ - Επιθανάτιες εμπειρίες (Γ. Γαβδελής - 2η έκδοση)